

Uvodnik

Peter Močnik

Brez Slovencev ne gre!

Upravne volitve na Tržaškem predstavljajo izziv, ker se je na Občini končalo obdobje Dipiazze in ker sta bili dosežanja pokrajinska politika ter miljska uprava potrjeni. Predstavljajo pa tudi prelomnico, ker je leva sredina, ki je od vsega začetka modro dokazala složnost, tudi povsod prevzela oblast. Zmagala pa je z lastnimi glasovi brez "nevturalnih" osebnosti, kot je bil Illy, kar je za Trst skoraj čudež.

Antonioneja in Reta je pokopala naveličanost Berlusconi in politike, ki rešuje njega, ne išče pa preživetja za ljudi, ki so v socialni stiski. Pozabi se prej umor družinskega člana kot pa škoda na premoženju, uči Machiavelli. Predsednik vlade je izgubil deset let in zapravljal generacijo mladih, ki tvegajo brezposelnost. Na krajevni ravni pa je bila desna sredina razklana med petimi županskimi kandidati, z osebnimi zamerami. Antonione je bil vsiljen proti tržaškemu "gospodarju" Giuliju Camberju. Dipiazzi je isti Camber pobral predsedstvo pristaniške ustanove za svojo sopotnico Monassijevo, ko pa se mu je nekdanji župan uprl ter se povezal z Antonionejem, ga je strl. Menia se je odžagal, ker je pristopil k Finiju. Bandel, ki ga je Dipiazza na zahtevo Menie odstranil iz občinskega odbora, pa je pobral 11% glasov in onemogočil zmago na desni. Severni Ligi ni uspelo v podvigu in so se tako vsi desni veljaki uničili med seboj. Res pa je tudi, da po desetih letih Dipiazza ni imel kaj pokazati za razvoj Trsta. Pokop urbanističnega načrta je zrcalo tega. Ret je plačal, ker so ga prej kandidirali, nato umaknili na zahtevo Severne Lige in ponovno kandidirali. Izpadel je neresno. Poleg tega se je v občini, ki jo vodi že devet let, soočal z afero okoli davka ICI, hitre železnice, od katere se ni ogradil, in daljnovoda Terne, ki ga je, pravi, opeharila, kar spet ne zveni resno. Sesijski zaliv ostaja gradbena špekulacija, ki bo bremenila občinske storitve, saj v načrtu Zaliva za razvoj turizma ni ne evra ne idej. Dosedanja pokrajinska uprava je po desetletjih neuspešnosti in protislovenstva spremenila vlogo v to, kar mora biti: posrednik na ozemlju med občinami in med njimi ter deželno. Do danes je malokdo vedel, čemu ta ustanova služi, danes je to bolj jasno. Ta uprava je pokazala spoštovanje do naših pravic: postavila je dvojezičen napis na pročelje sedeža Pokrajine in dvojezične smerokaze tudi v tržaški občini; povrnila je naše pravice v statut in v pravilnik Pokrajine in s tem omogočila uporabo slovenščine v pokrajinskem svetu; poskrbela je za slovenske šole in ozemlje ter za čut tistih vrednot, kot je spomin na trpljenje pod fašizmom. Če bo leva sredina zmagala prihodnje leto tudi v Devinu-Nabrežini, bo upravljala celotno tržaško ozemlje in postavila hipoteko na deželne volitve leta 2013. Slovenska skupnost je v Trstu že dolgo v navezi z levo sredino, ker narodnostno vprašanje na drugi strani ne dobi odgovora. Kljub hudemu upadu volivcev (45% jih ni volilo) je lepo potrdila svoje izvoljene v vseh organih. Le osrednja mestna konzulta je izostala za malo glasov. Stranka je pokazala pokornost in pogled v prihodnost, zato računa na možnost sodelovanja v upravah, ki jih itak oblikuje preko izvoljenih predstavnikov in političnih zavezništov, ki so se v letih utrdila. Slovenska stranka v Trstu je sedaj pripravljena na politično obdobje, kjer se bodo uveljavile tudi mlajše sile, ki so v zadnjih letih pristopile. Da bomo lahko pokazali, da BREZ SLOVENCEV NE GRE!

Naj tako tudi ostane!

Voda je skupno dobro

Štirje vsedržavni referendum v nedeljo in ponedeljek Slovenska skupnost: množično na volišča za DA!

V nedeljo, 12. junija, in v ponedeljek, 13. junija, bodo italijanski državljani poklicani, naj se izrečejo na štirih referendumskih vprašanjih. To je na zadnje potrdilo tudi kassacijsko sodišče prejšnji teden. Brez posledic so torej ostali še zadnji poskusi sedanje vlade, da bi preprečila potek ljudskih referendumov. To velja še posebno za področje ponovne uporabe jedrske energije, saj ima namreč Berlusconijska vlada v programu zgradnjo štirih jedrskih central. Zaradi vsega tega torej je sama potrditev vseh štirih referendumov že prva zmaga vseh tistih, ki so referendumsko vprašanja predlagali ter zanje zbirali podpise.

Drugi izredno pomemben cilj bo doseči kvorum, ki zadeva volilno udeležbo. Po italijanski zakonodaji je izid referendumov veljaven le v primeru, da volilna udeležba presega polovico volilnih upravičencev. Ravno to pravilo je bilo v zadnjih šestnajstih letih glavna ovira, zaradi katere so skoraj vsi referendumi propadli. Od leta 1995, ko je bil zadnji veljavni referendum, volilna udeležba na referendumih ni nikoli presegla 50%. Zakaj so ti štirje referendum tako pomembni? Ker predstavlja referendum edino obliko neposredne ljudske volje za spremembo zakonodaje. Preko referendumov namreč lahko delno ali v celoti odpravimo določen zakon. Tokrat gre zares za

pomembne vidike občanskih pravic in prihodnjega razvoja.

Prvo vprašanje (**RDEČA GLASOVNICA**) volivce vprašuje, ali želijo odpraviti 23. člen bis zakona 133/2008. V tem členu je dovoljeno, da se upravljanje vodne oskrbe zaupa privatnim ali mešanim družbam z javnim in privatnim kapitalom. Z DA se izreče proti vstopu privatnikov v upravljanje vodne oskrbe.

Drugo vprašanje (**RUMENA GLASOVNICA**) predlaga odpravo 1. odstavka člena 154 Zakonskega dekreta št. 152 z dne 3. aprila 2006. Z DA se ta odstavek odpravi, in kdor upravlja vodno oskrbo, ne bo mogel ustvarjati dobička z višanjem vodne tarife.

Tretje referendumsko vprašanje (**SIVA GLASOVNICA**) zadeva gradnjo novih jedrskih central. Vprašanje predlaga, naj se v obstoječi zakonodaji odpravi vsaka omemba o ponovni uporabi jedrske energije. Kdor glasuje DA, izrazi voljo, da se italijanska energetska strategija odpre za uporabi jedrske energije in posledično gradnji novih jedrskih central.

Na četrtem referendumu (**ZELENA GLASOVNICA**) so volivci poklicani, da se izrečejo glede upravičene odsotnosti predsednika vlade in ministrov na sodnih obravnavah zaradi službenih dolžnosti. Zakon št. 51/2010 predvideva namreč, da se predsednik vlade in ministri lahko opravičijo ter se ne udeležijo sodne obravnave, na katero so poklicani. Zakon je bil od vsega začetka tarča številnih polemik, ker naj bi bil pisan na kožo se-

danjemu predsedniku vlade Silviu Berlusconi. Obenem pa bi vpeljal v zakonodajo neenako ravnanje, kar je protiuslavno. Ustavno sodišče je ta zakon delno že razveljavilo. Kdor glasuje DA, izrazi željo, da se zakon št. 51/2010 popolnoma odpravi in so vsi državljani pred pravico enaki.

Trije občinski referendum v Gorici

Samo v nedeljo, 12. junija, pa bodo v Gorici še trije občinski referendum, ki so dobili zeleno luč občinskega odbora garantov. V treh referendumih so občanke in občani mesta Gorice poklicani, da se izrečejo glede teh predlogov:

1) Odprava kvoruma na občinskih referendumih. Izid referendumov naj bi torej bil veljaven ob vsaki volilni udeležbi.

2) Sprememba odbora garantov, ki odloča o razpisih referendumov.

/ stran 9
Julijan Čavdek

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES - KONFERENCA ZA ITALIJO v sodelovanju s KROŽKOM ANTON GREGORČIČ, KULTURNIM CENTROM LOJZE BRATUŽ in DRUŠTVOM VOJNIH VETERANOV "KRAS 1"

vabi na prireditve

20. OBLETNICA SAMOSTOJNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

slavnostni govornik

Janez Janša

Minister za obrambo RS v času osamosvajanja

Poslanec v Državnem zboru Republike Slovenije

Predsednik Slovenske demokratske stranke

nastopajo:

DVS Bodeča neža - zborovodja Mateja Černic

Šolski orkester SCGV Emil Komel - dirigent Luigi Pistore

povezuje: Martina Valentinačič

petek, 17. junija 2011, ob 19. uri

Kulturni center Lojze Bratuž

Drevored 20. septembra 85 - Gorica

Po proslavi Vas vljudno vabimo na družabnost Pod lipo v Števerjanu, Klanec 14, kjer nas bo razveseljevalo Društvo pritrkovalcev Lokavec

Pogovor

Števerjanska
županja Franca
Padovan je
spregovorila o
obnovitvenih
delih trga pred
domačo cerkvijo

Naš sodelavec Marijan Drobež je slavil 80-letnico

“Na mnoga leta, Marijan!”

V ponedeljek, 6. t. m., je naš sodelavec Marijan Drobež slavil 80 let, in to na zares nevsakdanji način. Novogoriški župan Matej Arčon ga je diskretno povabil na kavo, da bi mu kot starosti goriških častnikarjev čestital za vse dobro, kar je za Goriško in slovenski prostor v svojem bogatem poklicnem življenju naredil, nas pa je župan naprosil, naj pridemo, da bomo skupaj našemu Marijanu nazdravili. Marijan za našo prisotnost ni vedel in ko smo goriški novinarji pojoč vstopili v kabinet novogoriškega župana, je bil Marijan Drobež vidno ganjen. Zahvalil se nam je za voščila, v imenu naših bralk in bralcev pa mu kličemo: “Na mnoga leta, dragi Marijan”!

Za celovito prostorsko zasnovo slovenskega Krasa

Potem ko za seboj pušča prvi rezultat investicijske narave (Informacijski center Krasa v stari stavbi Občine Sežana), se je v letošnjem letu čezmejni strateški projekt KRAS-CARSO začel, sočasno z ostalimi aktivnostmi, soočati z iskanjem rešitev za celovito prostorsko zasnovo matičnega Krasa. V projektu temu namenjen delovni sklop se namreč pojavlja kot odgovor na čedalje večjo potrebo po pridobitvi skupnih načinov in instrumentov za čezmejno homogeno prostorsko načrtovanje, ki trenutno ostaja neenotno. Zato predstavlja strateški projekt KRAS-CARSO vnovično možnost interesnega povezovanja oziroma soočanja z različnimi pogledi in mnenji ter iskanje alternativnih rešitev. V ta namen je Vlada RS oktobra 2010 izdala Sklep o ustanovitvi medresorske koordinacijske skupine in strokovne projektne skupine. Skupini, katerih naloga je poskrbeti za zagotovitev vseh sektorskih vsebin za realizacijo zadane cilja, temeljita na načelu partnerstva, saj vizija njunega delovanja teži k sodelovanju,

izmenjavi informacij, znanj in izkušenj med subjekti, ki delujejo na lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Na pobudo Občine Sežana, vodilnega partnerja projekta, ob podpori predstavnice Ministrstva za okolje in prostor ter predstavnice SVLR, se je tako prvič sestala slovenska Skupina lokalni razvoj projekta KRAS-CARSO. Na srečanje so bile povabljene tudi ključne strokovne in druge institucije, katerih področja bistveno vplivajo na urejanje prostora na operativni ravni.

Na srečanju je Katja Fedrigo, vodja projekta KRAS-CARSO, predstavila vsebino in akcijski plan projekta; sledila je razprava, v kateri je bil vnovič poudarjen pomen vključevanja različnih lokalnih akterjev, katerih sodelovanje bo našlo svoj prostor na srečanjih in javnih predstavitev. Mirno lahko povzamemo, da so zbrani na prvem srečanju Skupine lokalni razvoj projekta KRAS-CARSO s predlogi in sugestijami stopili na “kraško” pot, ki jo označuje enoten cilj – kakovostno življenje na Krasu.

Ob 20-letnici slovenske samostojnosti in državnosti

Zakaj ni sprejema Ambasade RS v Rimu?

Spošt. Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije
Prešernova cesta 25
SI – 1000 LJUBLJANA

Spoštovani!

Slovenska skupnost ostaja presenečena in razočarana, da na pismo skupnega predstavništva Slovencev v Italiji z dne 18. maja letos še ni dobilo uradnega odgovora glede sprejema Ambasade RS v Rimu ob 20. obletnici slovenske samostojnosti. Ali gre to šteti kot potrjeno številnim neuradnim novicam, ki namigujejo, da je za letošnje leto sprejem Ambasade odpovedan? Slovenska skupnost meni, da bo taka odločitev vlade Republike Slovenije težko razumljiva. Saj gre za odpoved pomembnega

dogodka, ki ni v korist slovenske države. Razlogi, zaradi katerih bi bilo treba sprejem vsekakor prirediti, pa so bili že podrobno obrazloženi v omenjenem pismu skupnega predstavništva. Gre za dogodek, ki bi se vključil v sosednje pomembnih mednarodnih srečanj, ki so se od lanskega poletja zvrstila in so pozitivno pripomogla k izboljšanju odnosov med Italijo in Slovenijo. Nedvomno bi sprejem v organizaciji slovenske Ambasade v Rimu bil pomemben okvir, ki bi pozitivno vplival na pričakovano meddržavno omizje glede izvajanja zaščitnega zakona 38/1. Ravno to omizje namreč Slovenci v deželi Furlaniji Juljski krajini že precej časa pričakujemo in si od njega veliko nadajamo.

Ob tem pa SSK ugotavlja, da je

bilo v letošnjem letu vsepovsod organiziranih kar nekaj proslav ob 70. obletnici osvoboditve od naci-fašističnega okupatorja. SSK meni, da je to upravičeno in pravilno. Prav zaradi tega pa je toliko bolj nerazumljivo, da Ambasada RS v Rimu ne najde zadostnih sredstev za organizacijo spodobnega sprejema, in to prav letos, ko obhajamo 20. obletnico osamosvojitve Slovenije in njene državnosti. Ta obletnica pomeni zares velik premik na boljše za Slovence v Italiji kot tudi za meddržavniške odnose med Slovenijo in Italijo. SSK odločno zagovarja potrebo, da se organizira sprejem pri Ambasadi Republike Slovenije v Rimu in apelira na gospoda ministra za zunanje zadeve, da se ne zapravi odlična priložnost za dodatno izboljšanje meddržavniških odnosov. To srečanje bi blagodejno vplivalo še posebno na položaj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji

S spoštovanjem!

Deželni tajnik SSK
Damijan Terpin

Slovenska televizijska poročila na internetu

Za vse, ki imajo težave glede vidljivosti slovenskih sporedov RAI v deželi Furlaniji Juljski krajini in Sloveniji, oz. za vse, ki imajo radi internet in ga pogosto uporabljajo, predvsem za tiste Slovence, ki živijo na tujem, bo verjetno zanimiva vest, da je od konca maja mogoče na spletnem naslovu **www.tgr.rai.it** spremljati tudi slovenske deželne informativne oddaje in sporede programskega oddelka. Vsedrželna radiotelevizijska družba RAI je namreč oblikovala spletno stran, na-

menjeno deželam. Ko vtipkamo gornji naslov, se bo najprej pojavila slika Italije. Uporabnik si nato izbere deželo, ki ga zanima, ter si lahko ob katerikoli uri ogleda televizijske dnevnike in sporede, ki ga zanimajo. Možno je tudi v splošne iskalnike vtipkati kratko **TGR TDD** in tudi na ta način lahko dosežemo spletno stran z objavo zadnjega televizijskega dnevnika.

Po nedavnih majskih volitvah

Zgodovinski preobrat na tržaški občini

Do podobnega političnega preobrata kot v Milanu in Neaplju je na nedavnih občinskih volitvah (15. in 16. maja z baloto 29. in 30. maja) prišlo tudi v Trstu, kjer je levosredinska koalicija s prepričljivo večino (57,51%) premagala desnosredinski politični pol, ki je vladal v tej občini zadnji dve mandatni dobi, to se pravi od leta 2001 do danes, z županom Dipiazzo na čelu. Vzrokov za ta preobrat je sicer več, a tu se bomo osredotočili na najpomembnejše. Najprej je treba povedati, da se je politično ozračje v vrstah tržaških desnosredinskih strank začelo slabšati v zadnjih dveh letih, nekako po deželnih volitvah 2008. Skupina tržaških deželnih svetovalcev iz vrst Ljudstva svobode je težko prenašala številčno premoč furlanskih deželnih svetnikov, kar se je posledično odražalo tudi v deželnem odboru pod predsedstvom Renza Tonda. Nekateri tržaški svetniki iz vrst Ljudstva svobode so večkrat z besedami zagrozili, da bodo ustanovili lastno svetniško skupino, če se razmere ne bodo izboljšale.

Nato je prišlo obdobje, ko se je iztekel mandat predsedniku Pristaniške oblasti (ustanove), ki ima velike pristojnosti na področju upravljanja in splošnega vodenja pristaniške politike. Do lanskega decembra je to ustanovo vodil Claudio Bonicioli iz levosredinskega političnega kroga. Desnosredinski tržaški politični pol je od rimske vlade zahteval in dosegel, da je v vrh Pristaniške ustanove bila imenovana oseba, ki jo je predlagal, to je Marino Monassi, ki je omenjeno ustanovo vodila pred Boniciolijem. Odločilno politično vlogo je pri tej operaciji imel znani tržaški senator iz vrst Ljudstva svobode Giulio Camber. Omenjeno kandidaturu je podprl tudi deželni predsednik Tondo, kar je politično močno prizadelo tržaškega župana Dipiazzo, ki se mu je iztekel zadnji županski man-

dat in je večkrat izrazil pripravljenost, da bi vodil Pristaniško ustanovo in s tem nekako nadaljeval svoje delo v korist Trsta. Dejstvo je namreč, da si je kot župan mnogo prizadeval za odobritev variante k regulacijskemu načrtu Starega pristanišča, ki bi omogočila nove gospodarske dejavnosti na omenjenem območju. Nato so se nekateri politični krogi na Deželi zavzemali za to, da bi s spremembo volilnega zakona omogočili županu Dipiazzo, da bi v tretje kandidiral za tržaškega

župana, a na koncu iz te moke ni bilo kruha. Medtem je s pristankom deželnega odbora bil potrjen za predsednika tržaške trgovske zbornice njen dosednji predsednik Paoletti, za čigar potrditev se je v ozadju zavzemal tudi krog omenjenega senatorja Camberja.

Nato so prišle na vrsto priprave za sestavo kandidatnih list Ljudstva svobode za napovedane volitve tržaškega pokrajinskega občinskega sveta. Župan Dipiazzo si je prizadeval, da bi ga na županskem mestu nasledil poslanec Roberto Antonione, nekdanji predsednik Dežele in že drugo mandatno dobo poslanec Ljudstva svobode v parlamentu. Na ta predlog je pristal tudi sam predsednik vlade Berlusconi. To pa ni šlo v račun omenjeni Cam-

berjevi skupini, ki je v pokrajinskem odboru Ljudstva svobode s 23 glasovi proti dvema sklenila, naj bo kandidat za novega tržaškega župana tržaški deželni svetnik Ljudstva svobode Piero Tononi. To

je v Ljudstvu svobode povzročilo huda trenja in spore na raznih ravneh. Senator Camber je posegel pri Berlusconi in z njim sklenil notranji dogovor, po katerem sestava kandidatne liste za tržaške občinske volitve pripada Camberjevi skupini. Stranka Ljudstva svobode je tako šla na volitve močno razklana. Župan Dipiazzo je v imenu svoje skupine nastopil s lastno kandidatno listo v podporo županskemu kandidatu Antonioneju. Tudi druge stranke desnosredinske koalicije (Severna liga, Sredinska zveza) so se samostojno predstavile na volitvah. Njim so se pridružili še razne občanske liste in podobna gibanja, tako da se je za mesto novega tržaškega župana potegovalo kar enajst kandidatov, kar je pravi rekord.

Od novih skupin je bila na volitvah najuspešnejša lista novega gibanja *Drugi Trst*, ki ga je ustanovil nekdanji odbor-nik Dipiazzovega občinskega odbora Franco Bandelli, potem ko mu je župan Dipiazzo pred poldrugim letom na zahtevo predstavnika Nacionalnega zavezništva Menia preklical odborniška pooblastila. Na volitvah je zbral 11% glasov.

Kot smo že omenili, je za ostro politično razhajanje v tržaškem Ljudstvu svobode več vzrokov. Med temi je tudi, če ne predvsem, znano nasprotovanje pristavev senatorja Camberja odpiranju mesta neposrednemu zaledju, to se pravi Sloveniji. Župan Dipiazzo je na lastno pobudo navezal stike z ljubljanskim županom in se zavzemal za organiziranje znanega glasbenega koncerta lani 13. julija na Velikem trgu in s tem povezanega pravne srečanja predsednikov Italije, Slovenije in Hrvaške. Tudi zaradi tega so Camberjevi pristaši odločno nasprotovali kandidaturi poslanca Antonioneja za novega tržaškega župana, ker velja za zmernega politika in se zavzema za sožitje in odprtost mesta do vseh in na vseh področjih.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Udeležiti se referendumov

Ko je že kazalo, da se Italijani ne bodo odločili za drugačno politiko, čeprav se že dolgo časa dogajajo nedopustne stvari, so se vendar izrekli proti sedanji vladajoči koaliciji. Takšnega preobrata ni pričakoval praktično nihče, saj so si bile edine vse napovedi, da bo Severna liga svojo moč izdatno okrepila, medtem ko bo predsednik vlade kot absolutni vodja še naprej nedotakljiv. Očitno pa nov čas zahteva svoje, v vsakem primeru hitrejšo odgovore na vse globlje spreminjanje sveta. To spreminjanje je silovito, globalno, pospešeno z ekonomsko krizo in iskanjem izhoda iz zaprte situacije. Verjetno imajo prav tisti, ki vidijo v nedavnih upravnih volitvah priokus Severne Afrike oziroma Arabske pomladi. Tamkajšnje diktature so postale preozke za vstop v tok novega časa in isto velja za Italijo, kjer je vladajoča politika s svojimi posegi ustavljala razvoj, čemur so se volilci uprli. Začutili so, da je politika od njih povsem odtrgana in nepripravljenosti prisluhniti kakršnim koli izboljševalnim pobudam. Nenadoma jim je pred oči stopilo dejstvo o veliki brezposelnosti, še posebno med mladimi, o vse večjem številu tistih, ki so zaradi nizkih dohodkov v težkem položaju, ter o sistematičnem siromašenju socialne države, kjer sta še posebej na udaru šolstvo in zdravstvo - ta sta deležna vse nižjih prispevkov in sta vse dražja za ljudi. Ljudje so se slednjič naveličali neizpolnjenih obljub in prodajanja lepih sanj, od katerih se, če ne premorejo dejanj, pač ne da ži-

veti. In tu velja opozoriti drugačno politiko, naj bo transparentna v tem smislu, da se obrača na ljudi z osvetlitvami stanja, kakršno to v resnici je. Naj torej govori resnico, ki sedaj gotovo ni lahka, in na ta način izkazuje spoštovanje do svojih volivcev, ki so to pot dokazali, da znajo razmišljati in zato upravičeno pričakujejo odkrito besedo - samo na ta način se gradi skupnost, od tiste najmanjše pa tja do državne vse do evropske. Za ta novi veter, ki je na široko zavzel, pa imajo še posebno, če že ne največjo, zaslugu mladi, mlada generacija. Ob nenehnih frazah, kako vsi zanjno skrbimo in kako so mladi naša prihodnost, so se ti mladi zavedeli, da prihodnosti pravzaprav nimajo, če bi šlo naprej po starem, oziroma bi ostajalo zastavljeno in prikovano na mesto. Prav v izkušnji mladitve se smerokaz za prihodnja leta, ki se nam bližajo. Prav ta smerokaz bo nemara prevladujoč na bližnjih referendumih, kjer se npr. z opredelitvijo o jedrski energiji o svoji prihodnosti odločamo dobesedno. Se bomo odločili za tako ali drugače tvegano prihodnost, ali verjamemo v možnost “čiste” energije, ki jo bo treba šele ustvariti? In ne nazadnje, ali se bomo odločili za sodni privilegij izbrancev vladajoče politike, ali se bomo zavzeli za vse bolj ogroženo vrednoto, po kateri smo pred zakonom vsi enaki? Že zaradi teh dveh vprašanj bi morala biti volilna udeležba visoka, se pravi skrajno odgovorna.

Janez Povše

POGOVOR Bogdan Kralj

“Glasba in petje spremljata naša čustva, naj bodo to radostni ali žalostni trenutki življenja!”

Glasbenemu pedagogu, zborovodji in ravnatelju Glasbene matice Bogdanu Kralju je mesec maj podaril kar dve pomembni obletnici: Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice in Cerkevni pevski zbor iz Rojana proslavljata 60. obletnico delovanja. Bogdan Kralj vodi oba pevski sestavi že vrsto let, vsak zbor je na svoj način dragocen pričevalec slovenske pevske kulture, ki je postala razpoznavni znak in združevalna sila naše manjšinske skupnosti.

Prof. Kralj, ali bi nam lahko spregovorili o pomenu obeh obletnic?

Obletnica, ki jo obhaja MePZ Lojze Bratuž, je pomembna zaradi več razlogov. To je namreč edini slovenski mešani zbor, ki deluje v središču Gorice. Zbor nosi ime po nepozabnem mučeniku, ki predstavlja simbol trpljenja in zatiranja Slovencev pod fašizmom: vsi se pri zboru zavedamo teže tovrstne odgovornosti. Gotovo pa je obletnica tudi mejnik, ob katerem je treba presoditi opravljeno delo in hkrati začrtati smernice za naprej. Idejno izhodišče, na katerem temelji delovanje zbora, ostaja namreč v prihodnje nespremenjeno: še naprej bomo zvesti svoji programski tradiciji in izvajali repertoar iz slovenske pevske zakladnice, zlasti naše zamejske. Prav tako bomo posebno pozornost namenjali slovenski ljudski pesmi in nekaterim tujim avtorjem. Gotovo bomo še naprej ciljali na kvaliteto izvajanja, ki mora temeljiti na izbiri kakovostnega programa, na kvaliteti vokalne tehnike in interpretacijskem podajanju besedila. Ne bomo se zadovoljili s povprečnostjo!

Obletnica Rojanskega cerkvenega pevskega zbora je prav tako pomembna, saj je to še edini primer slovenske javne dejavnosti v Rojanu (Glasbena matica je svoj sedež premestila v Rojan le pred deseti leti): šestdesetletij neprekinjenega pevskega delovanja ima svoje težave, še zlasti če vzamemo v poštev dejstvo, da se slovenska prisotnost v tem predelu mesta žal čedalje manjša. Treba je tudi poudariti, da ta zbor spremlja vsako nedeljo slovensko bogoslužje, ki ga predvaja Radio Trst A: zbor je tako postal razpoznaven ne le v našem zamejstvu, ampak tudi širše po Primorskem.

Kako pa naj se manjšina zazre v pomen teh obletnic?

To je priložnost, da slovenska narodna skupnost zre v svojo preteklost in dojam, kaj vsega je bila sposobna, zlasti pa da načrtuje svojo kulturno podobo v prihodnje.

Ko ste prevzeli vodenje zbora Bratuž, kako ste zasnovali delo pevskega sestava in izbor njegovega repertoarja?

Vedel sem, da sem s to potezo prevzel veliko odgovornost. Svoje načrte sem že od samega začetka osnoval na prepričanju, da bi slovenski zamejski glasbeni ustvarjalci bili še kako prikladni koordinatniki zbora Bratuž. Ubald Vrabec, Pavle Merku, Zorko Harej, sam Lojze Bratuž, Stanko Jerič, Stane Malič, Hilarij Lavrenčič, Breda Šček, Patrick Quaghiato so avtorji, ki docela zrcalijo našo zamejsko občutljivost. Kdo naj torej interpretira bisere tako bogate in kakovostne zakladnice, če ne ravno zamejski zbor?

MePZ Lojze Bratuž je pod okriljem nekdanjih zborovodij vselej iskal nove izzive: tudi v času mojega vodenja se je zbor Bratuž osredotočil na izvajanje nekaterih

pomembnih načrtov. S svojim delovanjem smo se namreč poklonili spominu na Ubald Vrabca, Staneta Maliča, Bredo Šček; sama nedavna akademija ob 60-letnici delovanja zbora je bila dokaj ambiciozno zasnovana. Skratka, iščemo vedno nekaj novega, da bi bodrili v prvi vrsti nas same znotraj pevskega sestava, obenem pa, da bi nagradili tudi občinstvo, ki nas zvesto spremlja in nam zaupa.

Kakšni so bili pomembnejši mejniki za zbor Lojze Bratuž?

Mejniki vsakega zbora so najbrž tekmovanja. Leta 2003 smo nastopili na prvem tovrstnem pevskem soočanju, nato smo se udeležili še drugih osem ali še več. Tekmovanja so bila priložnost, da bi presodili opravljeno delo, da bi skratka ocenili naša napredovanja s tehničnega, vokalnega in interpretacijskega vidika. V veselje in ponos si štejem, da smo ob vsakem novem tekmovanju vztrajno dokazovali nekaj več, neko splošno napredovanje: leta 2009 smo tako slavili na mednarodnem tekmovanju Seghizzi v Gorici v kategoriji ljudskih pesmi. Letos pa smo veliko energij vložili v že omenjeno akademijo. Med mejnike bi uvrstil tudi gostovanje v Parizu, Berlinu in Milanu: to je bila priložnost, da smo Slovencem po Evropi ponesli slovensko besedo in pesem.

Zbor Bratuž je v zadnjem desetletju razširil število svojih članov.

Ob svojem prihodu sem imel pred sabo sedemnajst pevcev, pred tremi leti pa sem dirigiral pevski sestav z več kot petdesetimi elementi; sedaj zbor šteje okrog 44 pevcev. Od teh kakih 40% prihaja iz sosednje Slovenije, kar si štejem v velik ponos: s pevskega vidika smo dejansko udeležili li skupni slovenski kulturni prostor.

Zakaj se je toliko pevcev iz Slovenije pridružilo zboru Bratuž?

Po eni strani zato, ker novogoriško področje ni razpolagalo z dovolj reprezentativnim pevskim sestavom, po drugi strani zato, ker so se zavedali kakovostne stopnje zbora Bratuž. Vključitev pevcev iz sosednje Slovenije je prinesla zboru Bratuž le pozitivne učinke, ki so obojestranski. Slovenske rojake smo namreč seznanili s položajem Slovencev v zamejstvu: občutili so našo navezanost na slovensko kulturo in identiteto, in to v povsem drugačnih okoliščinah, ki so jih doma običajno vajeni. Oni pa so nam bili za zgled glede odgovornosti in discipline pri delu ter spoštljivosti do skupine.

Dodal bi še, da k nam pristopajo vedno novi pevci: med temi pa ni veliko mladih pod dvajsetim letom starosti.

Zakaj to?

Razlogov je gotovo več: danes se mladi odločajo za neko dejavnost na podlagi svojih interesov in potreb; ciljajo predvsem na kvaliteto, rezultate in dobro počutje. Zato je pri nas močna konkurenca. V našem prostoru je na primer dekleški pevski sestav Bodeča neža, ki zbira mladenke ravno te starostne stopnje. To je za zamejsko pevsko gibanje vsekakor pozitivno, saj kakovost na tak način raste. Upam pa, da se bodo ti pevci in pevke čez nekaj let odločili za petje v 'odraslih' zbora, da bo skratka prišlo do generacijske zamenjave na vseh stopnjah.

V vsakem zborovskem sestavu je namreč generacijski razpon med mladimi in starejšimi lahko zelo velik: kako je torej mogoče dobiti neki skupni

imenovalec, da bi postalo sobivanje bolj sproščeno in s pevskega vidika tudi plodnejše?

Po mojem mnenju je recept zelo enostaven. Strokovnost zborovodje, iskanje tehničnih in interpretativnih fines sta mogoča le v primeru, da se pevci ujemajo na človeški ravni. Generacijske razlike se ob takim prijateljskem vzdušju izničijo. Naj le omenim, da se vsaka naša sezona začne z dvodnevним srečanjem v Žabni-

upam, da se bodo pevci sedanjih posvetnih zborov nekoč odločili za petje v cerkvenih pevskih sestavih. Cerkevni zbori bodo gotovo še obstajali, kljub temu da bo njihova kakovostna raven nizka. Prav zato bi glede rojanskega cerkvenega pevskega sestava dodal še nekaj: prav bi bilo, ko bi v prihodnje razmišljali o zasnovi rojanskega zbora po vzoru, denimo, srbsko pravoslavne pevskega zbora, ki spremlja bogoslužje v

Foto IG

cah, ko se v neformalnem duhu srečamo, kramljamo, si izmenjamo vtise in – kako naj ne bi drugače – pojemo.

Ali zborovsko petje še privablja mlade zamejce?

Verjetno še. Zavedati pa se moramo, da se mladi odločajo za petje v zboru po drugačnem ključu kot nekoč. Takrat je k zboru vodila odgovornost za narodno zavest. Danes je stvar krepko drugačna: zbor mora postati vabljaliv na podlagi določenih vzvodov: ljudi moraš privabiti na podlagi prikupnosti programov, družabnega trenutka itd.

Premaknimo se na Tržaško. Kaj mislite o sedanjem stanju cerkvenega petja pri nas?

Cerkveno petje je imelo pred leti točno določeno družbeno vlogo, ki je presegala goli evharistični vidik. Danes je težko, da bi se pevci vključevali v cerkvene zборе. Na tem področju ni enostavno vnašati novosti kot pri posvetnem petju, skratka, težje je biti vabljaliv v vidiku, o katerem sem prej spregovoril. Ob tem bi dodal še nezamisljiv podatek: rojanski cerkveni pevski zbor ima letno 52 nastopov, če prištejemo še cerkvene praznike, pa še toliko več. Sprašujem se, kateri pevec bi se lotil tako zahtevne obveze. Pred 60 leti je bila stvar drugačna: danes pa, v obdobju interneta, facebooka, ko se lahko vsak odpravi ob nedeljah na izlet z družino, je veliko težje krepiti vrste cerkvenih zborov. Kdo se bo odločil, da bo vsako nedeljo ob 9. uri na koro?

Starejše osebe namreč ...

Tako. Mlajših pevcev ni na vidiku.

Kako se bo torej naše cerkveno petje razvijalo v prihodnje?

Najbrž so moje prejšnje besede glede generacijske zamenjave pri mladinskih in odraslih zbora prikladne tudi za ta primer:

Rojanski cerkveni zbor vodite že šest let. Ali menite, da bi vaši pevci in rojanski verniki podprli vaš predlog?

Da bomo na jasnem: svoje pevce zelo cenim, celo občudujem. Nekateri že več kot 40 let pojejo v zboru. Tej obveznosti žrtvujejo celo dopuste in družinske izlete. Dejstvo pa je, da bodo ti pevci zdržali tako težke ritme še nekaj let. V zadnjih letih smo žal nekatere zveste pevce tudi izgubili... Novih moči pa, prav zaradi teže obveznosti, ni.

Vlogo ravnatelja Glasbene matice opravljate že 19. sezono zapored. Ali bi nam lahko predstavili obračun zadnjega šolskega leta?

Ravno pred nedavnim smo imeli zaključne akademije. Mislim, da je bilo tudi to šolsko leto pozitivno bodisi zaradi rezultatov naših gojencev na tekmovanjih (letos je naš klavirski štiročrni duo, ki ga sestavlja gojenca Max Zuliani in Simon Kravos, po dolgih letih zmagal prvo absolutno nagrado na državnem tekmovanju v Sloveniji) bodisi zaradi števila diplomantov - letos kar štiri nove: s tem bomo tako presegli število 100 diplomantov, ki so se v zadnjih 4 desetletjih šolali pri nas. Zelo pomembno je bilo tudi odprtje naše podružnice v Reziji. Ne smemo pozabiti na projekt v sodelovanju z glasbenimi šolami v Sloveniji z naslovom Podajmo si roko. Zgledno sodelujemo tudi z operno hišo iz Ljubljane in RTV Slovenija, saj smo letos imeli v gosteh njen Big Band na osrednji Prešernovi proslavi v Kulturnem domu v Trstu, ki je nastala v naši režiji. Posebno pozornost bi namenil seminarjem in izpopolnjevanjem, s katerimi Glasbena matica nadgrajuje učno pot svojih gojencev: tudi v ta vidik se uvršča Festival kitare Kras in Druge strune, ki znotraj festivala kitare prireja delavnice za pianiste in violiniste. Glasbena matica že vrsto let organizira tudi mednarodno harmonikarsko tekmovanje Fisarmonie.

Kaj pa reforma glasbenega šolstva?

To me še kar zaskrblja. Budno

spremljamo dogajanja v zvezi z reformo: najbrž bo že prihodnje šolsko leto steklo po novih kano-nih, kar bo privedlo do precejšnjih novosti glede organizacije pouka.

Kakšne bodo te novosti?

Po novem bo Glasbena matica lahko imela gojence le do 19. leta starosti: kdor bo želel nato nadaljevati glasbeni študij, se bo moral obvezno vpisati na konservatorij. Prav zato se trudimo, da bi našo šolo priznali z institucionalnega vidika bodisi v Italiji bodisi v Sloveniji. S SCGV Emil Komel smo pred kratkim sestavili skupen dokument, ki temelji ravno na tej prošnji.

Glasbeniki, ki so se šolali pri GM, večkrat ponavljajo, da glasbeni pouk temelji na treh faktorjih: na gojencu, na njegovih starših in na profesorju.

Res je. Če zmanjka eden izmed omenjenih dejavnikov, se bo študijska struktura porušila. Na Glasbeni matici žal ti elementi težko dobijo neko sintezo, ker je mreža na organiziranost pouka preveč razpršena po območju: kdor obiskuje glasbeno instrumentalne lekcije v Križu ali pa v Devinu, ima dejansko malo stika z osrednjo ustanovo in občutek pripadnosti peša.

Intervju bi sklenili s pozivom: zakaj naj se mlad človek odloči za študij glasbe in petje v zboru?

Glasba in petje spremljata človeka od pamtikeva. Sveta brez glasbe si res ne morem predstavljati, saj polni našo dušo in vsakdan. Glasba in petje spremljata naša čustva, naj bodo to radostni ali žalostni trenutki življenja. Toliko o glasbi v najširšem pomenu besede. Učenje glasbe pa je za mladega prav tako pomembno, saj vliiva gojencu občutek mere in discipline ter požrtvovalnosti. Glasbeni študij uči, da si v življenju moraš dosežke prislužiti, zborovsko petje pa širi zavest o pozitivnosti sobivanja z bližnjim.

Bodisi instrument bodisi petje sta obenem najzlahtnejši sredstva, da lahko svobodno izraziš sebe in svoj notranji svet.

Igor Gregori

Razmišljanje

Ko se v tišini povežeš s svetim

Da sem začela razmišljati o lanskem Slovenskem evharističnem kongresu, je krivo popolnoma nekaj drugega. Spremljanje sobotnega večernega srečanja papeža Benedikta XVI. z mladimi na Trgu bana Jelačića v Zagrebu. Prva stvar, ki me je presunila, je bila spokojno prostora, ki je običajno poln vrveža, hitenja, neprestanega prihajanja in odhajanja tramvajev. 30.000 mladih, ki so v miru poslušali svoje vrstnike, svoje duhovnike in svojega papeža. Prinos monštrance z Najsvetejšim je pred ekran položil tudi moji triletnici, ki sta do tedaj prešerno tekali po stanovanju in imeli tisoč in en opravek s punčkami, kockami, posodo in podobnimi priljubljenimi zadevami večine triletnic. Preprosto obsedeli sta. Ena me je seveda takoj vprašala, ali bo kmalu konec "maše". Preprosto sem rekla: "Ne še". "A", je bil - prese-nitljivo - edini odgovor. In potem smo se skupaj posvetile dogajanju. Molitev litanij, kjer smo prav lepo sodelovale. In nato tišina. Na trgu in v naši dnevni

sobi. Ne vem, katera je bila bolj presunljiva. Vedno pravim, da je Bog v svojem razodevanju neskončno ustvarjalen. Te minute so bile zame eden njegovih viškov. Mogoče prav zato, ker so bile tako nepričakovane. Ko sem postala prvič mama dvojčkov, me je najbolj vrglo s tira, da je moje življenje izgubilo vsak normalen ritem. Moje duhovno življenje ni bilo nobena izjema. Vem pa, da me je v neskončnih urah nočnega dojenja, ko sem mislila, da bo oba z možem pobralo od utrujenosti, bodrila misel, da me ne bo konec, ker imajo redovnice v strogih kon-templativnih redovih podoben ritem, kot ga imam jaz. In če one preživijo toliko let, bom preživela kakšno leto tudi jaz! Konec koncev sem kot mlado dekle resno razmišljala tudi o odhodu v samostan! Kot bi mi Božji prst nagajivo žugal, češ, kaj si si želela, a? Dojenčki postavijo življenje staršev na drugo mesto. V vseh pogledih. To je dejstvo. Dejstvo je tudi, da tega ne smeš dopustiti več, kot je nujno potrebno. Zaradi sebe in zaradi

svojega zakona. A to je že druga tema. Kakorkoli, naučiš se tudi tega, da začneš hvaležno skratki karkoli, kar diši po "prejšnjem" življenju, ko tvoje "srce še ni hodilo naokoli" (kot se je nekoč lepo izrazil o tem, kaj pomeni biti mama, pa mislim, da velja čisto isto za očete...). Še najbolj trenutke, ko se lahko v tišini povežeš s tem, kar ti je sveto. Kot so bili nepričakovani trenutki podobne tišine v množici v Celju pred letom dni. Takrat sem bila zraven s svojima še ne šestletnikoma. Mnogo stvari iz tistega prečudovitega dne mi je že davno ušlo iz spomina. A doživetje globoke tišine, spokojnosti, češčenja je bilo zame višek tistega dne. Še danes se spomnim, kako so mi šli mravljinci po hrbtu, ko sem s tribune opazovala množico ljudi, ki so stali in molili v tišini, ki bi jo lahko rezal... To nedeljo smo imeli v naši župniji mali evharistični kongres. Praznovali smo prvo sveto obhajilo. Zame je ta dan lep sam po sebi.

/ stran 12
Alenka Hvalica

Benedikt XVI. na dvodnevem pastirskem obisku na Hrvaškem

Družina je najbolj sveta ustanova zdrave družbe

Vrhunec dvodnevne pastirskega obiska na Hrvaškem, kjer se je sve-ti oče Benedikt XVI. mudil prejšnji konec tedna, je bil v ne-deljo, 5. junija, na zagrebškem hipodromu; tam je v pri-sotnosti okrog štiristo tisoč vernikov vodil mašo za ka-toliške družine. Z jasnimi besedami je izrazil svoje kritične misli o sekulariza-ciji v Evropi ter izpostavil, da je človeško življenje enako vredno od spočetja do naravne smrti.

Na srečanju z naslovom *Skupaj v Kristusu* je ver-nike pozdravil v več je-zikih, srbsčini, madžarščini, albanščini, makedonščini in nemščini, Slo-venice - največ jih je prišlo iz škofij Novo mesto, Celje in Maribor, spremljali so jih slovenski duhovniki, med drugimi ljubljanski in mariborski nadškof An-ton Stres in Marjan Turnšek

- je v sklepni molitvi nagovoril takole: "Z veseljem pozdravljam slovenske vernike. Hvala za vašo navzočnost. Bog vas bla-goslovi".

V homiliji je papež poudaril, da je prisotnost krščanskih družin v družbi danes potrebna bolj kot kdaj koli prej. Povabil jih je, naj se veselijo starševstva in naj se obvežejo, da bodo otroke učili moliti in molili z njimi. Krščanska družina je namreč temelj verske vzgoje, Cerkev gradi družine, ki so "male hišne cerkve". Žal se posebej v Evropi širi sekularizacija, ki Boga odri-

va na rob in v družine prinaša vse večji razdor. Absolutizira se svoboda brez odgovornosti za resnico, preko potrošnje gmo-tnega in površnih izkušenj pa se kot ideal izpostavlja dobro po-

kot najbolj sveto ustanovo zdra-ve družbe".

Krški škof Valter Župan je zahte-val priznanje pravice do svo-bodnega izražanja katoliških vernikov, ki predstavljajo veči-

sameznikov brez upoštevanja kakovosti medosebnih odno-sov in človeških vrednot, je dejal. Vernike je pozval, naj bo-do pogumni in naj ne pod-ležejo sekularizaciji, ki ponuja sobivanje kot pripravo ali celo kot nadomestilo za zakon. Tudi zagrebški nadškof Josip Bozanić je izpostavil, da je v sre-dišču pastoralnih prizadevanj skrb za družino, ker Cerkev želi odgovoriti na izzive glede družinskih vrednot in življenj-skega dostojanstva. Zato pome-ni srečanje s papežem "nov za-gon v prizadevanjih za družino

no hrvaškega naroda in prebi-valcev Hrvaške, da lahko živijo in javno zagovarjajo svoje vred-note; msgr. Župan je tudi zahte-val spremembo hrvaških zako-nov, ki omogočajo splav na Hr-vaškem, ter nasprotoval isto-spolnim družinam. Kljub dežu so se verniki na hipodromu začeli zbirati že sredi noči, ko se je začelo molitveno bdenje pred svečano mašo. Za vernike je bil pripravljen tudi bogat gla-sbeni program. Zagrebški nadškof Bozanić je pozdravil tudi hrvaške katolika-ne, ki so prišli iz Bosne in Her-

cegovine. Na srečanje s pa-pežem so dospeli tudi Hrvati iz drugih evropskih držav, pa tudi verniki iz Madžarske, Italije, Av-strije, Nemčije, Nizozemske, Makedonije, Bolgarije, Srbije, Črne gore in od drugod.

Benedikt XVI. je obisk na Hr-vaškem začel v soboto, 4. junija, ko se je s hrvaškim predsed-nikom Ivom Josipovićem pogo-varjal o približevanju Hrvaške Evropski uniji. O tej temi je go-ovoril tudi s premierko Jadranko Kosor, ki je izjavila, da Benedikt XVI. močno podpira hrvaško

članstvo v EU. V svojem prvem nagovoru državi in narodu je na leta-lišču v soboto med dru-gim poudaril, da Hr-vaška pripada skupno-sti evropskih narodov ter da je hrvaški narod Evropi veliko doprine-sel s svojimi duhovnimi in moralnimi vrednota-mi. Obenem je izrazil razumevanje za dolo-čene dvome med Hrvati glede vstopa v EU. Pod-pora hrvaškemu član-stvu v EU je tako očitno v skladu s pričakovanji temeljno politično spo-ročilo obiska.

Pomemben del papeže-vega državnega obis-ka je bil v soboto zvečer v Hrvaškem na-

rodnem gledališču, kjer se je zbralo okrog 700 predstavnikov družbenega življenja, vključno s predstavniki pravoslavne, islamske in judovske skupnosti, ter diplomatskega zbora. Bene-dikt XVI. je poudaril, da je vest temelj svobodne in pravične družbe tako na nacionalni kot nadnacionalni ravni. Podčrtal je, da bo Hrvaška kmalu del Evrope tudi politično in insti-tucionalno, kot je vedno bila, zgodovinsko in kulturno.

V soboto zvečer se je udeležil bdenja z okoli 30.000 mladimi na osrednjem zagrebškem trgu. Kot je dejal direktor vatikanskega tiskovnega urada p. Lombardi, je papeža posebej ganil molk, ko so na trgu lahko slišali ptičje petje.

Papež je že pred prihodom na Hrvaško v letalu obsodil hr-vaški ustaški režim kot del naci-stičnega bloka v drugi svetovni vojni ter komunizem zaradi preprečevanja vere in ateizma. Obsodbe je izražal ob spominu na blaženega Alojzija Stepinca, za katerega je poudaril, da je obdržal duha humanizma, kljub temu da je živel v dveh totalita-rizmih, fašizmu in komuniz-mu. V nedeljo je molil na Ste-pinčevem grobu, nato pa pou-daril, da je Stepinac vzor krščan-skega mučenika. "Mučeništvo kard. Stepinca predstavlja vrhu-nec nasilja, ki je bilo usmerje-no proti Cerkvi v času groznega obdobja komunističnega pre-gona".

Kratke

Desetletnica smrti msgr. Kazimirja Humarja

Pred desetimi leti je v začetku junija umrl znani goriški duhovnik dr. Kazimir Humar. Rodil se je v Vrtojbi leta 1925. Teološke študije z doktoratom je opravil na Gregorijani v Rimu. Po posvetitvi je najprej deloval kot duhovnik v Komnu in Opatjem selu, od leta 1943 dalje pa v goriški stolnici. Obenem je občasno pomagal še v drugih župnijah na Goriškem, tako v Podgori, Števerjanu in Jamljah.

Msgr. Humar je bil zgleden duhovnik na vseh področjih duhovniškega delovanja, pomembno sled pa je zapustil tudi na drugih najrazličnejših področjih javnega življenja kot šolnik in vsestranski kulturni delavec. Zelo dragoceno je bilo njegovo časnikarsko delo najprej pri Slovenskem Primorcu, ki je izhajal prva leta po 2. svetovni vojni, nato pa pri Katoliškem glasu, predhodniku našega Novega glasa.

Prav s članki v Katoliškem glasu je bil v letih nasprotujočih si ideoloških gledanj zanesljiv pričevalec katoliških in demokratičnih načel v vsem javnem življenju. Pisal je načelne uvodnike in tehtne članke ter skrbno spremljal in presojal vse javno dogajanje z vidika krščanskega svetovnega nazora. Številne prispevke je podpisoval s polnim imenom, mnoge pa tudi s kraticama K. H. in s psevdonimom Mohor Kacafura. Več pomembnih kratkih zapisov pa je opremil s črkama r + r. / (mab)

Podoba Svetogorske Matere Božje na Franzotovi hiši v Gorici

V Gorici je mnogo podob Svetogorske Matere Božje, ne samo v zaprtih prostorih muzejev in cerkvenih stavb, ampak tudi na njenih

trgih in ulicah, kakor na primer tista, ki jo je blagoslovil stolniški župnik g. Sergio Ambrosi na začetku Raštela, ali pa tista, ki jo je na pročelju Franzotove hiše v Gosposki ul. 50 naslikal neznani

umetnik v 19. stoletju. Žal je ta freska zelo zbledela in bi jo bilo težko primerjati z izvirno podobo Palme Starejšega, ki jo je zasnoval pred zidanim podbojem dvojnega okna beneške palače. Če bi se moglo še razbrati, je bila posebnost te freske mali kvadrat nad glavo Marije, na podboju, ki morda upodablja trikotnik z glavo nebeskega Očeta in njegovega Sina. / (p. Bruno)

Blagoslov podobe Svetogorske Marije

Več kot dvesto let staro podobo Svetogorske Marije so v soboto, 28. maja, postavili na steno lani zgrajene cerkve presvete Kraljice Marije v Svetogorski ulici v Gorici. Blagoslovil jo je župnik Paolo Bonetti.

Sveta birma v Šempolaju

Nekdanji tržaški škof msgr. Evgen Ravignani je birmoval v Šempolaju v nedeljo, 29. maja letos. Na prejem tega zakramenta je birmance pripravila katehistinja Aleksandra Jazbec. Cerkevni pevski zbor je zbrano in slovesno prispeval k župnijskemu prazniku. Birmanci in starši so se posebej zahvalili gospodu škofu za vso slovesnost.

Papeževa poslanica ob 97. svetovnem dnevu migrantov in beguncev (1)

Kot sem jaz vas ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj

Dragi bratje in sestre, dan migrantov in beguncev je za vso Cerkev pri-ložnost, da razmisli o temi, ki je vezana na naraščajoč pojav pre-seljavanja, da moli za to, da bi se srca odprla krščanski gostoljub-nosti in si prizadeva za rast pra-vičnosti in ljubezni v svetu, ki sta stebra gradnje pristnega in trajne-ga miru. "Kot sem jaz vas ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj" (Jn 13,34) je silovito povabilo, ki nam ga je Gospod namenil in ga nenehno obnavlja: če nas Oče kliče, da bi bili ljubljene sinovi v njegovem ljubljenem Sinu, nas

kliče tudi k temu, da se prepoz-namo kot bratje v Kristusu. Iz te globoke vezi med vsemi ljud-mi izhaja tema, ki sem jo letos iz-bral za naše razmišljanje: "Ena sa-ma človeška družina" bratov in sestra v družbi, ki postajajo vedno bolj večnarodnostne in večkul-turne, kjer so v dialog vpleteni tu-di ljudje različnih verstev, da bi lahko našli vedro in plodno sobi-vanje ob spoštovanju legitimnih razlik. Drugi vatikanski cerkveni zbor zatrjuje, da so "vsi narodi ena skupnost; isti izvor imajo, ker je Bog storil, da ves človeški rod prebiva po vsej zemlji (prim. Apd

17,26); en sam končni cilj imajo - Boga. Njegova previdnost, iz-pričevanje njegove do-brote in njegovi odrešenijski sklepi se razprostirajo na vse lju-di". Tako "ne živimo eni zraven drugih, am-pak vsi hodimo po isti poti kot ljudje in torej kot bratje in sestre". Pot je ista, namreč pot življenja, toda okolišč-ne, ki jih srečujemo na tej poti, so različne. Mnogi se morajo sooči-ti z zahtevno izkušnjo

preseljavanja v njenih različnih oblikah: notranje ali mednarod-ne, trajne ali sezonske, gospodar-ske ali politične, prostovoljne ali prisilne. V mnogih primerih je odhod iz domače države pogojen z različnimi oblikami preganjanja tako, da beg postaja nuja. Pojav globalizacije, ki je značilen za naš čas, ni le socio-ekonomski pojav,

ampak vključuje tudi "človeštvo, ki postaja vedno bolj vzajemno povezano" ter presega zemljepi-sne in kulturne meje. Vsi so torej del ene same družine, priseljenci in krajevno prebivalstvo, ki jih sprejema, in vsi imajo isto pravi-co do izkoriščanja zemeljskih do-brin, katerih namembnost je po družbenem nauku Cerkev sploš-ne narave. Tu ima-ta svoj temelj soli-darnost in sodelež-nost.

"V družbi, ki po-staja globalizirana, morata skupno do-bro in prizadevanje zanj prevzeti razsež-nost celotne člo-veške družine, se pravi skupnosti ljudstev in narodov, tako da sooblikuje-ta edinstvo in mir

človeške skupnosti in jo v ne-kem smislu napravita za predhodnico Božje skupnosti brez meja". S te-ga zornega kota je treba gledati tudi na stvarnost preseljavanj. Božji služabnik Pavel VI. je opo-zarjal, da je "pomanjkanje brat-skega odnosa med ljudmi in na-rodi" globinski vzrok nerazvito-sti, k čemur dodajamo, da močno vpliva tudi na pojav preselje-va. Bratski odnos med ljudmi je včasih presenetljiva izkušnja odnosa, ki zbližuje, globoke po-vezanosti z drugim, ki je dru-gačen od mene, kar temelji na preprostem dejstvu, da smo ljudje. Če jo sprejmemo in živi-mo odgovorno, ta izkušnja na-paja življenje v občestvu in sode-ležnosti z vsemi, zlasti s priseljen-ci. Podpira darovanje samega se-be za druge, za njihovo dobro, za dobro vseh v krajevni, narodni in svetovni politični skupnosti.

Vprašaj njo.

Da, vprašaj **Giovanno**, ki je v neprijazni mestni četrti Barija postavila na noge in razvila popoldanski pouk. Vprašaj Anno in osamljene ostarele osebe iz Pantellerie, kakšno bi bilo njihovo življenje brez pomoči s. Patrizie. Ali pa vprašaj Francisa, ki je v preteklosti bil otrok-vojak, danes pa je moški, ki študira in ima službo. Z osmimi tisočinkami za katoliško Cerkev lahko še naprej narediš veliko za mnoge.

Če nam ne verjameš, prisluhni njihovim zgodbam: www.chiediloaloro.it

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

CEI Conferenza Episcopale Italiana

Kratke

Šiviljski tečaj za odrasle v organizaciji Skupnosti družin Sončnica

Po dveh uspešnih šiviljskih tečajih za dekleta (nižja srednja šola), so se tokrat v šiviljskih veščinah preizkusile "zrelejše" gospe. Na šiviljski tečaj v organizaciji Skupnosti družin Sončnica se je prijavilo dvanajst žensk, ki so se pod vodstvom izkušene šivilje Marije Ferletič učile daljšanja ali krajsanja robov, šivanja zadrg, oženja kril, šivanja s

Del udeleženk tečaja

šivalnim strojem in podobno. Gospa Marija je gospe razdelila v dve skupini, da bi se vsaki bolj posvetila. Srečanja so potekala dvakrat tedensko, ob ponedeljkih in četrtnih, v večernih urah v Močnikovem domu cel mesec maj. Gospe so izrazile željo, da bi se jeseni zopet srečale, da bi preverile, če so poletne domače naloge, ki jim jih je naložila šivilja, pravilno izpolnile. "Vaja dela mojstra", pravi slovenski pregovor, zato pogumno na delo!

Bralna značka na Goriškem

V petek, 27. maja, so v avditoriju višjih srednjih šol v ulici Puccini podelili bralne značke učencem nižje srednje šole Ivan Trinko. Na povabilo ravnateljice Elisabette Kovic je med dijake prišla v goste mladinska pisateljica Janja Vidmar iz Maribora. Vidmarjeva je znana pisateljica predvsem mladinskih knjig. Poleg tega je scenaristka, dramatičarka in kolumnistka in predsednica Sekcije za mladinsko književnost pri Društvu

slovenskih pisateljev. Na srečanju z učenci, ki jim je podelila knjižne nagrade, se je predstavila in govorila o svoji preteklosti in tudi pozabavala učence. Povedala je, da ne bo govorila o svojih romanih, kajti "le bralci imajo pravico kaj povedati o pisateljevih delih". Povedala je tudi, da se ne more postati pisatelj "kar tako". To se človeku v življenju "zgodi", tudi za umetnika se ne moreš izučiti. Človek lahko le začuti v njem neko "spodbudo" in ji potem v življenju sledi. Velik uspeh si je pisateljica izborila pri učencih s šaljivim nagradnim kvizom "Koga briga knjiga". Med samo izvedbo je avtorica povedala, da je hotela s kvizom odvreči tezo, da fantje manj berejo kot punce, oziroma, da berejo knjige le pod pritiskom. Bralna značka že petdeset let spodbuja razvoj bralne kulture mladih v Sloveniji in v zamejstvu, je dopolnilo učnega programa. Učenci imajo med šolskim letom možnost si izposojati knjige iz šolske knjižnice (šola ima že nekaj let knjižničarko Gabrijelo v prostorih v ulici Grabizjo). Bralna značka je kot obšolska dejavnost lahko svobodnejša, bližja otrokom in mladim, in tako uspešnejša pri oblikovanju bralcev za vse življenje. / Karlo Nanut

"Jaz, mi, oni - multikulturni dialog" v Piacenzi

V petek, 3. junija, je bilo v palači Farnese v Piacenzi odprta mednarodna likovna razstava "Jaz, mi, oni - multikulturni dialog", na kateri sodelujejo tudi Franko Žerjal iz Gorice, Aleksander Peca iz Nove Gorice ter Loretta Dorbolo iz Benečije. Navedenim so se pridružili še trije bosanski umetniki: Enes Lević, Slavko Medunić in Ruža Gagulić. Multikulturni projekt, ki se je pričel marca v Rimu, bo v naslednjih mesecih zajel tudi druga mesta Italije oz. BiH. Po Piacenzi se bo razstava preselila v Gorico (16. junija, Kulturni dom). V poletnem času bo na ogled še v Sarajevu, Jajcu in Brčku.

Šolski šport / Odbojka

Trinkovci na odbojgarskem igrišču po 25 letih

Robert Bensa, Ivo Cotič, Pavel Černic, Diego Petenjan, Mitja Feri, Fabjan Korsič, Fabio Cuel, Marko Volčič, Robert Makuc, Marko Čavdek, Igor Tomsič, Janez Terpin in Damjan Dornik so leta 1986 pod vodstvom prof. Aleksandra Kodriča zaorali ledino na mladinskem odbojgarskem področju na Goriškem, saj se je z njimi nižja srednja šola I. Trinko prvič v zgodovini prebila na državni finale v odbojki. Trinkovci so takrat gladko osvo-

jili pokrajinski in deželni naslov ter prijetno presenetili z osvojitvijo prvega mesta na meddeželnem tekmovanju v Rovigu, kjer so v skupini poleg naših tekmovalci še dijaki iz Mark (državni prvaki leta 1985), Toskane, Veneta in Poadizja. Na državnem finalu v Rimu, ki je bilo jeseni istega leta, jim pa žal ni uspelo prikazati igre z meddeželnega tekmovanja in tako so dosegli končno deveto mesto. Njihov uspeh gre pripisati pred-

Števerjanski Likof
Ob domačih dobrotah lepo uspel tradicionalni praznik

Vinoteka Števerjanski griči, prosvetni vaški društvi, Briški grič in F. B. Sedej, ter lovski družini iz Števerjana in z Jazbin so pod pokroviteljstvom občine Števerjan, Goriške pokrajine in Zadrugne kreditne banke iz Ločnika, Fare in s Koprivnega ter v sodelovanju z združenjem Movimento turismo del vino in ustanovo Consorzio Tutela Vini Collio e Carso izpeljali domači praznik Likof. Prizorišče dogajanja je bilo osredotočeno na enem najlepših krajev števerjanske vasi, na razgledni točki dvorca baronice Tacco. Sodelovali so števerjanske kmetije, gostilne, agriturizmi in hotel.

Na uradnem odprtju praznika, ob prisotnosti številnih uglednih gostov, je nagovoril prisotne predsednik Vinoteke Simon Komjanc, ki je podčrtal pomen praznika kot promocije tipične žlahtne briške pijače in jedi ter posledično celotnega območja. Na prireditvi je najprej pozdravila števerjanska županja Franka Padovan, sledili so ji deželni svetovalec SSK Igor Gabrovec, direktor Zadrugne kreditne banke iz Ločnika, Fare

in s Koprivnega Davide Furlani ter župan občine Gorica Ettore Romoli.

Prihod voza, naloženega s sodom vina, z briškimi dobrotami in cvetjem, v spremstvu deklet v narodnih nošah, je odprl vrhunsko okroglo mizo o temi Sredozemska kuhinja in sred-

lizem, Alessandro Culot, pokrajinski delegat ustanove Accademia Italiana della cucina in ustanove pokuševalcev vina ONAV, je predstavil mediteransko kuhinjo od začetkov do današnjih dni, enolog Rodolfo Rizzi, predsednik združenja enologov, pa je predaval o srednjeevrop-

njeevropska vina, ki jo je vodil priznani novinar Claudio Fabbro. Zdravnik Claudio Taboga je spregovoril o pozitivnih zdravstvenih učinkih mediteranske diete na človeški metabo-

skih vinih ter predstavil tudi razne sorte, ki uspevajo na tem območju. Likof je ponudil obiskovalcem, ki so se v petek, 3., in v soboto, 4. junija, mudili v Števerjanu,

pokušajo sadov domače zemlje, vina, olja, briških jedi, pa tudi predstavitev zgodovine, kulturnega življenja, navad in domače obrti. Letošnji Likof so organizatorji želeli obeležiti s paradnim prihodom prepoznavnih rumenih vesp Collio. Na programu je bila enogastronomska pokušnja z razstavo izdelkov domačih obrtnikov in tipičnih vaških jedi. Poskrbljeno je bilo tudi za razne vodene pokušnje. Priznani časniki Toni Gomišček je vodil pokušnjo šestih penin iz Slovenije, Italije in Francije; agronom Miloš Čotar je predstavil oljkarstvo in spremljal pokušnjo štirih vzorcev števerjanskih oljčnih olj; biolog ter član združenja Slow Food Italia, Giulio Colomba, pa je pokuševalcem sledil ob predstavitvi raznih malvazij. Celoten tehnični del manifestacije je z vso vnašo in dragocenimi napotki spremljal pravi izvedenec na enogastronomskem področju, Goričan Claudio Fabbro.

Na programu je bila tudi otroška delavnica z izdelavo zmajev. Organizatorji želijo s tem praznikom promovirati sadove, ki jih daje zemlja briškemu človeku. Želijo pač obdariti goste z malo tiste tipične števerjanskosti, prijaznosti, sproščenosti pri uživanju briške kapljice in jedi. Vse to, kar mislimo, da današnji družbi večkrat primanjkuje.

MD

Sobota, 11. junija, na skupnem goriškem trgu
Prva čezmejna krvodajalska akcija!

Odborniki goriške sekcije prostovoljnih krvodajalcev "Remo Uria Muloni" želijo povezati goriški prostor ob meji. Sad večmesečnih prizadevanj je prva čezmejna krvodajalska akcija, ki bo potekala na skupnem goriškem trgu v soboto, 11. junija. Na predstavitveni konferenci v dvorani goriškega občinskega sveta je odbornik Stefano Ceretta opisal pobudo kot dogodek, ki se ne omejuje na besede, temveč se konkretno udejanja v korist ljudi. Občinska uprava je predlog predsednika goriške sekcije krvodajalcev Marca Fonzarja z navdušenjem osvojila, "sedaj smo pred dogodkom, ki bo gotovo uspešen". V imenu mestne občine Nova Gorica je svetovalka za zdravstvo in socialno varstvo Marinka Saksida poudarila, da je

delo takih prostovoljnih organizacij potrebno za bolj kakovostno družbo. Fonzar je svoj poseg uvedel v slovenščini: "Kakšno veliko veselje je živeti, biti del življenja in ga darovati". Poudaril je čudovito stvarnost darovanja krvi in dodal, da "Gorica ni nikdar bila kot Berlin, meja ni nikdar bila zid, in vendar so nas mejna črta in različni jeziki dolgo delili". V zadnjih letih so zato navezali stike s slovensko stvarnostjo in naleteli na navdušen odziv. Mladi tajnik Rdečega križa Nova Gorica Aleš Markočič se je spomnil vzdušja na prednovoletnem srečanju in potrdil, da je nakazana smer odlična. "Pomembno je, da najdemo nove in mlade darovalce". Podpredsednica goriške sekcije Patrizia Zampi je povedala, da so za prvo čezmejno krvodajalsko

akcijo, pri kateri bo sodelovalo okrog 30 združenj, prejeli visoko pokroviteljstvo in voščila predsednika italijanske republike Giorgio Napolitana. Predstavila je program dneva, ki se bo na trgu Evrope začel ob 8.30 s krvodajalsko akcijo v prisotnosti italijanskih in slovenskih zdravnikov; kri naj bi daroval tudi predsednik FJK Renzo Tondo. Ob 9. uri bodo odprli stojnice prostovoljskih društev, ob 11.30 bosta nastopili plesna skupina iz Ločnika in skupina harmonikarjev iz Nove Gorice. Ob 12.30 so predvideni pozdravni nagovori predstavnikov oblasti. Predsednik

pokrajinske zveze krvodajalcev Egidio Bragagnolo je povedal, da bo ob 15. uri na sedežu Fundacije Goriške hranilnice v Gosposki ulici potekal posvet na temo *Skupaj darujemo življenje*. Na njem bodo spregovorili o različnih vidikih krvodajalstva in iskanju skupnih poti - z italijanskega in s slovenskega zornega kota. "Pobuda je nekaj edinstvenega, gotovo bo tudi drugim v zgled". Od 17. ure dalje se bodo na trgu zvrstile različne glasbene skupine, ki bodo lahko zadovoljile raznoliko občinstvo (reggae, jazz, hard rock, balkanska glasba itd.). Vabljeni!

vsem kakovostnemu delu slovenskih odbojgarskih društev na Goriškem, saj so odbojkarji Trinko bili

odraz vseh štirih goriških športnih društev: OK Val, SZ Olympia, SZ Soča in ŠD Naš prapor. Nekdanji meddeželni prvaki so se pred tednom dni srečali v

Doberdobo in se med seboj pomerili v odbojki. Nekateri se še aktivno ukvarjajo z odbojko, drugi pa so že pred desetletjem obesili telovadne copate na klin. Večer so nadaljevali v

blžnjem agriturizmu, kjer jim je kapetan R. Bensa s pesmijo "Mi, ki..." obudil spomine na podvig iz leta 1986. Razšli so se z željo, da se bodo v bližnji prihodnosti spet srečali.

Likovna galerija ARS na Travniku / Razstava

Pripovedujem

Pripovedujem - lo racconto je naslov lepe razstave, ki so jo ob prisotnosti goriških slikark in slikarja odprli v petek, 3. junija, v galeriji Ars na Travniku in bo na ogled mesec dni po urniku delovanja Katoliške knjigarne. Mariadolores Simone, Vera Elvira Mauri ter Juan Arias Gonano so slikarji, ki že precej časa sodelujejo, tokrat pa so se predstavili skupaj, in sicer vsak s svojim zaokroženim slikarskim opusom, tako Simonejeva kot Mauri je pa sta dali na ogled tudi nekaj svojih keramik, prva svoje presenetljive in radožive mačke, druga pa nevsakdanje upodobitve čevlčkov plesalk in tudi baletnih kostumov.

V petek zvečer se je na odprtju razstave zbralo izjemno veliko ljudi; nagovoril jih je Jurij Paljk, ki je povedal, da gre za zadnjo likovno razstavo v letošnji sezoni, kot je tudi v kratkih orisih predstavil vse tri likovnike. Med seboj so si različni, veže pa jih skupna zaveza figurativnemu

načinu slikanja in upodabljanja. Vera Elvira Mauri se predstavlja z nizom portretov ženskega lika, vsi portreti so v vseh niansah temno modre barve, slikarka

Foto DP

upodablja balerine in svet plesalk, prav tako je izjemno dopadljiv njen niz, kjer ženskega telesa ni več, so pa zato odsevi sveta plesalk. Presenečajo tudi njene keramike v raku tehniki. Upoda-

bljanje ženske figure ni pri Maurijevi zgolj iskanje videnega, ampak gre za upodabljanje občutij; prav tako je pretanjeno njeno slikanje nevsakdanjih kompozicij elementov iz sveta plesa, medtem ko so keramike izjemno skrbno izdelane in odsevajo nežnost avtorice.

"Mariadolores Simone bo lahko še tako dopovedovala svetu, da ni

pravilne krajine, kot tudi upodablja ženske like, ki kar sijajo s platen. Njene mačke, iz žgane glinice in keramike v raku tehniki, lepo nagovarjajo gledalca s stopnic nekdanjega stopnišča in s samega klavirja v galeriji Ars; pričajo pa in govorijo predvsem o dejstvu, da Simonejeva ne slika samo ljubiteljsko, ampak slikarstvo in kiparjenje resno študira.

Juan Arias Gonano, ki je akademsko izobraženi slikar - rodil se je v Argentini, a živi in dela na Goriškem -, se na razstavi predstavlja z na videz zahtevnim nizom, s slikami v črno-beli tehniki. Nekatere so risbe v tušu, druge pa so živ dokaz, kako se lahko včasih izjemno lepo slika v črno-beli tehniki. Presenetljiva je njegova postavitev lutke, kot so zanimivi tudi njegovi "multipli", se pravi: niz manjših, na videz enakih slik, ki so odslakane v različnih barvnih tonih.

Večer je z branjem poezije in grafičnim narečju popestril Giorgio Rossi, množičen obisk odprtja razstave pa je ponovno dokazal, kako pomembna je galerija Ars zaradi svoje središčne pozicije v mestu.

ZUT

Filmski forum v Mladinskem domu

Priložnost za pogovor o medsebojnih odnosih

Letos smo v Mladinskem domu vsak drugi petek v mesecu imeli filmsko delavnico, ki je bila namenjena gojencem pošolskega pouka in ostalim članom. Želeli smo namreč, da bi si mladi pod mentorstvom lahko kritično ogledali filme in po ogledu imeli debatni krožek. Izbrali smo nekaj znanih in manj znanih filmov, ki obravnavajo najrazličnejše tematike.

Tako smo na našem prvem srečanju videli *Il diavolo veste Prada*; svetovno uspešnico, ki govori o svetu mode in egoistični konkurenčnosti na delovnem mestu. Film je bil tudi priložnost, da smo spregovorili o medsebojnih odnosih in o našem odnosu do mode ter njenih vplivih na naše obnašanje. Z znanim fil-

mom Charliea Chaplina *Il monello* smo spoznali nemi film in začetke filmske produkcije. Ta tragikomedija nam je tudi pomagala spoznati socialne stiske dvajsetih let. Ogledali smo si tudi dve komediji: *Benvenuti al Sud* in *Che bella giornata*, ki na svojevrsten, a zanimiv način spregovorita o razlikah med jugom in severom Italije, o predsodkih, o multikulturni družbi. Z ironijo prikazuje ta pereče probleme italijanske družbe. Govorili smo tudi o lepoti življenja in o sprejemanju hudih boleznih; priložnost za pogovor nam je nudil manj znani film *L'Ultima vacanza*, ki prika-

zuje pozitivno reakcijo ženske, kateri je zdravnik po pomoti diagnosticiral neozdravljivo bolezen. Pred zabavnim razpletom sta gledalce ganili njeno prvotno nesprejemanje usode ter njena odločitve, da polno zaživi

ameriški univerzitetni sistem in sistem financiranja šolnin. Ob ogledu zadnjega filma *Avatar* smo spregovorili o ekologiji in koriščenju zemeljskih virov ter spoštovanju narave in domorodcev, ki si želijo le mirnega življenja na ozemlju svojih prednikov. Večkrat nam pohlep in želja po ekonomskem razvoju ne dovolita videti lepote neokrnjene narave in tako si sami sebi kopljejo jamo.

Filmsko delavnico bomo nadaljevali tudi v naslednjem šolskem letu, saj je odkrivanje klasičnih in modernih filmov pomembno sredstvo spoznavanja kulture, pomembno pa je, da ne sprejemamo pasivno sporočil, ki nam jih filmi posredujejo.

SIPE

sleherni trenutek.

Ob krasnem filmu *The blind side* smo spregovorili o vrednotah in moči pristnih osebnih odnosov. Poleg tega smo spoznali

membno sredstvo spoznavanja kulture, pomembno pa je, da ne sprejemamo pasivno sporočil, ki nam jih filmi posredujejo.

SIPE

Foto Boris Princič

V nedeljo, 22. maja, so v Štmaru prejeli prvo sv. obhajilo Barbara, Andrej, Petra in Thomas. Spremljala sta jih katehistinja Majda Mačus Princič in domači župnik Marijan Markežič.

Foto Boris Princič

V nedeljo, 8. maja, so v Pevmi prejeli prvo sv. obhajilo Nicolo', Ivan, Fabjan, Liza in Karin. Spremljala sta jih katehistinja Majda Mačus Princič in domači župnik Marijan Markežič.

Foto Boris Princič

V Pevmi so 29. maja Kristjan, Simon, Maja, Katja, Ivana, Manuel, Jana, Veronika in Eva potrdili svojo vero z zakramentom birme, na katerega jih je pripravil domači župnik Marijan Markežič. Nadškof Dino De Antoni jim je položil na srce, naj postanejo božji darovi in dar drug drugemu predvsem s svojo krščansko držo.

Obvestila

Mladinski dom vabi mlade iz srednje šole na: Izzive 2011 - Poletne dejavnosti od 13. do 24. junija; zeleni teden od 24. do 29. junija; pripravo na vstop v srednjo šolo od 5. do 9. septembra; vpis k pošolskemu pouku 2011/12. Informacije in vpis do 31. maja (50% popust na letni vpisnini); ulica Don Bosco 60, tel. 0481-546549, 0481-536455 ali 328-3155040.

SD Sončnica in AŠZ Olympia prireja poletno središče Srečanja 2011 za otroke od 3. leta dalje od 13. junija do 29. julija v Zavodu Sv. Družine. Tel. št. 335 5952551 (Damijana).

V kleti Borgo Conventi pri Fari (ob observatoriju) je do 10. junija na ogled med 10. in 20. uro razstava 30 del 10 furlanskih umetnikov. Razstavljajo Evaristo Cian, Cildi (Silvano Sardino), Luciano De Gironcoli, Maurizio Frullani, Luciano Martinis, Claudio Mrakic, Giovanni Pacor, Stefano Padovan, Mario Tudor in Enzo Valentinuz. Tel. 0481 888004.

Svet slovenskih organizacij za Goriško vabi včlanjene organizacije in društva, da se udeležijo seminarja o arhivskem vodenju, ki bo v torek, 14. junija 2011, ob 18. uri v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Organizacija in izvedba seminarja sta v sodelovanju s Pokrajinskim arhivom iz Nove Gorice.

Poletne delavnice Mavrica-ŠC Melanie Klein. V sodelovanju z občino Sovodnje prireja ŠC Melanie Klein od 4. do 22. julija poletne delavnice za otroke od 3. do 10. leta starosti. Vpisovanje sprejemamo do 18. junija na goriškem sedežu ŠC Melanie Klein v Sovodnjah (pot na Roje 25) vsako soboto od 9. do 13. ure. Info na 334 1243766, vsak dan od 10.30 do 12. in od 18.30 do 20.30, www.melanieklein.org.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinsko-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani.

Vabilo na enodnevno romanje na Zaplaz 27. junija letos v cerkev

Materi Božje in na grob blaženega Alojza Grozdeta. Ogled Novega mesta in znamenitosti. Vpisovanje do 15. junija pri župnikih štandreške dekanije in g. Jožetu Markuži za devinsko dekanijo (tel. št. 040 229166).

Cestitke

Na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je Alenka Di Battista zaključila dvopredmetni študij zgodovine in umetnostne zgodovine. Za odličen uspeh ji čestitajo vsi prijatelji - skavtski voditelji SZSO.

Darovi

V skrbstveni sklad Mladinskega doma - Gorica za družine gojencev v potrebi: NN 250 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 10.6.2011 do 16.6.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored: **Petek, 10. junija** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 12. junija (vodi Ezio Gognach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in režijanskem narečju.

Ponedeljek, 13. junija (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 14. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 15. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Gozdovi v Kanalski dolini - Izbor melodij.

Četrtek, 16. junija (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Tudi Musicum na koncertu v Novi Gorici

V petek, 10. junija, bo ob 19. uri v veliki dvorani Mestne občine Nova Gorica koncert Goriškega Mešanega mladinskega zbora Primož Trubar, ki ga vodi David Bandelj, in Mešanega pevskega zbora Sontius Nova Gorica, ki ga vodi Matej Petejan. Kot gost bo nastopila Pevska skupina Musicum. Glasbeno srečanje, ki bo potekalo pod naslovom V juniju se zopet srečamo, organizira Zveza kulturnih društev Nova Gorica v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti in Ol Nova Gorica. Vstop prost, vabljeni!

Goriška Mohorjeva družba

zgodbe s
TRNOVSKEPLANOTE
zbral in uredil **JOŽE ŠUŠMELJ**

Predstavitve bo

v četrtek, 16. junija 2011, ob 18. uri
v galeriji Ars na Travniku v Gorici

O knjigi bo govoril Jože Šušmelj

Toplo vabljeni!

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vljudno vabi na

Glasbeni večer pod lipami

BAKALINA

Jani Kutin, glas

Renata Lapanja, harmonika

Danilo Čotar nam bo predstavil sir Tolmenc iz Čadrga in sirarsko skuto

Kulturni center Lojze Bratuž

četrtek, 23. junija 2011, ob 20.30

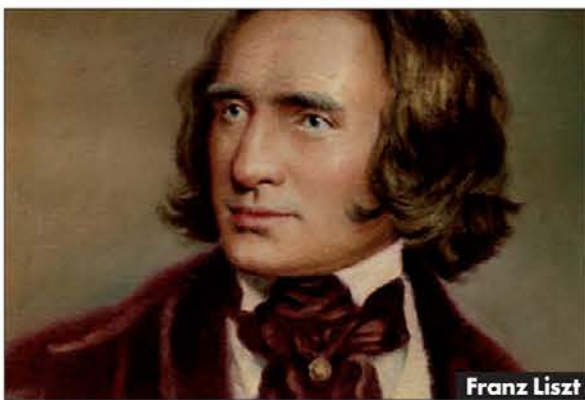
SCGV E. Komel - Arsatelier / Snovanja 2011

Mladi pianisti z Lisztom v dvorani Krminske občine

Koncertni cikel Snovanja se je minuli petek nadaljeval s koncertom, posvečenim opusu Franza Liszta. Letos mineva 200 let od njegovega rojstva in v dvorani občine Krmin je pet mladih pianistov Alessandro Villalva, Alexandra Tofful, Alexander Gadžijev, Giuseppe Guarneri in Bruno Mereu, učencev prof. Sijavuša Gadžijeva, predstavilo kanček ustvarjalnosti tega madžarskega skladatelja, ki je zagotovo zarisal ključno pot pri nastajanju klavirske glasbe v drugi polovici 19. stoletja. Ker je bil Liszt tudi sam sijajen pianist, je s svojimi 'tehničnimi izumi' vplival na kasnejše generacije skladateljev in se tako v zgodovino zapisal kot eden najpomembnejših skladateljev klavirske glasbe. Pisal je glasbo, s katero je želel omrežiti poslušalce. Za njegovo ustvarjanje so značilne tehnično izredno zahtevne fraze, polne virtuoznosti, s katerimi je (morda) sem pa tja želel prekiniti tudi mesta, kjer mu je zmanjkalo navdiha. Vsekakor pa je njegova glasba vseskozi zvočno izredno učinkovita. Solistični koncert je z Lisztom postal nekaj novega. Pojem klavirskega recitala, kot ga poznamo danes, je njegov izum. Po besedah Camilla Saint-Saënsa je Liszt v klavirsko

glasbo vpeljal orkestralne učinke in zvočnost. Lisztomania je kmalu zasvojila celotno Evropo, saj je ustvaril popolnoma nov fenomen s slovesno mednarodno zvezdo. Kot zvezde so zasijali tudi mladi pianisti iz razreda prof. Gadžijeva, ki so pripravili izjemen večer. Sočasno kot je na Madžarskem svoje umetnine snoval Liszt, je na Poljskem ustvarjal še en mojster klavirske glasbe, in sicer Frederic Chopin. Tako kot njegov sodobnik iz Madžarske, je tudi Chopin zapustil izjemen klavirski opus. Če se je Lisztova virtuoznost na eni strani risala v odtokih zvočnega učinkovanja, je bila Chopina veliko bolj poetična, globljena, polna spevnih melodij z izrazito nežnostjo. Tako sta si na petkovem programu nasproti stali snovanja dveh tudi po značaju različnih genijev in tvorili komplementarno sliko, ki jo je v intermezzom dopolnil še njun mlajši sodobnik, Johannes Brahms. Učenci prof. Gadžijeva vedno vzbujajo občudovanje s svojimi interpretacijami: tehnično so izpolnjeni, pri njihovih izvedbah iz-

stopata izrazita muzikalnost in srčnost. K igranju pristopajo z intuitivnimi zamislimi, ki izhajajo tudi iz širše razgledanosti in razumevanja zgodovine glasbe. Znanje in nadarjenost dokazujejo na številnih tekmovanjih, kjer do-

Franz Liszt

segajo najboljše rezultate. Vsak se je na svoj način dotaknil poslušalcev. Najmlajši med peterico Alessandro Villalva je kljub svojim detim letom igral kot izoblikovan profesionalni pianist. Alexandra Tofful je navdušila s svojo prefinjeno igro in odličnim nastopom. Oba sta z izčiščeno tehniko odpirala tančice Lisztovih in Chopinovih poetik. Alexander Gadžijev je svoj nastop začel z nežnim Brahmsom Intermezzom,

v katerem se prepletata lirčnost in intimnost notranjega doživljanja. Z izrazito močjo in disciplino je mladi Alexander odkrival lepote te glasbene izpovednosti, ki je tako drugačna od tistih, ki sta sledili s Chopinom in Lisztom. Giuseppe Guarneri ima za seboj cel niz koncertov po Italiji, ki jih je prejel za nagrado na tekmovanju Nagrada mesta Benetk. Na koncert v Krminu je tako prišel z novimi izkušnjami, ki si jih je pridobil z muziciranjem na številnih pomembnih odrih v Italiji. In njegov suvereni nastop je jemal dihi. Kot zadnji se je predstavil Bruno

Mereu z monumentalno Lisztovo Sonato *Après une lecture du Dante* in s tem delom pokazal še en obraz te tako kontroverzne osebnosti. Liszt je namreč že od najstništvaja po tistem gojil željo, da bi vstopil v duhovniški red, vendar mu oče tega ni dovolil. Mladostno željo je izpolnil pri štiriinpetdesetih letih, ko je postal brat frančiškan, pred tem pa je živel živahno partnersko življenje. Pri izvedbi te zahtevne skladbe je Bruno Mereu povedal, da moraš k delu "pristopiti poglobljeno in ga raziskati do najmanjših potankosti, vlti mu moraš čustva, ker drugače postane izvedba pusta". Vsekakor so se njegove namere lepo izrazile v dobri izvedbi.

Metka Sulič

Odziv na članek o Kocbeku Gospod Kodelja ima prav

Zaradi številnih odhodov žal večkrat z veliko zamudo berem tako dnevni kot tedenski slovenski tisk; tako sem šele prejšnji teden segel po Novem glasu in prebral članek gospoda Ambroža Kodelje. Izšel je 12. maja z naslovom **Nekateri pogledi na Edvarda Kocbeka (II) – Bil je odličen politični analitik**. Zgodilo se je, da se z gospodom Kodeljo nisem strinjal, tokrat sem pa čutil pravo zadoščenje ob njegovi trditvi, toliko bolj, ker nismo samo Kocbekovi nasprotniki, ampak ga je marsikdo, ki se je izdajal za njegovega prijatelja ter ga cenil kot pesnika, imel za političnega naivnega.

No, Kocbek se ni imel za politika kot strankarskega človeka in tudi ni maral stranke v imenu krščanstva, bil pa je zgodovinsko in humanistično izredna osebnost širokega pogleda, ki je videl v krščansko-socialnem gibanju enega izmed pomembnih možnosti spremembe stanja človeškega družbenega življenja. Za svoje pogled, ki so imeli kot predhodnike misli in delo Janeza Evangelista

Kreka, je našel dopolnilo pri Emmanuelu Mounieru, v njegovem personalizmu ter v reviji *Esprit*, ki še zmeraj izhaja v Parizu.

No, ko se je v Evropi uveljavljal fašizem, v Španiji z generalom Franco, v Italiji z Mussolinijem, kateremu je bil uslužen Vatikani, tako da je prisilil nadškofa Sedeja k odstopu in potem še tržaškega škofa Fogarja, in so se pripravljali še temnejši časi, se je

Kocbek v reviji **Dejanje** zavzel za pomenjenje slovenskih ljudi ne glede na nazor,sko ali politično opredelitev. Leta 1940 se je pa v Laškem gibanje krščanskih socialcev (med vojsko so postali krščanski socialisti) zavzelo za enotno slovensko gibanje ter za

prizadevanje po narodnoobrambnem boju.

Bil je v bistvu že koncept Osobodilnega gibanja, ki se je uresničil v koaliciji krščanskih socialistov, komunistov, levih liberalcev ter pomembnih kulturnikov. Seveda, šlo je za sodelovanje s komunisti, kar je papeževa enciklika prepovedovala; vendar je takrat prišlo do jasne premike. Ko je namreč predsednik ZDA vprašal papeža, kako naj ravna, je Vatikan odgovoril, da je enciklika pač nastala, ko je bilo potrebno, zdaj pa se je položaj spremenil. Tako so tudi jugoslovanski boj zavzniki priznali in angleška letala so nad slovenskim področjem spuščala padala z orožjem in hrano.

Ob članku gospoda Kodelje bi dodal še to, kar sem rekel v nekem intervjuju: ker je bila večina partizanov verna, ker so bili krščanski socialisti tudi sestavni del večinskega dela bojevnikov, bi bilo primerno, da vodstvo slovenske Cerkve to resnico ob kaki priložnosti potrdi. Prav je namreč, da se poudarja komunistično zlo, a fašizem in nacizem sta bila še hujša, njun načrt je bil namreč dokončno zatrtje naroda.

Boris Pahor

Na Gradišču na Vipavskem

Prvi Gregorčičevi dnevi: Nepretrgana pesem

Na Gradišču nad Vipavo so v soboto, 4. junija, potekali prvi Gregorčičevi dnevi, ki jih je priredil Goriški literarni klub Govorica v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Gradišče nad Prvačino. Na tiskovni konferenci, ki je potekala v sredo, 1. junija, je predsednica kluba Darinka Kozinc predstavila delovanje kluba, ki je v slabem letu delovanja povezal vse, ki se ukvarjajo s knjigo z namenom, da bi med sabo povezali širši goriški prostor. Zamislili so si, da bi

na Gradišču, kjer je Gregorčič preživel več let, priredili srečanje, namenjeno poeziji, a da bi sočasno k sodelovanju privabili tudi vinarje iz spodnje Vipavske doline. Na srečanju, ki je nosilo naslov *Nepretrgana pesem*, so člani kluba v prvem delu brali Gregorčičeve pesmi, v drugem delu pa so Vida Mokrin Pauer, Olga Korenc in Alja Furlan brale tudi svoje pesmi. Marija Mercina je povedala, da je za branje izbrala nekaj antologijskih Gregorčičevih pesmi in nekaj ljubezenskih,

saj je vendarle ljubezen nekaj univerzalnega. Poudarila je, da je bila med pripravo dnevov presenečena, ko je odkrila, da je toliko Gregorčičevih pesmi uglasbenih ali tudi že ponarodelih. Sodeloval je tudi vokalni tercet Roženkravt, ki prireja že uglasbene pesmi. Sodelovali so še dijaki gledališke gimnazije, ki jih vodi Nataša Konc Lorenzutti. Slavnostni govornik je bil akademik in pisatelj Saša Vuga. Program je povezovala Melanija Kerševan, ki je na tiskovni konferenci povedala tudi nekaj o samem Gregorčičevem bivanju na Gradišču. Domačini so ga najprej sprejeli skeptično, a kmalu so ga vzljubili. Tam je ustanovil pevsko in bralno društvo ter skrbel za narodno zavest. Ker so se njegove poezije hitro in dobro pro-

dajale, se je odločil, da bo kupil nekaj zemljišča, v tistem času pa je šla Tomincova domačija na dražbo. Živel je torej na Tomincem posestvu in si sezidal hišo, ki še sedaj stoji tam. Prireditelji so hoteli z Gregorčičevimi dnevi povedati tudi to, da je bil Gregorčič doma na Goriškem in v širšem slovenskem prostoru. Spoznali so namreč, da Gregorčiča nihče ne povezuje z Gradiščem, čeprav je tam preživel veliko časa. Njegova največja veličina pa je bila v tem, da je bil sočasno velik in ljudski umetnik. Na-

zadnje so prireditelji na tiskovni konferenci povedali, da je njihov namen prirediti Gregorčičeve dneve vsako leto. Ne želijo se omejiti le na Slovence, zato ni izključena možnost, da bi v prihodnje prebirali tudi Gregorčičeve prevode v tuje jezike, na primer v italijanščino in angleščino.

Bee

SNG Nova Gorica / Premiera: sKurt Grozeča senca smrti v utrinku slave

“Boliše je zgoreti kot zbledeti”. O tem je trdno prepričan Kurt Cobain, ki se je z obrobja svojega rojstnega kraja Seattlea v devetdesetih letih prejšnjega stoletja povzpел do zvezdniške slave kot ustanovitelj in pevec razvpite skupine Nirvana, ki je bliskovito zablestela z izdajo dveh plošč, *In Utero* in *Nevermind*. Vir njenega glasbenega navdiha je bil rudimentalni blues in country, rock 'n' rol iz '50. let, pa še tisti iz šestdesetih in sedemdesetih let in samosvoj rock iz osemdesetih. Po tem bliskovitem vzponu si je mladi Kurt želel spremembe v svojem glasbenem stilu. Hotel se je usmeriti v nekakšen kontemplativen rock, ki bi opustil družbeno kritično ost in se osredotočil na človeka, a njegovi menedžerji in založniki so hoteli še naprej tako glasbo, ki bi podžigala njegove fanse in seveda bila donosna s prodajo plošč. Tržni intere-

si so preglasili Kurtovo potrebo po osebni izpovedi in tu se je začel njegov boj, ob osebni stiski, nenehnem uživanju mamil za beg iz krute realnosti in ob depresiji, s trdimi neizprosni industrijskimi mlini, ki se ne menijo za osebne želje in stremjenja, ampak jih zanima zgolj dobiček. Ko 'kura ne nosi več zlatih jajc', lahko tudi 'crkne', saj ni več zanimiva. Prav o tem in o zadnjih dnevih zvezdnika Kurta Cobaina, še bolj pa o njegovi notranji tesnobi, ki jo je ob halucinacijah zaradi uživanja mamil doživljal še bolj grozljivo, ob popolni brezbrzičnosti in neusmiljeni ciničnosti menedžerja in producerskega mogotca, govori drama *sKurt*. Delo mladega srbskega avtorja Dimitrije Vojnova, rojenega v Beogradu l. 1981, poznanega tudi kot filmskega kritika in scenarista, nosi v izvirniku naslov Velika bela zavera,

prvič je bilo uprizorjeno l. 2008 v Ateljeju 212 v Beogradu. Slovensko krstno uprizoritev je v sveže sodobnem prevodu Gregorja Fona, ki odraža današnje jezikovno izražanje, in režiji Luke Martina Škofa doživelo na malem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, z dvema premiernima uprizoritvama, v četrtek, 19., in v petek, 20. maja. Mladi režiser Škof je že režiral v Novi Gorici in tudi tok-

Kristijan Guček in vlogi Kurta Cobaina v predstavi sKurt

rat pokazal svojevrsten, osebni pristop k osvetlitvi dela in izvirni estetski koncept ter ustvaril dokaj naelektreno predstavo s

skrivnostnim ozračjem kriminalke. Razgibal je celoto, kljub temu da tekst ne nudi kakega situacijskega dogajanja, ampak dialoge, iz katerih se izrisujejo mehanizmi glasbene industrije, ki izžema glasbenike, prepojene z drogami, tudi da bi lahko vzdržali ritem 'bizniškega' kolesja. V predstavi se predvsem plastično prikazuje trpeče Kurtovo stanje, ki je močno poudarjeno že takoj na začetku, ko se v ženi-

tualna zasnova in vodenje prevzameta gledalca, ki se še sam, tudi zaradi bližine odrskega prizorišča, čuti ujetega v neizprosno kletko, ki Kurta stiskajo med resničnost dogodkov in privide v omami močnih mamil. Kurtovo razbolelo dušo in kljub mladosti trdo načeto fizično stanje, njegova zatrta ustvarjalna stremjenja, vročo željo po prisotnosti žene Courtney Love, od moža bolj oddaljene pop zvezdnice, njegove stiske, ki so ga neizbežno vodile do samomora, od mamil prepojeno, zmedeno psihološko počutje je kar se da doživeto, kruto realistično občuteno, a brez vsakršne navlake patosa orisal Kristijan Guček. Spet je pokazal svojo izrazito igralsko moč in prepričljivost v posebljanju tudi takih res zapletenih likov, kot je Kurt. Z vsako odroso stvaritvijo nas ta igralec, prejemnik nagrade ZDUS za igralske dosežke v letu 2010, izredno preseneča. Čudovita je bila ob njem skoraj neprepoznava Helena Peršuh kot Kurtova žena Courtney, še sama zazrta v svoj svet. Predstavnika tržne manipulacije Petea in Barryja sta s cinično distanco

poosebila Iztok Mlakar in Ivo Barišič, tokrat manj izrazito kot Sicer. Louis, ki bi rad 'pomagal' Kurtu iz zagate, je bil Blaž Valič. Kurtovo oboževalko, ki dočaka tragičen konec, je z mladostno svežino prepričljivo odigrala Maruša Kink (1981), prvič gostja v SNG Nova Gorica. Ob dramaturški sodelavki Martini Mrhar so podoba predstavi dali scenograf Miha Knific z originalno postavitvijo prizorišča na treh nivojih, razmejenih z visoko mrežo, kostumografinja Nadja Bedjanič z dognano izbranimi kostumi in avtor glasbe Matej Končan Kleemar, ki je kot prvič gost v novogoriškem gledališču poslušalca popeljal v Kurtovo glasbeno ustvarjanje, svetlobni mojster Samo Oblokar in lektor Srečko Fišer. Zaradi aktualnosti vsebine, ki je zelo blizu mladim, bi ta predstava, zadnja v letošnji abonmajski ponudbi SNG Nova Gorica, morala biti zanimiva tudi za mlade gledalce, ki zadnje čase bolj pogosto zahajajo v gledališče. Vsekakor ima z nakazano temo in režijskim tolmačenjem veliko povedati tudi odrasli publiki, med katero je na prvi premieri sedel tudi vidno zadovoljen avtor Dimitrije Vojnov.

Iva Koršič

V priredbi ZCPZ – Gorica

200 mladih pevcev v štandreški cerkvi

Januarja letos novoizvoljeni izvršni odbor Združenja cerkvenih pevskih zborov – Gorica si je zadal kot eno izmed primarnih nalog vsestransko okrepiti dejavnost in vlogo otroških ter mladinskih zborov, vključenih v to ustanovo. Jasno je namreč, da so prav otroški in mladinski zbori tisti temeljni kamen, na katerem se nato gradi vsa nadaljnja zborovska dejavnost. Čim več takih zborov bomo imeli in številčnejši bodo, tem večja bo naša gotovost, da bo v naslednjih letih

prav h krepitvi dejavnosti teh zborov in prikazu njihovih dosežkov na področju cerkvenega petja. Ne pozabimo namreč, kako globoko je ta zvrst zasidrana v naših ljudeh, s kakšnim veseljem med mašnimi obredi prisluhnemo ubranemu petju, kakšno praznino občutimo, ko ga ni. To, da toliko naših otroških in mladinskih zborov z velikim navdušenjem goji tudi cerkveno petje, nam vlija gotovost, da bomo lahko še naprej med nedeljskimi in drugimi pobožnostmi

generacijska presnova odrasle zборе ne samo obdržala na današnjem nivoju, ampak jih bo še okrepila. Seveda pri tem ne gre samo za kvantiteto, ampak tudi za kvaliteto. Dvigniti kakovostno raven otroških in mladinskih zborov pomeni pripraviti mladim pevkom in pevcem boljše izhodišče za trenutek, ko bodo prestopili v odrasle zборе. Pomeni pa tudi nuditi pevovodjem odraslih zborov ljudi z boljšo osnovno pripravo, tako, ki omogoča hitrejšo in dolgotrajnejšo rast. Pri vsem tem ne smemo pozabiti, kot piše tudi v novem statutu ZCPZ – Gorica, da se Združenje "navdihuje po vrednotah krščanstva in demokracije ter svojo dejavnost namenja zaščiti in vrednotenju jezika, kulture in identitete slovenske manjšine v Furlaniji Julijski krajini in na celotnem državnem teritoriju". Spoznavanje in vsrkavanje pozitivnih vrednot in ljubezni do naroda pa se morata začeti že v mladih letih; samo tako zastavljeno delo nam lahko daje pomen, da bo naša mladina dozorela v odgovorne, premočrtne osebnosti, ki bodo trdne opora za obstoj in razvoj naše slovenske zamejske skupnosti. Koncert cerkvenih pesmi otroških in mladinskih zborov, ki ga ZCPZ – Gorica v sodelovanju z župnijo sv. Andreja apostola prireja v cerkvi v Štandrežu v nedeljo, 12. junija, ob 19. uri, spada

prisluhnili ubranim glasovom. Program se bo začel s pozdravom Daria Bertinazzija, predsednika ZCPZ – Gorica. Sledili bodo nastopi Mladinskega pevskega zbora Emil Komel, ki ga vodi Damijana Čevdek Jug, Župnijskega otroškega zbora Štandrež pod vodstvom Lucrezie Bogaro, Otroškega zbora Plešivo in Otroškega zbora F. B. Sedej iz Števerjana, ki ga vodi Martina Hlede, Mladinskega zbora Rupa – Peč pod vodstvom Zulejke Devetak, Otroškega zbora Štmaver, ki ga vodi Nadja Kovic, Otroškega zbora Vrh Sv. Mihaela pod vodstvom Karen Ulian in Otroškega zbora Veseljaki iz Doberdoba, ki ga vodi Lucija Lavrenčič Terpin. V sklopu sodelovanja med Združenjem cerkvenih pevskih zborov – Gorica in Zvezo cerkvenih pevskih zborov – Trst ter čezmejnega sodelovanja bodo nastopili še trije zbori, in sicer Mladinski cerkveni zbor Devin, ki ga vodi Olga Tavčar, Mladinski pevski zbor župnije Vrtojba pod vodstvom Mojce Maver Podbersič in Čezmejni goriški mešani mladinski pevski zbor Primož Trubar pod vodstvom Davida Bandlja. Naj dodamo še, da bodo skoraj vse zborove spremljali tudi razni instrumentalisti, ki bodo igrali na harmonij, kitare, flavto, violino itd. Pripravlja se torej izredno pester nedeljski večer, na katerega ste vsi tople vabljeni.

S 1. strani

Slovenska skupnost ...

3) Uvedba možnosti, da lahko tudi občani in občanke predlagajo občinske sklepe, ki se tičejo upravljanja mesta Gorice. Sedaj imajo to pravico samo občinski svetniki in svetnice.

Pri udeležbi na občinskih referendumih je treba biti pozorni, ker so volišča ločena od volišč, kjer bodo volitve za vsedržavne referendume.

Stališče stranke Slovenska skupnost – volimo DA!

Stranka Slovenska skupnost poziva k množični udeležbi na ljudskih referendumih 12. in 13. junija, ki zadevajo vsestransko pomembna vprašanja in se neposredno dotikajo pravic občanov in osnov demokracije. Dosega kvoruma je zato bistvena. To pa predpostavlja kapilarno udeležbo volivcev in volivk. Slovenska skupnost soglaša s sta-

lišči in razlogi pobudnikov referendumov. Zato vabi vse volivke in volivce, da na štirih referendumskih vprašanjih prekrizajo "DA", saj pomeni to opredelitev za spoštovanje državljanских pravic in javnih koristi. Prekrizajmo torej DA, da bo voda še vedno javna dobrina in da ne bo predmet zasebnega zaslužka. Prekrizajmo DA, da zajamčimo enakost med državljani, tudi kogre za obveznost prisotnosti na sodnih razpravah. Prekrizajmo DA, da preprečimo gradnjo jedrskih central na državnem ozemlju, saj je prihodnost energetike v obnovljivih čistih virih in v energetskem varčevanju. Prav tako SSK vabi goriške občanke in občane, da se množično udeležijo treh občinskih referendumov ter na vseh treh glasovnicah prekrizajo DA.

V razstavnih prostorih NUK v Ljubljani

Bara Remec med Ljubljano, begunstvom in Argentino

Ljubljanka Bara Remec (1910-1991) je bila samosvoja, iznajdljiva, genialna, pa tudi občutljiva in samostojna ženska širokega srca. Bila je predana umetnosti, predvsem slikarstvu, pomemben del njenega opusa zajema oblikovanje in ilustracijo, delo s keramiko in z drugimi materiali. Posebno poglavje njenega življenja je vezano na spoznavanje avtohtonih indijanskih skupnosti, s katerimi je živela več mesecev vsako leto. Poglabila se je v njihovo dušo, barve, simboliko in izvirnost, kar se je seveda prelilo v njeno likovno govorico.

Prvo razstavo je doživela v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani leta 1939, med učitelji sta ji bila tudi goriška rojaka Henrika in Saša Šantel. Po letu 1945 je tudi kot ilustratorica delila begunske potisočih Slovencev, ki so se čez Ljubelj umaknili na Koroško in nato iz različnih pristanišč čez lužo v Argentino. Sama je preživela begunska leta v Rimu, ko je priplula v Buenos Aires je bila stara 38 let, pod južnim križem

je preživela skoraj 45 let. Ilustrirala je temeljna knjižna dela, ki so izšla med Slovenci v Argentini, s svakom Tinetom Debeljakom sta se odlično ujela, v tandemu so nastale že medvojne izdaje Puškina, nato povojne Črna maša, Poljub, Kyrie eleison, opremila je Balantičeve poezije, Meddobja, zbornike Svobodne Slovenije. V razstavnih dvorani NUK-a v Ljubljani je na ogled izsek iz njenega ilustratorskega opusa ob 20. obletnici smrti v Bariločah, do katere je prišlo ravno v času, ko so ji v Ljubljani leta 1991 posvetili prvo razstavo v samostojni Sloveniji. Odprtje tokratne postavitev, za katero je poskrbela Helena Jančič in bo na ogled od 2. julija, je s svojim nagovorom ople-

nil pisatelj Zorko Simčič, prisotnim je ponudil vpogled v Barino

osebno in dušo, popeljal je prisotne v njen dom in med prizore iz vsakdanjega ustvarjanja, pa tudi življenja. Srečanje sta sooblikovala tudi Barina pranečaka, Ivan Vombergar na klavirju in Mojca Vombergar s pričevanjem o priljubljeni teti.

V razstavnem prostoru se med panji in vitrinami s knjigami, skicami in predmeti vrti dokumentarni film o umetnici z naslovom Slikarka sinjih oči (RTZ Slo 1998-2000), na razpolago je tudi monografija taboriščnih skic Bara Remec: njena begunska pot v ri-

sbah, ki je izšla v Argentini.

Novo v zbirki Mladinske knjige Spomini in izpovedi Memoarski zapisi Aleša Bergerja zbrani v knjigi Omara v kleti

Aleš Berger, dolgoletni urednik, prevajalec, dramatik, gledališki kritik in pisatelj, je v knjigi *Omara v kleti* združil svoje memoarske zapise, v katerih sta osrednji temi njemu ljuba gledališki in literarni svet. "Smo že krepko v letih, ko je načrtov manj kot spominov", je Berger povedal na predstavitvi knjige. Z leti se v človeku zbuja reminiscence. To je obdobje, ko bi zase ali za nekoga drugega, v spomin ali zgolj informacijo, povzel nekaj memoarskega gradiva, je odločitev, zakaj knjiga spominov, ki je izšla v zbirki *Spomini in izpovedi* Mladinske knjige, pojasnil Berger.

V knjigi je nekaj starejših, že objavljenih besedil. Ostala je Berger napisal vedoč, da bodo objavljena v omenjeni zbirki, zato je pri pisanju v nekatere segmente svojega

življenja vstopil načrtno. Dela se je lotil po sintagmi "kašča časa", ki pomeni, da čas ni nekaj linearne, kot kaplje, ki ena za drugo

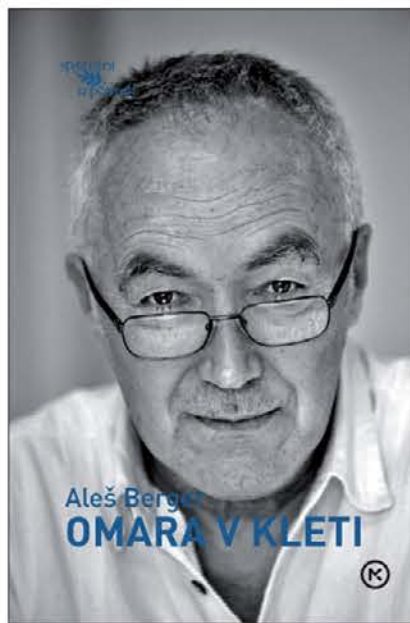
padajo v posodo. Avtor čas raje primerja s premešanim zrnjem, včasih je eno više, drugo nižje. "V te zapise sem skušal ujeti nekaj tega mešanja časa", je pojasnil. Bergerjeva knjiga po besedah urednice zbirke Nele Malečkar predstavlja osebno zgodovino avtorja, hkrati pa gre za popis zgodovine časa. Na zavihu knjige je literat Milan Dekleva zapisal, da je Omara v kleti "kulturna kronika in duhovni genom (pol) pretekla slovenske stvarnosti". Po mnenju Dekleve je tisto, kar je poetično in kar literatura obravnava, zmeraj odsotnost - bivanja, spomina ali nečesa, kar nam je dano v spoznanje in čutenje. To je po njegovih besedah Berger zapisal z lepo mislijo: "Zgodovina je tisto, kar sem bil, in čas je tisto, kar še bom, in vmes stojim jaz, Janus, in gledati hočem čim več naprej". Boljše opredelitve iz-

gubljenega časa ni mogoče napisati, je še menil Dekleva.

Berger je dodal, da na svoje pisanje ne gleda kot na iskanje izgubljenega časa. Sam meni, da je izgubljeni čas "nepovrnljiv, še zmeraj pa je v nas". Naslov je povzel po prvem besedilu v knjigi. V omari je veliko predalov, tudi nekateri, ki jih še nismo odprli. V klet pa je Berger omaro postavil zato, ker se da od tam marsikaj prinesiti na svetlo.

V zgodbah je avtor med drugim popisal atmosfero v trenutno zaprtem jazz klubu Gajo na Beethovnovi in družjenja zaposlenih na RTV Slovenija v nekdanjem lokalu Tivoli. Prav zgodba iz tega lokala je po besedah Bergerja "najbolj politično besedilo v knjigi".

V njej je popisal, kako so se delavci radijsko-televizijske hiše sprva v lokalu drenjali okrog tedanjega šefa, ko pa je le tega zamenjal nov šef, so se isti ljudje skušali prikupiti njemu. Stari šef je sedel v kotu v družbi enega samega prijatelja. Berger je vstopil v lokal, se ozrl naokoli in prisledel k dvema. Ta zgodba je prispodoba, da se z oblastjo ni maral pečati. "Bil sem bolj s tistimi, ki jih je odnesla vihra zgodovine", je še dejal.

Društvo slovenskih pisateljev

Javni poziv slovenski politiki

Spoštovani predstavniki slovenskega "političnega razreda", Vlada RS, vodstva parlamentarnih političnih strank, poslanci Državnega zbora RS, živimo v letu, ko se izteka dvajset let od osamosvojitve Slovenije, v katero je velik prispevek svojega moralnega kapitala vložila tudi slovenska kultura, dejansko težo odločitve in tveganja pa je s plebiscitom vzelo nase celotno ljudstvo in zato je sleherna razprava o posamičnih zaslugah odveč.

Danes ljudstvo, namesto da bi ponosno proslavljalo, tone v brezup in strah pred prihodnostjo. Razpadele so sisteme vrednot, v imenu katerega smo se osamosvojili, propadle so cele gospodarske panoge, grozi nam razpad socialne-

ga sistema. Države so se polastile politične stranke, med katerimi ni dialoga; poslanci v parlamentu ne razpravljajo in ne tehtajo argumentov, temveč se zmerjajo, obtožujejo, si očitajo domnevne grehe svojih dedov, bojkotirajo, obstruirajo, se preglašujejo in vsako pomembno sprejeto odločitev vsilijo ljudstvu v ponovno odločanje na referendumu. Kot da reprezentanti parlamentarne demokracije želijo vsemu svetu dokazati nesmiselnost sistema! Kulturna produkcija po eni strani doživlja količinski razmah, po drugi strani pa se zdi, da v kulturi vlada popoln relativizem glede vrednostnih kriterijev; mediji ter javnost, tudi politika, kujejo v nebo dosežke množične kulture, rešnični dosežki pa ostajajo spregle-

dani ali kvečjemu zabeleženi in nato pozabljeni. Nesporo je tudi, da je že mogoče zaznati negativne učinke globalizacije na položaj slovenskega jezika. Zaradi vsega tega DSP poziva slovenske politične stranke, poslance, ministre in druge funkcionarje, naj se prenehajo boriti izključno za prestiž in oblast; naj se vendar že začnejo pogovarjati, poslušati in upoštevati drug drugega in naj s spremembo volilne zakonodaje omogočijo, da bo na volitvah imel možnost za izvolitev še kdo drug in ne le najbolj ubogljivi vojščaki strankarskih vojskovodij! Parlamentarne stranke tudi poziva, naj ne izsiljujejo predčasnih volitev, dokler ne izpolnijo naloge iz predhodne zahteve, saj bi predčasne volitve pod nespremenjenimi pogoji omogočile zgolj zamenjavo ene obstoječe in izpete garniture z drugo obstoječo in nič manj izpeto garnituro, ne da bi se zares kaj spremenilo.

Spoštovani politiki, voditelji in izvršitelji - v teh dvajsetih letih ste

se polastili vseh možnosti odločanja, mnogi ste svoje položaje tudi zlorabili, vsi ste odgovorni za prihodnost države. Začnite razmišljati o strahu in brezupnosti, ki vse bolj prevladujeta v deželi, o klimatskih spremembah, ki nas ogrožajo, o nedoseženi enakopravnosti in družbenem položaju žensk in državljanov z drugačno spolno usmeritvijo, o gospodarstvu, ki potrebuje prostost za razvoj in ne nasvete in vsiljene kadre, razmišljajte o kulturi, ki ne potrebuje drugega kot ustrezno spoštovanje, in o šolstvu ter znanosti, ki potrebujejo možnost za delo brez vedno novih finančnih in drugih pretresov! Začnite se pogovarjati, predvsem pa poslušati med seboj in druge! In začnite že enkrat delovati v javno korist in ne predvsem v lastno! Razmišljajte o tem, da smo država pred dvajsetimi leti ustanovili zato, da bi jo imeli še dolgo potem, ko vseh nas že dolgo ne bo!

**Upravni odbor
Društva slovenskih pisateljev
Irena Urbič**

Kratki

Deželni svetnik Igor Gabrovec frontalno v spopad s podjetjem Terna SpA

Podjetje Terna SpA je 16. maja popoldne prekinilo vrtnja in sploh dela na parceli pri Vižovljah, kjer je bila lastniku zemljišča vsiljena postavitev novega orjaškega jambora. To se je zgodilo, potem ko je deželni svetnik Igor Gabrovec istega dne zjutraj pisno prijavil domnevno kršenje naravovarstvenih pravil, ki veljajo na evropsko zaščitene območjih Sic-Zps. V samem dokumentu deželnega odbora, ki je dejansko prižgal zeleno luč spornemu načrtu za nov elektrovod, je v zaščitenem pasu možnost odpiranja delovišč omejena na mesece od septembra do februarja. "Pustošenje kraške krajine in gozda pa poteka sredi pomladi, kar bi, recimo, domačina-kmetovalca najbrž zelo drago stalo..." , je pojasnil deželni svetnik Gabrovec v svojem pismu odgovornim funkcionarjem gozdarsko-kmetijske službe in pristojnemu deželnemu odborniku Claudiu Violinu. Tipičen primer različnih meril, ko gre za domačine ali pa za velike skupacije, kakršna je padovanska delniška družba Terna.

Nesramno postopanje Terne in njenih poverjenih na terenu je tudi predmet nujnega svetniškega vprašanja, ki ga je Gabrovec naslovil na predsednika Tonda. V svojem najnovejšem dokumentu deželni svetnik SSK izhaja iz javne izjave kandidata Giorgia Reta, ki je v intervjuju za Primorski dnevnik jasno in nedvoumno izjavil, da ga je kot župana podjetje Terna "žal prevaralo". "Če Retova izjava, ki je ni nikdar demantiral, odgovarja resnici, potem je mnenje devinsko-nabrežinske uprave sad prevare in se je posledično tudi deželna uprava pozitivno izrekla na osnovi mnenja krajevnih uprav, ki jih je poogovarjala prevara", ugotavlja Gabrovec, ki predsednika Dežele poziva, naj prekliče veljavo vseh dovoljenj, na osnovi katerih podjetje Terna pustoši edinstveno naravno okolje, pometa s pravicami lastnikov zemljišč in povzroča nepopravljivo, tudi gospodarsko škodo domačemu podjetniškemu tkivu.

Računalniški škrat ponagajal v poročilu o koncertu Fantov izpod Grmade

V članku o koncertu ob 45-letnici Fantov izpod Grmade, ki je bil objavljen v prejšnji številki Novega glasa, nam je ob krajašanju članka ponagajal računalniški škrat. Ob naštevanju vseh, ki so zboru in zborovodji Ivi Kralju čestitali, je namreč izpadlo pol stavka. V dopolnilo informaciji ga zato sedaj objavljamo v celoti: Kaj pomenita zbor in dosedanja zborovodja za Devin in širšo okolico, je bilo povsem očitno, ko smo prisluhnili več kot desetim čestitkam, ki jih je uvedla Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, sledili pa so pozdravi in čestitke Ženskega zbora Devin in OPZ Ladjica, Godbenega društva Nabežina, SKD Igo Gruden iz Nabrežine, CPZ Šempolaj, zgoniškega in šempolajskega župnika dr. Markuža, CPZ Zgonik in MeCPZ Sv. Jernej z Opčin, a tudi deželnega svetovvalca Igorja Gabrovca, ki je med drugim ugotavljal, da bi bilo zelo narobe, ko bi morali nekega dne ugotavljati, da med nami ni več tega zbora, ki je pripravljen vskočiti ob vsaki potrebi naših društev ali civilne družbe, kot se je pokazalo ob letošnjem 25. aprilu ob praznovanju dneva osvoboditve pred spomenikom žrtvam v Nabrežini; prebrali pa so tudi pisno čestitko devinskega župnika, g. Gianninija.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
in DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV

vabita na jubilejno proslavo
ob 20-letnici osamosvojitve Slovenije

URESNIČENA SANJA

večer domovinskih pesmi in državotvornih spisov
Franca Jeze ter drugih avtorjev

torek, 21. junija, ob 20.30
Peterlinova dvorana v Trstu

Slovenska zamejska skavtska organizacija
Voda, Božji dar za vse,
ne vir zaslužka za redke

V petek, 27. maja, smo voditelji Skupnosti voditeljev stega Trst 3-4 Slovenske zamejske skavtske organizacije ob bližajočem se državnem referendumu, ki bo 12. in 13. junija, organizirali srečanje o pomenu vode. Srečanje, ki smo ga poimenovali *Voda, Božji dar za vse, ne vir zaslužka za redke*, je vodil p. Daniele Zarantonello, kombonianski misijonar iz Padova, ki je veliko let preživel v misijonih v Peruju, kjer se ljudstva v zadnjih letih močno borijo proti

ameriški politiki, po kateri bi vsa večja državna podjetja (predvsem rudniki, hidroelektrarne, vodovodi itd.) prešla v roke zasebnikom. Zadnja leta je p. Daniele preživel v Italiji in je bil med glavnimi državnimi pobudniki ljudskih forumov proti privatizaciji vode. Na začetku je bil govor o izkušnjah, ki si jih je Daniele nabral v Južni Ameriki: in sicer manifestacije in spodbujanje množic v boju za pravice in za zemljo, in to v vseh državah: od argentinske Patagonije, kjer Benetton kruto

Da globlje razumemo sorodnosti, predvsem pa razlike med zahodnokrščanskim in arabskoislamskim svetom, ki so v zadnjem desetletju tako močno zaznamovale družbene in geopolitične dinamike mednarodnih odnosov, moramo dobro poznati zgodovinske vzgibe in razvoj, ki ga je posamezni družbeni, verski in kulturni milje imel v preteklosti. Sociolog na ljubljanski univerzi Igor Škamperle je na predzadnjem predavanju niza *Etika in prihodnost* v Peterlinovi dvorani, poskusil narediti to analizo v neposrednem in aktivnem dialogu s skupino mladih udeležencev. Koordinate debatnega soočanja so temeljile na vprašanju Zakaj islam ne pozna renesanse?

Izvedenec za sociologijo kulture je na začetku svojega uvodnega izvajanja postavil tematiko v širši okvir: po eni strani je predstavil sogovornikom osrednje mejnike islamske civilizacije, nato pa je s pomočjo občinstva postavil vprašanje islama v sedanjosti evropskih integracijskih procesov, ki toliko razburjajo javnost stare celine. Iz zgodovinskega ekskurza so tako mladi približno spoznali bogato kulturo, ki se je razvila v 6. - 7. stoletju: Mohamedova vera se je razvila v šiitsko-teokratski tok zlasti v Iranu, sunitski val pa je legel nad ostala področja. Obdobje, ki gre od 8. do 11. stoletja, označujemo kot zlati vek islama in njegove kulture. To je bil čas, ko so se razvili kalifati, nastajale so filozofske šole, antična filozofija se je spajala s Koranom, arabska medicina in alkimija so močno vplivale na zahod, ki je zelo za-

PETERLINOVA DVORANA Etika in prihodnost

Zakaj islam ne pozna renesanse?

ostajal za islamsko kulturo.

Ko pa je Evropa stopila na pot svojega renesančnega preporoda, je islamski svet začel sunkovito izgubljati na svoji centrifugalni sili in se polagoma zapiral vase. Škamperle je razloge za tako

jal.

Sociolog je nato spekter svojega razmišljanja usmeril v sodobne dinamike odnosov med islamom in Evropo. "Koliko je Evropa sposobna integrirati arabske prišleke in njihovo vero ter identiteto,

so mladi povedali svoje odgovore. Nekateri so izhajali iz prepričanja, da islam in njegovo kulturo malo poznamo. Zadnja dogajanja zlasti v severni Afriki pa kažejo, da je islamska družba sposobna nekega demokratičnega preporoda, arabski človek namreč išče svojo osebno samostojnost po zgledu nekdanje evropske renesanse. Glede integracije v Evropi so bili Škamperletovi sogovorniki mnenja, da so mladi islamski priselenci dokaj različni od svojih očetov: strogost islama se na evropskih tleh razvodi v demokratičnih koordinatah držav stare celine. Neko sintezo znotraj lastnega izročila bodo morale zato mlajše generacije arabskih priseljencev nujno poiskati v teh družbenih okoliščinah. Škamperle je mladim še povedal, da so vstaje v

Foto IG

invencijo osnoval na nekaterih hipotezah: vdor Mongolov in posledični padec Bagdada; islam zavrne sekulariziran pogled na svet in družbo, ki bi omejil togo notranjo sakralno-teokratsko ureditev; islam odkloni racionalno metodo branja svetih besedil, za razliko od krščanske identitete se v islamski kulturi razvije diktatura teksta (evangelij je sestavljen iz pričevanj apostolov, Mohamed je sveto besedo prejemal neposredno od Boga - tudi zato je težko poljudno interpretirati Koran); od grških klasikov je islam črpal in prevajal le tiste tekste, ki so bili prikladni njegovi teološki strukturi, grških izvirnikov ni ohran-

kakšni principi islama so nam blizu, kaj pa nas od njega ločuje", se je vprašal. Predavatelj je mlade spomnil, da sloni evropski kulturni etos na grških temeljih; znamenje ga avtonomen pogled na človeka: kriterij vsega je za našo kulturo človek kot posameznik. Na tej podlagi se je nato razvil laični pogled na družbo, ki sobiva v sozvočju z verskim čutom. Čeprav je eshatološki model judovsko-krščanske in islamske vere soroden, je zahod osnoval svojo družbeno ureditev še na rimskem pravnem modelu. Kako naj torej dobimo pravo sintezo med obema kulturama? Po dvajsetminutnem razmisleku

Tuniziji, Egiptu in drugod še enkrat potrdile prepričanje, da izvoz demokracije po zgledu Buscheve administracije ne bo nikoli tako učinkovit kot notranji postopni razvoj demokratičnih zahtev neke družbe. Glede integracije je bil sociolog mnenja, da je dinamika odprta v obe smeri: "Integracijo je treba nedvomno negovati, nikakor pa ne smemo opustiti lastnega kulturnega izročila: ob svojem prihodu k nam naj se tudi arabski priselenci zavedajo, da Evropa ni z etičnega in kulturnega vidika tabula rasa, temveč celina s starodavno identiteto".

IG

Društvo slovenskih izobražencev

Žrtvovati se za domovino...

Prejšnji ponedeljek je v Peterlinovi dvorani na pobudo Društva slovenskih izobražencev in Založbe Mladika potekalo srečanje ob zanimivi knjigi, ki je nastala na podlagi radijskih pogovorov in izšla konec leta 2010. Večer je uvodoma glasbeno popestril duo Petronio-Pian. V imenu založbe je Nadia Roncelli predstavila Lido Turk, radijsko urednico in publicistko, zgodovinarico in profesorico Marto Verginello ter novinarka Sašo Rudolfa. Avtorica knjige je v svojem posegu povedala, kako je sploh spoznala Lipeta Kosca in zakaj se je odločila, da posname radijsko oddajo z njim. "Lipe je bil poklicni ilegalec in obveščevalec, tigrovec in orjunaš, rojen v Ljubljani leta 1895; junak, ki je uspešno kljuboval marsikateri hudi življenjski

preizkušnji in se je znašel v številnih zgodovinskih dogodkih. Delal je kot dekorater, reviziter, pozneje kot ekonom v gledališču in prišel v stik z Osvobodilno fronto. Imel je redke, a pomenljive vezi s Trstom". Lida Turk ga je srečala, ko je v osemdesetih letih pripravljala radijske oddaje o tigrovstvu. Lipe je bil orjunaš, ki je tesno sodeloval s TIGR-om. Ko je šla večkrat v Ljubljano, jo je očaral s plohno besed, ki se je usula, ko je pripovedoval o svojem življenju. V radijski oddaji so nastopali Primorci, ki so sodelovali v narodnoobrambni dejavnosti in proti raznarodovanju. Kot je dejala Lida Turk, je "Lipe izstopal v oddajah, ker je govoril v tipičnem ljubljanskem žargonu. Bila je zanimiva osebnost, ker se je rodil ob velikem ljubljanskem potresu in imel

zelo razgibano življenje; šel je po svetu kot vandrovec". Kljub svoji gostobesednosti pa je Lipe marsikaj zamolčal, predvsem o ilegalni aktivnosti. Profesorica Verginella je spregovorila o hvalevredni zamisli avtorice, da zbere dragocena pričevanja, kar preprečuje črno-belo sliko, katero ponujajo po navadi zgodovinarji. Lipe namreč ne olepšuje zgodbe, ko opisuje vandrostvo. "To je zgodba protijunaka. Ne vemo pa, ali gre za dejanske spomine ali za tako imenovani privzeti spomin. Junak ne kaže moralne visočine, ampak željo po preživetju". Kosce je bil protinemoški naravnani, kot orjunaš je deloval proti Italiji in sodeloval s Francozi. Do svojega pripovedovanja jemlje distanco, je emotivno oddaljen. Zgodovinarica je končala

svoj poseg z upanjem, da bi se delo Lide Turk razširilo in dobilo primerno javno uporabo za primerjalno zgodovino. Novinar Saša Rudolf je z osebnim pričevanjem dopolnil lik Lipeta Kosca. Spoznal ga je v '50. letih, ko je prišel na obisk v Trst k očetu: "Spominjam se ga kot izrednega govornika, pripovedoval je še in še, tako da sva ga po večerji s sestro poslušala z odprtimi usti". Predstavil ga je kot vandrova in orjunaša, narodnega revolucionarja in tigrovca, pa še dekoraterja in marsikaj drugega, vendar predvsem kot skromnega Slovenca, v najboljšem in najlepšem pomenu besede, ki je bil za narod pripravljen žrtvovati vse, tudi življenje. Usoda je tesno povezala Rudolfovega očeta s Koscem, saj sta oba imela opravka z avstrijsko policijo, oba sta med prvo svetovno vojno bila v Galiciji, kjer sta preživela kolero, tifus in pljučnico.

Šin

jo velike multinacionalke izreden finančni potencial. Ravno mi, vsi

mi, smo poklicani, da tega ne dopustimo: ne smemo dopustiti, da

bi si kdorkoli polnil žepe na račun človekovih pravic, torej vode, ki je primarna življenjska pravica; vsaka država jo mora zagotoviti vsem državljanom, brez razlik in brez diskriminacije. Voda je pravica za vse, je vir življenja! Z referendumom imamo možnost, da se jasno in močno postavimo proti privatizaciji te skupne dobrine. Izredno pomembno je, da gremo 12. in 13. junija vsi na volišča ter glasujemo 4 x "JA": vsak glas je pomemben, zato moramo to sporočiti tudi čim večjemu številu prijateljev in sorodnikov. Govor je nato stekel tudi okoli drugih tematik, vezanih na pomembnost skromnosti v naših

življenjskih stilih in izbirah. Jezus Kristus je s svojim življenjem postavil jasna načela glede tega, vedno se je postavil na stran revnega in trpečega. Ravno to ekonomsko moralo, o kateri je Jezus Kristus toliko govoril, moramo jemati bolj resno, bolj dosledno in skavti smo za to še posebej poklicani.

Srečanje s p. Danielejem je v glavnem potekalo v italijanski, zato smo povabili v našo sredino tudi skavte iz sorodne organizacije Agesci. To je bilo tudi enkratna priložnost za spletnje lepilne prijateljske vezi med dvema narodnima skupnostima. V našem mestu smo kristjani še posebej poklicani k tej mednarodni odprtosti, želji po spoznavanju sosedov in k skupnemu sodelovanju.

Veseli gams

Visokohitrostna železnica / Odbor za Cerovlje

Naj raje posodobijo obstoječo progo!

Z loglasni načrt za visoko hitrostno železnico, ki naj bi povezovala Ronke s Trstom, prinaša domačinom iz Cerovelj ničkoliko skrbi. O teh je bil govor na javnem srečanju, ki ga je pred nedavnim priredil Odbor za Cerovlje v Vižovljah.

Idejno izhodišče celotnega problema, ki ga je uvodoma v imenu odbora predstavila domačinka Nadja Bizjak, temelji na odklonitvi trditve nekaterih upraviteljev, ki opredeljujejo člane in podpornike odbora za nasprotne napredke. "Napredku ne nasprotujemo apriorno, učinki predvidenih posegov pa bi tako izkazali naše okolje, da se je treba ob teh resno zamisliti", je dejala Bizjakova in predlagala enostavnejšo rešitev, ki jo obenem podpirata tudi

gospodarsko strukturo zahodne Krasa. Območje Grmade je s svojimi vojaškimi jarki še danes živa priča dogodkov iz prve svetovne vojne, kraško podzemlje je povsod znano zaradi številnih jam in votlin. Če k temu prištejemo še naravno znamenitost podzemnega toka Timave, postane obseg problema tako širok, da je o njem dejansko težko spregov-

predorov, v neposredni bližini vasi, bi moral na dan preko stranskega tunela, ki bi zagledal luč pred ogromnim gradbiščem, od koder bi nešteti tovarnjaki nato-vorjen material odnašali drugam. To bi dejansko izkazalo podobo vasi, vrednost gospodinjstev pa je že danes pod udarom glede na to, da je že sam obstoj načrta pravi Damoklejev

v dolini Susa naj bi stal 120 milijonov evrov na kilometer, sami izvedenci pa svarijo pred geološko zahtevnim kraškim podzemljem, ki bi strošek izkopov najbrž sunkovito povišal. Trasa Ronke - Trst naj bi zahtevala izkop 7 milijonov kubičnih metrov materiala, od teh bi kar 4 milijone šlo v odpad. Gradbišča pa bi skupno zavzemala površino 70 nogometnih igrišč. Tehničnim in okoljskim težavam bi se sočasno pridružil tudi nezamisljiv vidik možnih spornih politično-bančnih poslov ter pronicanje kriminalnih interesov. Preden je Pastorutti prepustil besedo izved-

encu za učinke tresljajev, Robertu Linariju, ki je svaril pred nevarnostjo poškodb infrastrukturnih elementov hiš zaradi stalne izpostave tresljajem ob podzemni vožnji vlakov, je Pastorutti še enkrat pozval pristojne - tj. družbo Italfer, naj se nikakor ne spusti v tako tvegan načrt, a naj raje investira v preno-vo že itak premalo

Foto IG

deželna svetnika Igor Gabrovec in Igor Kocijančič (oba sta bila namreč prisotna na večeru): "S posodobitvijo obstoječih železniških infrastruktur bi dejansko ugodili načrtu in ciljem visoko hitrostne železnice, stroški pa bi se neizmerno zmanjšali: negativne posledice za okolje bi bile minimalne". Nadja Bizjak je nato naštel le nekaj skrb vzbuja-jočih učinkov, v primeru, da bi začeli z gradnjo 33-kilometrsketrase, ki bi na kraškem področju stekla v podzemni tunnelski prog: prašni delci ob izkopavanju bi močno škodovali dihalnim organom krajanov, prašni oblaki bi legli nad gospodinjstva in prizadeli kmetijsko dejavnost področja in posledično na že itak krhko

oriti nepristransko: tudi zato, ker se ob njem pojavljajo huda protislovja glede na evropsko (in deželno) politiko zaščitenih območij Sic in Zps, ki so dejansko onemogočila kraškemu človeku suvereno razpolaganje z njegovo zemljo.

O načrtu je podrobneje spregovoril Peter Berens, predsednik tržaškega odbora No Tav. Zavrnil je trditve, češ da je Evropa, ki podpira gradnjo tovrstnih železnic: "Unija je izrazila le željo, da bi države članice izboljšale obstoječe povezave s sosednjimi državami: vsaki članici je prepustila svobodno odločitev glede izpeljave načrta", je dejal in se nato poglobil v problem Cerovelj. Izvoz izkopanega materiala iz

meč nad usodo Cerovelj. O nerentabilnosti visoko hitrostne železnice v Italiji je spregovoril predsednik Odbora No Tav iz južne Furlanije Giancarlo Pastorutti. "Od leta 1991 je Italija potrosila kar 65 milijard evrov za posamezne trase hitre železnice: nezamisljivo pa je dejstvo, da le 4% potnikov uporablja to prevoznno varianto", je obrazložil. Traso od Ronk do Trsta naj bi končali leta 2031, izkušnje s podobnimi velikanskimi infrastruktur-nimi načrti pa so dokazale, da projektiranje na tako dolgi rok ne prenese teže nepredvidljivih družbenopolitičnih sprememb. Pastorutti je podrobneje razčlenil še nekatere podatke, zlasti glede stroškov. Podzemni predor

izkoriščene obstoječe proge. Zgodba o načrtu visoko hitrostne železnice je še enkrat pokazala, kako so domačini, ki bi v prvi vrsti utrpeli negativne posledice izpeljave projekta, postavljeni pred že sklenjene dogovore: ti nikakor ne jemljejo v poštev njihovih stališč, kar je v nasprotju z vsakršno politiko transparence, s katero si upravitelji na visokih položajih polnijo usta. Na večeru so spregovorili tudi devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret, deželna svetnika Igor Gabrovec in Igor Kocijančič, pisno sporočilo je poslala tudi predsednica pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat: vsi so domačinom iz Cerovelj izrekli jasno in neomajno podporo.

IG

Aperitiv v Tržaški knjigarni Evelina Umek o Dragu Jančarju

"Ni rečeno, da se z njim vedno strinja-mo: sicer pa Drago Jančar nikoli ne pusti bralca ravnodušnega. Najbrž ga prav zato rada berem", je dejala Evelina Umek na popoldanskem aperitivu v Tržaški knjigarni, ko je občinstvu spregovorila o romanu slovenskega pisatelja z naslovom *To noč sem jo videl*.

Jančarjeva knjiga govori o nekaj letih življenja mlade meščanke Veronike Zarnik, ki so jo zaradi domnevne kolaboracije z nacisti ubili partizani. Evelina Umek je obrazložila, da gre za poseben roman: sestavlja ga vrsta razmišljanj oseb, ki pripovedujejo o usodi ekscentrične, razvajene, sicer šarmantne Veronike, glavna junakinja pa nikoli ne stopi neposred-

no pred bralca. Razvejeno življenje Veronike, žene poslovneža, ki je kot domačo žival na gradu imela celo aligatorja, se razprede najprej na podlagi spominov njenega ljubimca, srbskega oficirja kraljeve vojske Stevana. Ta se po vojni v ujetništvu spominja služenja v Ljubljani. Na ukaz takratnega komandanta je moral mlado damo naučiti jahanja, vendar se z njunih srečanj razvije strastna ljubezen. Bralca nagovarjata nato Veronikina mati, ki želi izvedeti resnico o usodi svoje hčere, in nemški zdravnik, ki mu je zgodba o Veroniki pretveza, da pripoveduje o drugi svetovni vojni. Pojavi se nato oskrbnica na gradu, ki z dugačnega zornega kota ob-novi materino zgodbo o izginotju Veronike in njenega moža. Zad-

Foto Kroma

nji pripovedovalec je Jeranek, ki se v starih letih spominja druge svetovne vojne, partizanov in predvsem dogodka januarske noči leta 1944, ko je Veroniko iz ljubosumja na nemškega zdravnika zatožil partizanom in tako njo in moža zapisal smrti. Evelina Umek je v svojem razmišljanju o knjigi in avtorju dejala, da Jančar postavlja svoje junake v prelomna obdobja med drugo svetovno vojno, pred njo in po njej, kar je značilno za njegov opus. Kljub temu da je Jančar

dobesedno "obseden" z dogajanjem okrog vojnih dogodkov in povojnimi poboji, je vsebino najbrž resnično obstoječega para Hribar z gradu Stremol preoblikoval po kanonih svoje domišljije. Njegov običajni baročni slog je zaradi funkcionalnosti zamenjal s preprostim jezikom, saj je bil ta bolj prikladen notranjim monologom junakov, ki s svojimi izpovedmi bralca podučijo, da v "vojni nihče ne more biti nedolžen..."

IG

Pismo Draga Štokes Ivu Kralju Zahvala kulturniku

Dragi Ivo!

Žal se nisem mogel (zaradi drugih obveznosti) udeležiti koncerta Fantov izpod Grmade, na katerem ste se spomnili 45-letnice zborovega delovanja. Povedali so mi, da si Ti sklenil, da se kot pevovodja umakneš.

Ne vem, ali to drži, a če je tako, bi ti želel povedati nekaj svojih misli ob vsem tem.

S teboj se poznam že skoro pol stoletja in nate me vežejo samo lepi spomini, trenutki občudovanja za Tvoje delo, za Tvojo premočrnost, za Tvojo zvestobo idealom, ki so nam tako sku-

pni in za katere se resnično bojimo, da se mlade generacije ne bodo več tako zavzemale, kakor so to delali naši predniki.

Ti si bil celih 45 let duša Fantov izpod Grmade in pred očmi imam še vedno jasno začrtane obraze vseh tistih, ki jih danes ni več med nami. Lojze, Gregor, Venko, naj omenim samo tri za vse ostale. Ti pa si bil njim vsem ne samo pevovodja, ampak pravi tovariš, svetovalec, šepetalec, programator, sodelavec...

Kdo ti bo povrnil za ves ta tvoj trud? Ti boš rekel, saj si ničesar nisem in ne bom čakal... Seveda je tako! Ker si pač delal za neke ideale, v katere si trdno verjel in si bil tudi srečen, ko si te ideale znal in pomagal uresničevati. Za vse to, dragi Ivo, Ti gre moja globoka zahvala. Ta zahvala gre seveda tudi Tvoji ženi, ki Ti je pustila oz. Te ni niti malo onemogočala v tem Tvojem poslanstvu. Dovolj mi še eno misel: Ti si bil

Ivo Kralj (foto IG)

zame več kot dober družinski glavar, bil si vseskozi tisti modri slovenski človek, človek zdravega uma, dobrega hontenja, čistih misli, ki jih ne samo naše zamejstvo, ampak danes ves slovenski narod tako zelo potrebuje. Hvala Ti za vse, Ivo, in ob prvi priložnosti bova kam sedla in si še marsikaj lepega povedala!

Dr. Drago Štoka
Predsednik SSO

Koncert udeležencev orgelskega tečaja V skrbi za liturgične sodelavce ...

V petek, 3. junija, je bil v openski župnijski cerkvi sv. Jerneja ap. zaključni nastop udeležencev letošnjega orgelskega tečaja v organizaciji Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Predsednik Tavčar je uvodoma povedal, da gre za že tradicionalno prireditev ob koncu šolskega leta, saj je Zvezi v zadnjih letih uspelo dati temu tečaju redno obliko. Ob tem se je spomnil tudi pisma, ki ga je papež Benedikt XVI. konec maja poslal Papeškemu inštitutu za sakralno glasbo, ki letos praznuje 100-letnico obstoja in v katerem med drugim poudarja, "da sta Pavel VI. in Janez Pavel II. posebej poudarjala glavni cilj sakralne glasbe, ki je "slavljenje Boga in posvečevanje vernikov". Hkrati pa tudi njena temeljna merila, med katerimi so občutek za molitev, dostojanstvo in lepoto; popolna usklajenost z liturgičnimi besedili in kretinjam; sodelovanje vernikov ter glede na to tudi upravičeno prilagajanje lokalnim kulturam, sočasno s ohranjanjem univerzalnosti jezika".

Med letom so se sicer sobotnega tečaja lahko redno udeleževali le štirje Openci. Na petkovem koncertu pa so želeli predstaviti tudi sodelovanje z goriškim Združenjem cerkvenih pevskih zborov na področju izobraževanja organistov. Tako sta bila napovedana nastopa enega začetnika, ki je žal zbolel in ga zato na Opčinah ni bilo, ter organistke Eve Dolinšek, ki je do lani obiskovala tečaj, ki ga je vodil prof. Mirko Butkovič, leta pa so jo sprejeli na Akademijo za glasbo v Ljubljani. Prof. Matej Lazar je svoje

pedagoško delo na Opčinah gradil s skladbami J. S. Bacha in vsi štirje tečajniki so predstavili skladbe velikega nemškega baročnega mojstra, ki s svojimi deli lahko navduši vsakega ljubitelja orgel.

Večer je uvedel Niko Trento s koralom Vater unser im Himmelreich, ki ga je mladi organist zelo smiselno oblikoval. Rok Dolenc je pokazal že precejšnje obvladaje instrumenta s Preludijem v C-duru BWV 567, medtem ko je pod izkušenimi prsti openskega stalnega organista Vinka Škerlavaja suvereno zavzel Preludij in fuga v a-molu BWV 559, nadarjenega skladatelja Podbielskija in še zahtevno Messiaenovo skladbo Apparition de l'eglise eternelle.

Ob koncu večera je openski župnik Franc Pohajač poudaril pomen tovrstnih tečajev in skrb za glasbeno in duhovno rast tečajnikov, ki se približajo orglam, kraljici instrumentov, da lahko polno zadonijo in posredujejo tudi globljo duhovno sporočilo glasbe, ki jo izvajajo.

A. P.

Birmanska skupina O'Klapa

Štirje fantje muzikantje v živahni, pristrčni izvedbi

Hvaležnosti na tem svetu ni, ugotavljajo osel, pes, maček in petelin. Celo življenje zvesto služi gospodarjem, ko pa se postaraš in postaneš betežen, se te želijo znebiti, tudi tako, da te vržejo v vodnjak, kot se je zgodilo mačku, ali pa hočejo iz tebe napraviti juho, kot z grozo pravi petelin. Ko odslužiš, nisi za nobeno rabo več in se moraš znati sam. In prav to stori kvartet pogumnih živalic, ki si nadejajo postati muzikantje. Ko pa s svojim petjem in vpitjem preženejo iz lične hišice sredi gozda tri hudobne razbojnike, ki so pokradli veliko slastnega za podzob prav pri tistih njihovih nevhvaležnih gospodarjih, se veselo nasmilijo vanjo in pojejo le sebi v zabavo in uživajo zlato svobodo.

Taka je vsebina pravljič v verzih Štirje fantje muzikantje, ki jo je pred več kot štiridesetimi leti po naročilu za Radio Ljubljana spensil tržaški pesnik Miroslav Košuta. Krstno izvedbo je doživela kot radijska igra l.

1969 z blestnimi imeni ljubljanske Drame. V sezoni 1975/76 so jo prvič na odrskih deskah odigrali v Primorskem dramskem gledališču. Pojavila se je še na marsikaterem odru; tudi na Koroškem so segli po njej. Na sončno nedeljo, 5. junija, pa so Košutovi lepi, kleini, zelo povedni in spretno stikani stihovi z življenjskimi resnicami prvič zažareli v lutkovni predstavi. V povsem zasadenem Domu Franc Močnik so jo pod natančnim, a domiselno razgibanim režijskim vodstvom Franka Žerjale zelo pristrčno odigrali člani birmanske skupine O'Klapa, ki je nastala pod okriljem Skupnosti družin Sončnica in Slovenskega pastoralnega središča v Gorici. Mentorica in duša tega lutkovnega ustvarjalnega zagona je učiteljica in katehistinja Katerina Ferletič, ki ji je vzklikla zamisel za lutkovno predstavo na lutkovni delavnici. Kot znano, jo je letos v Kulturnem centru Lojze Bratuž vodila odlična lutkarica Breda Varl. Ferletičeva in Ana Turus sta pod njenim strokovnim vodstvom in dragocenimi nasveti izdelali devet res čudovitih, velikih lutk na palici z izredno izrazitimi očmi na ljubkih gobčkih ali na mrkih, hudobnih obrazih. Lutke iz stropora so razgibano upravljali mladi lutkarji Marta Fajt – osel, Tadej Pahor – pes, Ivana Fajt – maček, Mojca Pintar – petelin, Veronika Winkler – mlinar, Chiara Bergnach – lovec, Katja Terčič, Simon Čavdek in Manuel Persoglia – razbojniki. V njihovih rokah so, seveda ob navodilih Franka Žerjale, lutke zadobile živost in življenjsko moč. Pri

človeških likih so lutkarji imenitno uporabili prosto roko, da je postala del lutke, ki je tako še bolj prepričljivo oživela. Poudariti je treba, da so nastopajoči tekoče, gladko, jasno in razločno izgovarjali in podajali besedilo in bili pozorni na jezik, pri tem pa vse skozi pazili, da se je lutka čim bolj izrazito gibalna in tako pokazala svoje občutke. Skratka, svoje vloge so ob požrtvovalnem, potpežljivem nadgrajevanju in piljenju režiserja Žerjale, ki sta mu kot korepetitorki vztrajno stali ob strani Katerina Ferletič in Fanika Klanjšček, imenitno izpeljali, saj tudi premierne treme ni bilo za-

zadovoljen avtor Miroslav Košuta, prejemnik letošnje Prešernove nagrade, ki si je prišel ogledat igrico in iskreno čestital vsakemu posebej s stiskom roke. Bil je izredno presenečen tudi zaradi čudovitih lutk. Rekel je, da že dolgo ni videl tako lepih! Gledalci so svoje navdušenje izrazili z bučnim in dolgotrajnim ploskanjem, ki je poplačalo trud mladih igralcev; ti so se zelo izkazali. Kot je povedala ob uvodnih besedah predsednica SD Sončnica Ani Saksida, so imeli v zadnjih tednih zelo intenzivne vaje. Res pridni! Upati je, da bodo predstavo ponovili še marsikje, ker je res vredna ogleda, in da bo

slediti. Pripovedovalki sta bili osnovnošolka, bolj zadržana, ljubka Veronika Onesti in srednješolka Sanja Vogrič, ki je s sproščenostjo in vidnim uživanjem obvladovala odrski prostor in z iskristovstjo v očeh poudarjala vsebino in tudi s tem pokazala svoj tleči igralski talent. Gledalčevu pozornost pritegne

Miroslav Košuta

nedvomno tudi smotrno zamišljena in dovršeno izdelana scena, za katero imata zasluge Franko Žerjal in Marijan Markežič, pa tudi višješolec David Raida, ki je s Petrom in drugimi prijatelji poslikal scenske elemente.

Izbor glasbe, ki je poudarjala situacije v igri in spremljala posnete songe z glasovi nastopajočih, je opravila Michela De Castro. Za tehnične pripomočke je poskrbel Niko Klanjšček. S skrbno in večje pripravljenostjo predstavo je bil zelo

do navdušenja nad gledališkim ustvarjanjem gojili še naprej. Uprizoritev je lepo zaokrožila Dan družine, ki ga je priredila SD Sončnica, in konec veroučnega leta. Ob 10. uri je bila v cerkvi sv. Ivana maša, ki jo je daroval župni upravitelj Marijan Markežič. Pri njej so z branjem prošnje sodelovali prvoobhajanci, ostali otroci pa so pod vodstvom Katerine Ferletič, ob spremljavi kitar (Tanja Zorzut, Tadej Pahor) in flavte (Marta Lombardi), z ubranim petjem in otroškim žarom spremljali mašno bogoslužje. Veronikom, ki so napolnili cerkev, je ob prazniku Krisusovega vnebohoda med homilijo g. Markežič dejal med drugim: "Z veseljem tudi mi upiramo svoje oči kvišku, kamor odhaja naš Gospod, da nam prostor pripravi – vendar se moramo zavedati, da moramo tako živeti, da bomo vredni priti k Njemu v nebo. (...) Zemlja in nebo sta za kristjane dve nedeljivi resničnosti. Toda zemlja in vse zemeljsko ne moreta zadovoljiti vseh človeških najglobljih hrepenenj".

Ob zgodbi dveh menihov, ki sta se odpravila na pot iskat, kje se stikajo nebesa z zemljo, je dejal: "Če hočeš priti v nebesa, se ni treba odpraviti na dolgo in nevarno pot. Ostani, kjer si, bodi, kar si, stori, kar je treba. (...) Kadarkoli smo tam, kjer nas prav tisti trenutek hoče imeti Bog, in če delamo, kar On od nas pričakuje, smo tik pred vrati, na katerih piše: 'Tu se nebesa stikajo z zemljo'". Praznični dan se je končal v Domu F. Močnik s sproščenim druženjem ob obloženih mizah.

Iva Koršič

presenečenje: pri molitvi Očenaš smo se jima pridružili okrog daritvenega oltarja. Pripravljali smo se veliko časa, njima smo povedali čisto v zadnjem tednu. Bilo je lepo, kot to lahko naredijo le otroci. In ko smo končali in je v cerkvi zavladala tišina, je čas za trenutek obstal. Drobčen trenutek. Svet trenutek. "Glej nas, tu smo", mi je šinilo skozi misli, ko sem na hitro ošinila žareče obraze otrok. In potem se je maša nadaljevala. "Da bi bile naše družine bolje do-

mače cerkve in da bi bile naše župnijske skupnosti bolj družnne", je v svojem nagovoru med mašo spodbujal papež Benedikt XVI. zbrane na zagrebškem hipodromu dobro uro in pol kasneje. In to naredimo z drobnimi stvarmi. To morajo biti sadovi velikih doživetij, kot je bil lanski evharistični kongres, kot so srečanja s papežem, velika praznovanja. Ob njih se napajamo za drobna dejanja, ki jih delamo, ko se okrepiljeni vrnemo nazaj domov, v svoj vsakdan.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Pomen rožnatega laka

Življenje sestavljajo vzponi in padci, srečanja z osebami, ki se dotaknejo našega bistva, morda za hip, morda tako globoko, da si jih izberemo za življenjske partnerje. Življenje pa sestavlja predvsem sosledje vsakdanjikov, preko katerih je res na tebi, ali uspeš zares živeti ali pa si samo nadejaš, da živiš. V resnici životariš, v svojem večnem premlevanju prejšnjega ali prihodnjega dne, ne zavedajoč se, da je zares izključno na tebi osredotočiti se na sedanji trenutek. Sklicuješ se na pretekle napake, napačne besede, napačna dejanja, bolečine, ki si utrpel, ali le netaktnosti, katerih si bil žrtev. In stalno, nepretrgoma živiš napol, ker ne uspeš zares prenesti življenjskega daru, ki ti je bil dan. Živ si, zdrav. In pika. Pred časom mi je likovna pedagoginja, ki poučuje v šoli za slepe in slabovidne, spregovorila o svojem doživljanju osemndnevne načrtne poskusne popolne teme, v katero se je spustila, da bi doumela svet svojih učencev.

"Kar sem odkrila, me je povsem oddaljilo od samopomilovanja. Če lahko oni s tako energijo vodijo življenje, je naravnost bogokletno, da sama jamram za povsem neprimerljive banalnosti". V vse te banalnosti smo potopljene. Pustimo, da nam delovne frustracije in neizpolnjene želje in načrti odjedajo življenjski elan, ugašamo v skrbih in postavljamo na stranski tir to, za kar je v življenju zares vredno vlagati. Mučimo se v večnem premlevanju tega in onega, kar ne gre, ne da bi se zares opogumili in si izbistili um z možnimi rešitvami. Ali pa, da bi zanje vprašali pomoč.

Pred dnevi sem po daljšem času srečala prijateljico z jezikovnega tečaja v najstniških letih. Ko sva se lani zadnjič srečali, je s težavo izustila, kako ji je hudo. Danes sedi za mizo drugačna ženska. Po

letih hudega psihološkega nasilja nad njo in nekajletnim sinčkom se je zatekla po pomoč v tržaški center proti nasilju in uspelo ji je se oddaljiti od moža. "Saj vem, kaj si misliš, vsi so tako reagirali. Možev videz lahko zelo vara. Njegova suhljata postava, angelski obraz, v resnici pa je postopoma izbruhnulo na dan, kar ne bi nikoli pričakovala, pa čeprav je bilo seveda latentno. Fizično nasilje je razvidno, težje je obračunavati s take vrste nasiljem, zaradi katerega dan za dnem ugašaš. Ko se nima je rodil sin, je vse to izbruhnulo na dan. Ni bilo niti potrebno, da bi me zaklepal v stanovanje, kar sama nisem želela iz nje-ga".

Iz ženske polne interesov, podjetnosti in življenjskega elana je v letih postajala oseba, ki se je bala vsega in vsakogar do take mere, da je niti lastni starši niso več prepoznali. Ko je doumela, kakšen negativen zgled daje svojemu otroku, se je vprašala, zakaj sploh vztraja v taki situaciji. Danes sedi pred mano taka, kakršne nisem videla že nekaj let.

"Že to, da si nisem nataknila športnih copat in da imam na nohtih rožnati lak, je zame uspeh, ker je dokaz, da ponovno doživljam sebe kot osebo, kot žensko, ne le privesek, ki ga je treba zapirati doma. V pol leta sem prestala dve selitvi, a vem, da je vse to cena za boljši jutri. Sin je zdaj veliko mirnejši. Stalno kreganje in težka atmosfera doma sta ga povsem iztirjala". Na srečo v povsem drugačnih življenjskih okoliščinah razmišljam o moči te ženske, ki se je v določenem življenjskem trenutku vprašala, kakšen zgled daje svojemu otroku. Morda je ravno v tem najti bistvo, bistveno vprašanje, ki nam edino lahko pokaže, na kateri življenjski točki smo. Tudi pri obračunavanju z banalnostmi vsakdanjika. Ali vlagamo v pomembno?

Mestno središče (68) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Marijine sestre Čudodelne svetinje

Na Korzu najdemo tudi Družbo slovenskih Marijinih sester Čudodelne svetinje. Njihova glavna naloga je, da v duhu sv. Vincencija in svoje ustanoviteljice m. Leopoldine Brandis strežejo bolnikom na njihovih domovih (Podatki: s. Andjelka Grgič, prednica). Družbo Marijinih sester je ustanovila m. Jožefa Leopoldina Brandis iz rodbine grofov Brandis. Rojena je bila v Gradcu leta 1815 in je študirala na Dunaju, kamor se je družina preselila. Po prihodu družine v Maribor leta 1831 je mlada Jožefa leta 1837 vstopila k usmiljenim sestram v Münchnu in tu prejela redovno ime s. Leopoldina. Leta 1841 je z nekaterimi sosestrami prišla v Gradec in tu z njimi stregla bolnikom v tamkajšnji bolnišnici. Delo je opravljala z veliko ljubeznijo, saj je vedno imela pred seboj lik ustanovitelja Družbe usmiljenih sester, sv. Vincencija Pavelskega, in njegovo navodilo, naj usmiljenke nesebično in z ljubeznijo strežejo bolnikom. Da bi to vez še bolj utrdila, je s. Leopoldina želela, da bi se skupnost sester, ki je delovala v Gradcu, pridružila usmiljenkam v Parizu. Tako je 24. oktobra 1850 odpotovala v to mesto in tu nekaj mesecev preživela pri usmiljenkah sv. Vincencija Pavelskega, ki so svojo osrednjo hišo imele v rue du Bac.

Tu je treba omeniti, da je ulica du Bac znana po tem, ker se je tu Božja Mati leta 1830 prikazala usmiljenki s. Katariini Laboure in ji naročila, naj na kovati svetinjo, ki jo poznamo z imenom "Čudodelna svetinja". Po zaslugi s. Leopoldine je leta 1851 redovna provinca usmiljenk iz Gradca bila priključena Družbi hčera krščanske ljubezni v Parizu, s. Leopoldino pa so predstojniki imenovali za glavno predstojnico - vizitatorico novoustanovljene avstro-ogrsk province s sedežem v Gradcu. Kot njeni ustanoviteljici so s. Leopoldini podelili naziv "mati". Po vrnitvi v Gradec se je m. Brandis z velikim navdušenjem lotila dela. Pomagala je povsod tam, kjer so ljudje bili v stiski. Prevzemala je šole in zavode za revne otroke in se zavzela za vzgojo revnih podeželskih deklet. Svoje sestre je pošiljala v kaznilnice, kjer so s svojo prisotnostjo lajšale trpljenje kaznjencev in kaznjenc, in priskrbela duhovnike, da so zanje imeli misijone. Njene sestre so vodile tudi žensko kaznilnico v Begunjah. Prav tako je usmiljenke pošiljala k starčkom v

umobolnice in v zavode za slepe. Leta 1859 je poslala trideset sester v Benetke in Verono, kjer so stregle ranjenim vojakom. Prav tako so jim sestre stregle leta 1866, ko se je začela vojna med Italijo in Avstrijo (Božidar Goličnik, Mati Leopoldina Brandis, duhovna podoba. - Izdala Družba Marijinih sester Čudodelne svetinje, Ljubljana 1981).

Veliko skrb je m. Brandis posvečala obiskom revežev na njihovih domovih. Ker je vedela, da je med njimi mnogo osamljenih in zapuščenih bolnikov, je začela zbirati in vzgajati dekleta, ki bi jim bila pripravljena streči po njihovih hišah in biti ob njih tudi ponoči.

Svoje delo je nadaljevala v Ljubljani, kjer je leta 1878 prvim trem dekletom podelila redovno obleko. S tem je bil položen temelj za novo ustanovo, iz katere se je razvila Družba Marijinih sester Čudodelne svetinje. Družba se je leta 1926 osamosvojila.

Mati Jožefa Leopoldina Brandis je umrla v Gradcu leta 1900.

Tu naj omenim, da je mati Brandis izhajala iz družine, ki se je zelo zavzemala za reveže in za bolnike še posebej. V Mariboru, kamor se je družina leta 1831 preselila, je bilo mnogo revščine. Z razmahom industrijske dejavnosti se je mnogo družin, po večini revnih, z dežele selilo v mesta. Številne družine so se preselile tudi v Maribor, njihovi otroci pa so se brez dela in brez cilja potikali po mestnih ulicah. Slomšek, takrat škof v Mariboru, je zanje ustanovil dobrodelno društvo Katoliških Gospa, ki je prevzelo skrb za najbolj revne deklice.

Za prednico društva je bila imenovana grofica Zofija Brandis, mati s. Leopoldine. Rodbina Brandis je nudila veliko oporo tudi Šolskim sestram, ki so na željo škofa Slomška leta 1864 prispele v Maribor in tu prevzele delo dotedanjega dobrodelnega društva Katoliških Gospa. Kot zanimivost naj dodam, da je škof Slomšek z družino grofov Brandis prišel v stik že poprej. V času, ko je bil spiritual v celovškem semenišču, ga je namreč pot peljala skozi Maribor. Tu je 13. septembra 1833 maševal v njihovi grajski kapeli. Pri maši mu je stregel mladi grof (Dr. Anton Medved: Knezonaško lavantinski A. M. Slomšek ob stoletnici njegovega rojstva, str. 40. - Družba sv. Mohorja, Celovec 1900).

/ dalje

M. Jožefa Leopoldina Brandis

S 3. strani Ko se ...

Prvoobhajanci s svojo zvedavostjo, nekaj zadrege, ker so v središču dogajanja... Spomin na skrivnostno dogajanje okrog prve spovedi in obhajila. Nato ponosna katehistinja, ko so "moji" učenci prvič pristopali k obhajilni mizi. Tokrat smo naši veroučenci slavljenca pripravili drobno

Bila je nedelja kar treh referendumov

Zakoni zavrnjeni, morda zaostritev gospodarske in finančne krize

V Sloveniji se je zgodilo tisto, kar so napovedovale vse javnomnenjske anket. Na treh referendumih v nedeljo, 5. junija, so volivci zavrnili vse tri zakone, ki sta jih predhodno sprejeli vlada in koalicijska večina v državnem zboru. Proti novemu zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je glasovalo okoli 72% tistih, ki so se opredeljevali na referendumu, proti zakonu o delu na črno je bilo skoraj 74% glasovalcev, za odprtje arhivov, tudi tistih, ki se nanašajo na delovanje nekdanje tajne politične policije, imenovane UDBA, pa se je izreklo skoraj 70% tistih, ki so glasovali.

Med mnenji in ocenami referendumov je tudi tisto, da volivci niso glasovali glede na svoja čustva, pač pa so omenjeno obliko opredeljevanja uporabili kot orodje, s pomočjo katerega so izrekli vsesplošno nezadovoljstvo s stanjem in razmerami v Sloveniji. Posebej so ogorčeni nad vlado, ki jo podpira le še okoli 15% prebivalcev države. Komentator časnika Žurnal Borut Hočevar je imel najbrž prav, ko je zapisal, "da je Slovenija zrela za revolucijo, pokojninska reforma pa naj bi bila primerna tema za proteste. Toda v slovenski državi jih ni bilo. Nezadovoljstvo smo namesto na ulici izrazili na referendumih. Tudi prav".

Treba je poudariti, da v Sloveniji vlada široko soglasje o tem, da bo spremembe v sistemu pokojninskega in invalidskega upokojevanja treba sprejeti, da so nujne, vendar bi se morala o spremembah dogovoriti z vsemi strankami in organizacijami civilne družbe. V javnosti so ogorčeni nad delovanjem vlade, ki je hotela izsiliti sprejem zakona o pokojninski reformi, tudi z grožnjami, da bodo sicer sedanjim upokojujencem ukinili pokojnine.

Sindikati, ki so zahtevali referendum o upokojevanju, vlada, ki je

zakon pripravila, in Slovenska demokratska stranka, ki spremembam sedanje zakonodaje nasprotuje, so izrazili zaskrbljenost zaradi sedanje vsestranske krize v Sloveniji. Sindikati so že pripravili izhodišča za nova pogajanja o pokojninski reformi. Pogovori med vlado in socialnimi partnerji naj bi se čim prej obnovili. Pri tem pa del politike, vključno z opozicijsko SDS meni, da reforma pokojninskega sistema sploh ni nujna, ker naj bi bil obstoječi zakon dober in uspešen vsaj do leta 2020.

Referendumov preteklo nedeljo se je udeležilo okoli 30% slovenskih volivcev, mnogo manj kot so napovedovali.

Kaj se bo dogajalo v Sloveniji po treh referendumih, s katerimi so volivci zavrnili vse tri zakone, a izrekli tudi nezaupnico vladi, ni mogoče zanesljivo predvideti in napovedati. Premier Borut Pahor je v svojih nastopih in izjavah v kampanji pred referendumom omenjal najrazličnejše možnosti. Dejal je, da je on najbolj sposoben politik, ki lahko vodi državo iz krize, poudarjal, da je za sedanje težave kriva tudi opozicija, in zatrjeval, da njegov cilj ni ostati na čelu izvršilne oblasti, ker da si je že preskrbel novo zaposlitev, domnevno v organih EU.

V Sloveniji je sedanja oblast na razne načine, tudi zelo prefinjene, odstranila s položajev ali na druge načine onemogočila doma vse vidnejše in pomembne predstavnike osamosvojitvenih procesov izpred dvajsetih let, nemara je edina izjema le Janez Janša. Ustvarila je vzdušje za prevlado tistih političnih sil in osebnosti, ki Slovence prepričujejo, da je najpomembnejši dogodek v naši nacionalni zgodovini bila ustanov-

itev Osvobodilne fronte pred sedemdesetimi leti, ki naj bi tudi spodbudila in omogočila osamosvojitve slovenske države pred dvajsetimi leti. Domnevno je oblast pripravljala zaznamovanje državnega praznika na nizki ravni, z izgovorom, da vladi primanjkuje sredstev. Kaže, da so zgolj protesti in nejevolja Slovencev v Italiji preprečili, da bi letos

Borut Pahor

opustili tudi slavnostni sprejem v slovenskem veleposlaništvu v Rimu.

Odgovorni urednik revije Svoboda misel, pisatelj Vladimir Kavčič, je v uvodniku, objavljenem v novi številki te publikacije zapisal, "da je v Sloveniji besedo treba dati ljudem, ki vedo, kaj hočejo, in to znajo tudi storiti. Vsem, ki so prehod iz socializma v kapitalizem izkoristili za neupravičeno bogatenje, pa je za začetek treba omejiti razpolaganje s premoženjem in v nadaljevanju to premoženje vrniti tja, kjer je bilo vzeto". Prav dramatičen je bil javni poziv k streznitvi, ki ga je slovenski politiki poslal Upravni odbor društva slovenskih pisatel-

jev. Zapisali so, "da danes ljudstvo, namesto da bi ponosno praznovalo dvajseto obletnico osamosvojitve Slovenije, tone v brezup in strah pred prihodnostjo. Razpadel je sistem vrednot, v imenu katerega smo se osamosvojili, propadle so cele gospodarske panoge, grozi nam razpad socialnega sistema. Države so se polastile politične stranke, med katerimi ni dialoga, nesporno pa je tudi, da je že mogoče zaznati negativne učinke globalizacije na položaj slovenskega jezika. Spoštovani politiki, voditelji in izvršitelji, v teh dvajsetih letih ste se polastili vseh možnosti odločanja, mnogi ste svoje položaje tudi zlorabili, vsi ste odgovorni za prihodnost države. Začnite razmišljati o strahu in brezupju, ki vse bolj prevladujeta v državi. Ondaj je celo guverner centralne banke govoril o grški poti, ki da nemara čaka Slovenijo. Na poziv k streznitvi, ki ga je slovenski politiki poslal Upravni odbor društva slovenskih pisateljev, ni bilo nikakršnega odziva. Molčala sta tudi premier Borut Pahor, ki se

sicer tudi večkrat na dan pojavlja na javni televiziji, ter predsednik Slovenije dr. Danilo Türk. On pogosto in očitno rad nastopa v javnosti, toda zmeraj ponavlja in utemeljuje le politiko in stališča vladajoče koalicije. Državni poglavar se tudi ni odzval na nastop igralca Iva Godniča, ki je na javni televiziji hvalil Josipa Broza-Tita, hkrati pa omenjal Hudo jamo, kjer so pokopane žrtve vojnovnih pobojev. "V njej je spet prostor, a veste", je žalil in tudi poniževal omenjene žrtve, o katerih je pred dnevi izšla nova knjiga. Igralca Iva Godniča je zaradi izjav na javni TV kazensko ovadila stranka Mlada Slovenija.

Martijan Drobež

Socialne težave v Sloveniji

Težki križ pokojnin samo do nadaljnjega prenesen

No, tako kot je bilo lahko pričakovati. Trikrat NE. Pahorjeva vlada je dobila še eno, novo in (morda) usodno zausnico. Razpadajoča koalicija, ki je ob koncu prejšnjega tedna izgubila še ministra za visoko šolstvo in predsednika Zares Gregorja Golobiča, bi lahko že v naslednjih dnevih ostala še brez ostalih treh Zaresovih ministric, Darje Radić na gospodarskem resorju, Irme Pavlinič Krebs na ministrstvu za javno upravo in Majde Širca na najvišjem državnem kulturnem stolčku. In to je seveda katastrofa. Nadaljnje odločitve stranke Zares do zaprtja redakcije niso še znane, jasno je le, da je večinska koalicija vse bolj podobna dobremu švicarskemu siru: polna je lukenj. To pa bi bila samo bizarna ugotovitev, če ne bi bilo v ozadju precej hujših problemov. Gospodarske narave, kaj pa drugega.

Zlo, ki pa ga je bilo treba sprejeti Pokojninska reforma ni bila idealna. Pa ne zaradi podaljšane delovne dobe, to je itak jasno, da čaka vse: ne samo tiste, ki šele stopajo na trg dela, ampak tudi tiste, ki so vanj že dalj časa vpeti. Idealna ni bila, ker je na primer dodatno obremenjevala delo in je torej zviševala davčno breme zaposle-

nih za delodajalce (ki je že itak med višjimi v Evropi), postavljala je nova davčna bremena mladim podjetnikom, ki so šele v fazi zagona, višje davke bi imeli tudi samozaposleni, kategorija, ki je vse bolj razširjena v zdajšnji fazi, ko itak nihče nič ne zaposluje. Toda pokojninsko reformo bi bilo treba sprejeti. In v tem primeru nima smisla se zatekati v strankarske argumentacije, dovolj je pogledati številke. Pokojninam namreč v slovenskih javnofinancijskih odhodkih pripada največji kos pogače, dobrih 11% BDP. V številkah je to približno 4 milijarde evrov. Ker sedaj Slovenija več troši kot pa proizvaja, je treba to nekoliko zaustaviti. Evropa je zahtevala (ne samo od Slovenije, ampak od vseh članic), naj negativno bilanco skušajo obrniti prav s posegom na pokojninsko področje, ker to predstavlja enega od pomembnejših virov javne porabe. Pokojninska reforma je bila eden od pogojev t. i. francosko-nemškega pakta (današnjega pakta za evro), ki naj bi državam članicam vsilil varčevanje in povratek znotraj 3-odstotnega predvidenega nivoja za letni javni primanjkljaj. Ker Slovenija pokojninske reforme ni sprejela, ji gro-

zijo evropske "sankcije" v obliki znižanja bonitetne ocene, ki jo državam podeljuje največje agencije za rating. In to bi bil v logiki slovenskega javnega primanjkljaja nov hud udarec: nižji rating namreč pomeni

višje obresti obveznic in drugih državnih vrednostnih papirjev, ki jih bo izdala slovenska država, in posledično tudi višje zadolževanje. Znižanje bonitetnih ocen za Slovenijo bi se v vsakdanjem življenju povprečnega Slovenca lahko poznalo tudi v odplačevanju dražjih obrokov za kredite,

sprožiti za zaustavitev poloma javnih financ. Drugi naj bi bil noven zagon gospodarstva, ki naj bi z letno rastjo v višini 2%, zabeleženo konec letošnjega marca, pomenil odločilen korak z nevarnih in spolzkih tal recesije. Zato da se zaostanek primanjkljaja nadoknadi, pa je potrebno rezati stroške države (storitve, ki jih država nudi državljanom) ali pa povečati dotok v državno blagajno (recimo z davki). Možnost posega v storitve je bila z referendumskim vladnim porazom zavrnjena, čeprav se lahko še vedno vrne (vlada bo namreč pripra-

Pomembnejše postavke med prihodki in odhodki v v slovenskem proračunu za leto 2010
(vir: ministrstvo za finance)

PRIHODKI			ODHODKI		
Postavka	Odstotki BDP	Približna ocena v milijonih evrov	Postavka	Odstotki BDP	Približna ocena v milijonih evrov
Prispevki za socialno varnost	14,5	5.329	Pokojnine	11,1	4.080
Domači davki na blago in storitve	13,3	4.888	Plače in prispevki za socialno varnost	10,9	4.006
dohodnine	5,7	2.095	Izdatki za blago in storitve	7,0	2.573
Ostale postavke	7,6	2.793	Ostale postavke	17,3	6.358
SKUPAJ	41,1	15.105	SKUPAJ	46,3	17.017

ki so jih najeli pri bankah.

Nekje bo treba rezati...

V načrtih vlade je bilo, da bi pokojninska reforma vsako leto pomenila prihranek v višini približno 300 milijonov evrov. To naj bi bil le del makroekonomskih ukrepov, ki jih je želel Pahor

vila rebalans proračuna) po drugih postavkah: zamrznitev plač v javnem sektorju, zamrznitev pokojnin ali zmanjšanje proračuna v zdravstvu. Država pa bi lahko tudi ubrala pot iskanja večjega dotoka v državno blagajno, kar pomeni zviševanje davkov: v tem

Kratki

Keramična delavnica na Mostovni

V Galeriji Tir Kulturnega centra Mostovna bo od 1. 6. julija potekala keramična delavnica pod mentorstvom lončarice in keramičarke Ivane Petan. Delavnica nima starostne omejitve in je namenjena pridobitvi prvih izkušenj na lončarskem vretenu. Udeleženci bodo izdelali funkcionalno plastiko po lastni izbiri. Program se bo prilagajal individualnemu znanju, zato je tečaj primeren tako za začetnike kot tudi za tiste, ki imajo že nekaj izkušenj s keramiko in bi radi svoje znanje še razvili. Udeleženci bodo razvijali motorične spretnosti, pridobivali občutek za material, se naučili bolje opazovati prostor in oblike, ki jih obdajajo. Delavnica bo trajala 4 dni. Prve tri dni se bodo udeleženci učili ročne obdelave gline in dela na vretenu, vmes bosta dva prosta dneva, namenjena sušenju in žganju keramike. Zadnji dan se bodo udeleženci posvetili glaziranju, ki mu bo sledilo ponovno žganje. Udeleženci naj prinesejo s seboj predpasnik oz. dolgo majico. Material in orodje bodo dobili na delavnici. Cena delavnice je 50 evrov na osebo. Prijave zbirajo do 24. 6. 2011 na naslovu: tir@mostovna.com in na telefonski številki: (+386) (0)31890545 (Katarina Brešan). / Bee

Revija pevskih zborov upokojujencev Severne Primorske

V soboto, 4. junija, je bil v Kulturnem domu v Prvačini slovesen popoldan, saj je Pokrajinska zveza društev upokojujencev Severne Primorske v sodelovanju z Društvom upokojujencev iz Prvačine priredila Revijo pevskih upokojenskih zborov. Kulturni dom ima svoje dejavnosti v veličastni stavbi točno pred sto leti zgrajenega Sokolskega doma, ki je veliko let ponosno povezoval slovensko sokolsko gibanje na Goriškem. Revija, ki poteka vsako leto v Sloveniji v posameznih krajih Goriške, želi ne samo zbliževati pevce, ampak tudi tkati boljše stike med društvi. Za uvod sta ob 17. uri nastopila Pevski zbor Društva žena Prvačina in zelo številen Pevski zbor osnovne šole iz Dornberka ter Prvačine; pridni otroci so se v sončno obarvanih majicah zelo lepo izkazali. Sledili so naslednji zbori: MePZ Slavec Solkan, Ženski pevski zbor Društva slovenskih upokojujencev za Goriško pod vodstvom Aleša Hobana, MePZ Klasje Bukovica-Volčja Draga, ŽePZ DU Idrija, MePZ DU Cerkno, ŽePZ DU in DI iz Ajdovščine in MoPZ Šempeter. Ok koncu revije so vsi zbori mogočno zapeli še Vstajenje Primorske ob spremljavi Prvačke pleh muzike. Med gosti revije sta bila najprej podžupan Nove Gorice, nato še župan Matej Arčon. Program se je razvijal po zaslugi organizatorjev Alojza Viteznika, Klare Štrancar, Vesne Humar in sodelavcev. Vsem gre iskrena zahvala. V polno zasedeni veliki dvorani je petju sledilo ob dobri zakuski zelo prijetno srečanje članov zborov, organizatorjev in številnega občinstva. (ED)

Samostojna
SLOVENIJA
bodi POZDRAVLJENA

*Osamosvajanje Slovenije
v zamejskem periodičnem tisku 1988-1991*

**KATOLIŠKI GLAS • NOVI LIST
DOM • MLADIKA**

**Predstavitve bo v ponedeljek, 13. junija 2011, ob 11. uri
v knjigarni Celjske Mohorjeve družbe na Nazorjevi 1 v Ljubljani**

Goriška Mohorjeva družba

primeru pridejo v poštev dodatno zvišanje trošarin (bencin in druga goriva), zniževanje davčne osnove in dvigovanje DDV za odstotno točko. Če bi prvi poseg pomenil splošno brundanje vseh vzrokov in bi drugi dejansko opeharil socialno najšibkejšo, bi tretji poseg pomenil hud udarec za vsa podjetja in seveda tudi za gospodarsko rast, na katero vlada

no priteklo več sredstev od davkov podjetij, bi z nadaljevanjem procesa propadanja podjetij država od podjetnikov iztržila vse manj. Lani je država glede na leto 2008 iz postavke "davki na dohodek pravne osebe" že itak pokasirala za dve tretjini manjši znesek: leta 2008 je znašal 1,25 milijard evrov, lani pa le 478 milijonov evrov.

Bistvo življenja...

Bistvo ni v tem, da je bila pokojninska reforma tako dobra, da bi jo bilo nujno potrebno podpreti. Bistvo je, da mora slovenska vlada ubrati neko pot. Katerokoli že, samo da se izogne pasivnemu neukrepanju (kar se žal dogaja). Pokojninska reforma bi lahko bila prvi korak v to smer. A se ni uresničila. Vlada pa je danes tako šibka, da si drugih potez sploh ne more privoščiti. Slovenija je tako obsojena na stagnacijo pod pekočim poletnim soncem. In pretirano razmišljanje o teh težavah bi lahko Slovincem na dopustu pri morju nevarno skisalo možgane. Najbolje bo, da si slovenski državljani zato spet začenjajo poživljati tisti refren skupine Zmelkoov, ki gre nekako tako: "Smisel življenja je ležanje na plaži z možgani na off in čivo na straži".

Andrej Černic

POGOVOR Franka Padovan

"Trudimo se olepšati in ovrednotiti Števerjan!"

Trg pred števerjansko cerkvijo je že od novembra zaprt za promet, ker spreminja svojo podobo. Kmalu bo dokončan, zato smo se o poteku del pogovorili z županjo občine Števerjan, Franko Padovan.

Kdaj so se začela dela na trgu v Števerjanu? Koliko časa bodo še potekala?

Začela so se v novembru, sedaj pa se približujemo koncu. Med 15. in 20. junijem bo trg dokončan. Tudi na občinskem poslopiju smo načrtovali poseg; tudi ta se je že končal. Sedaj bomo občino še prepleskali in popravili streho. Pred koncem junija bomo dela končali. Trg bo dokončan pred festivalom, zato bo ta lahko nemoteno potekal na njem.

Ob koncu bomo seveda imeli slavnostno odprtje, ki si ga nisem še podrobno zamislila. Župnik si želi, da bi povabili škofa, da bi trg blagoslovil, zato bomo verjetno imeli le blagoslov in kratek nagovor, torej odprtje bo zelo preprosto.

Kdaj je nastal projekt?

Obstal je že prej, iz leta 2007. Prispevek smo dobili od dežele in za to se moramo zahvaliti pokojnemu Mirku Špacapanu. Leta 2009 smo odobrili dokončni načrt, dela pa smo začeli lani.

Sedaj se že približno vidi, kakšen bo trg. Kakšni so prvi odzivi občanov?

Prvi odzivi so različni. Nekaterim ljudem je nova podoba všeč, drugim pa ne. Vnaprej moraš biti pripravljen na različne odzive. Če nekaj delaš, lahko zgrešiš, če nič ne delaš, se ti seveda to ne more zgoditi.

Kakšna pa je vaša ocena?

Menim, da je trg estetsko zelo lep. Števerjan moramo ovrednotiti, saj imamo tudi zelo lepe cerkev. Edina negativna točka je Sedejev dom, ki je že potreben popravila, a za to ni odgovorna občina; vsekakor pa upam, da bo čim prej prišlo tudi tam do popravila strehe in izboljšave poslopija. Pozitivno je to, da nekaj delamo, da

skušamo izboljšati občino.

Glede del na trgu si ne morem lastiti zaslug, ker je načrt starejši, čeprav sem tudi prej že sodelovala v ožjem občinskem odboru. Sedaj samo izvajamo pred leti načrtovana dela.

Trg je lep in funkcionalen. Določene stvari pa bomo morali omejiti. Mimo trga ne bo več smelo peljati vsako vozilo: avtomobili bodo lahko šli, kamioni pa ne. Nes pametno bi bilo,

Trg je v celoti kamnit; kamen je seveda mnogo lepši od asfalta. Pred cerkvijo je neke vrste pločnik, ni cestišče. Že sedaj se ljudje po maši tam zaustavljajo in klepetajo ter jim ni treba paziti na avtomobile kot prej. Parkirišče sicer ne bo, a ko bodo verniki šli k maši, bodo avtomobile lahko parkirali ob strani cestišča. Začrtanih parkirišč namreč nismo predvideli.

Ali ima občina kakšne načrte za prihodnost?

Tudi nova občinska uprava si prizadeva, da bi prispevala k izboljšavi območja. Skušali smo se vključiti v dva obširnejša evropska projekta. Upam seveda, da bosta odobrena. Potem bom lahko povedala kaj več o tem.

Tudi mi bomo začeli uporabljati fotovoltaični sistem za javne stavbe: občino, šolo, vrtec in socialni center. Načrtujemo tudi asfaltiranje cest; eno smo že asfaltirali, eno pa še bomo. Če bomo kje iztržili kaj finančnih sredstev, bomo lahko izvedli veliko načrtov. Radi bi preuredili tudi določene zidove. Čakamo odgovor na različne prošnje.

Veliko delamo na ozemlju. Skrbimo za to, da so ceste prevozne, da so dobro postavljeni napisi in smerokazi. Imamo veliko dobre volje, a v javnem sektorju se ne zgodi vedno vse tako, kot si želiš. Glede našega prvega javnega dela, trga, se zelo veselimo, da se bodo dela končala v času, ker se večkrat zgodi, da se javna dela zavlačujejo. Občina se trudi, da bi tudi turistično ovrednotila Števerjan, da bi bil čim lepši in čim bolj gostoluben.

Bec

da ne bi skrbeli za lepi trg.

Kakšna bo nova podoba trga v primerjavi s prejšnjo?

Sedaj bosta dve razgledni točki, na katerih se bodo lahko ljudje ustavili, se usedli na klopi in opazovali razgled. Pri spomeniku smo odstranili drevesa, zato je sedaj lepši razgled na Brda. Tudi tam je nekaj klopi. Tja smo tudi postavili vodno pipo, ki je namenjena predvsem kolesarjem; oni se radi vozijo skozi naše kraje. Tam se bodo lahko ustavili, se odžejali in se odpočili. Vsadili bomo dve lipi, ki sta v preteklosti že stali tam, a so ju posekali.

Televizija Koper - Capodistria

Briše meje že 40 let

V letošnjem letu Televizija Koper - Capodistria praznuje 40-letnico ustanovitve programa v italijanskem jeziku in 35-letnico delovanja programa v slovenskem jeziku, kar hkrati pomeni tudi štiri desetletja televizije na Primorskem. Visok jubilej bodo na koprski televiziji obeležili s postavitvijo stojnice v MIFEST-u,

tudi slovensko besedo v informativni oddaji, namenjeni Slovencem v Italiji, Odprta meja. Prav ta oddaja, sprva tedenska, nato pa dnevna, je bila temelj razvoja slovenskega regionalnega televizijskega programa.

Prvi športni program v Evropi
Leta 1987 so na Televiziji Koper - Capodistria postavili še en zgodovinski mejnik. Prvič v Evropi

ske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Sloveniji ter na Hrvaškem zaživi projekt Čezmejne televizije.

Prek satelita slika TV Koper - Capodistria potuje po celotni Italiji

Leto 2006 je v zgodovino Televizije Koper - Capodistria zapisano po novem koraku v njenem razvoju, ko začnejo program televizije Koper - Capodistria oddajati tudi preko satelita. V letu 2010 pa se je program Televizije Koper - Capodistria uvrstil v novo italijansko satelitsko

Ekipa TV Koper - Capodistria

Festivalu italijanske narodne skupnosti, Festival della Comunità Nazionale Italiana v ponedeljek, 23. maja 2011, v koprski Taverni ter z dnevom odprtih vrat, v soboto, 11. junija 2011.

Maj 1971 - rojstvo Televizije Koper - Capodistria

Začetki Televizije Koper - Capodistria segajo v maj 1971. 8. maja tega leta je bil namreč prvič na programu dnevnik v italijanskem jeziku, namenjen italijanski manjšini, Notiziario. Velik del programa je bil že predvajan v barvah, kar je bil v tistem času pomemben dosežek. Televizija Koper - Capodistria je bila namreč prva barvna televizija, vidna v sosednji Italiji in tako se je njena priljubljenost hitro širila po večjem delu italijanskega polotoka.

Slovenska beseda prvič na televiziji na Primorskem leta 1976

Skoraj pet let pozneje, 10. februarja 1976, pa so gledalci na tem obmejnem območju slišali

so gledalcem ponudili specializirani športni program, ki so ga v Kopru pripravljali v sodelovanju z italijansko televizijsko agencijo Fininvest ter poželi navdušenje med športno javnostjo in gledalci.

1995 - Ustanovitev Regionalnega RTV-centra

Leta 1995 pa je Televizija Koper - Capodistria skupaj z radiom tudi uradno postala regionalni RTV - center in dobila še večji zagon pri uresničevanju svojega poslanstva - ustvarjati program za italijansko narodno skupnost, za prebivalce na obmejnem območju in postati najpomembnejši in najvidnejši informacijski in kulturni stebri na meji Slovenije z Italijo in Hrvaško.

Meje zabrišejo s Čezmejno televizijo

Pomemben mejnik je tudi leto 1999, ko v tesnem sodelovanju z Deželnim sedežem RAI za Furlanijo Julijsko krajino in ob podpori vseh predstavništev sloven-

platformo po 20 letih vrnil v celoten italijanski nacionalni televizijski prostor.

V 40 letih je Televizija Koper - Capodistria poskrbela za številne mejnike v zgodovini televizije na primorskem prostoru. Svojo zgodovino in poslanstvo, ki mu ostaja zvesta že štiri desetletja, je predstavila s svojo stojnico na MIFEST-u, Festivalu italijanske narodne skupnosti, Festival della Comunità Nazionale Italiana 23. maja 2011 v koprski Taverni.

Ob visoki obletnici delovanja bo Televizija Koper - Capodistria odprla svoja vrata obiskovalcem v soboto, 11. junija, ko bo potekal dan odprtih vrat z zanimivim in raznovrstnim programom.

Poslanstvo Televizije Koper - Capodistria je soustvarjati sožitje, kar njenim ustvarjalcem uspeva že 40 let!

Služba za odnose z javnostjo
RTV Slovenija

Komentar / Kanalsko dolino in Rezijo ignorirali ali pozabili?

Skupna kolesarska pot med Posočjem in Benečijo

Ob nedavnem aprilskem obisku predstavnikov slovenske vlade in predstavnikov lokalnih oblasti na Goriškem, kamor sodi tudi Posočje, so se v Tolminu srečali tudi s slovensko manjšino iz Videmske pokrajine. Pri tem je bil govor tudi o možnosti oblikovanja prihodnjih skupnih čezmejnih projektov. Posebno turizem ne pozna meja. Kot realnejšo možnost so omenili turistična projekta poti miru in skupne kolesarske poti. Žal pa so polovico Posočja in Benečije (v širšem geografskem pomenu) preprosto izpustili.

Z državnim sekretarjem Ministrstva za Slovence po svetu dr. Jesihom in predstavniki slovenskih organizacij v Italiji so obravnavali kar nekaj pomembnih idej, ki naj bi postale gospodarski in kulturni projekti. Nekateri že kandidirajo na čezmejnem razpisu Slovenija-Italija. Ti bi morali biti pripravljeni do jeseni. Razveseljivo je, da je med njimi tudi nekaj takih, ki se nanašajo na turistične kolesarske poti skozi del Benečije in vso infrastrukturo, ki je potrebna. V turizmu menijo, da, če jih bo podprla ta slovenska vlada, kot je razvidno iz teh po-

govorov, jih bo tudi naslednja. Kolesarsko pot, ki naj bi potekala tudi v Furlanijo do Ceneda, načeloma že podpirajo mnoge turistične ustanove na obeh straneh meje, čeprav se občine uradno o njej še niso izrekle. Slišati je, da bi bilo smiselno, da se najprej sestanejo udeleženi v

Žal pa sedaj ta turistična kolesarska trasa ne zajema ene najbolj atraktivnih kolesarskih smeri iz Kobarida ali Nadiških dolin skozi Rezijo, Tersko dolino, Reklansko dolino, Kanalsko dolino in še katero dolino iz smeri čez Predel. Posebno v poletni vročini so prav te gorske

turizmu - turistične organizacije, šele tako pripravljen osnutek pa bi šel na obdelavo v občinske uprave. Od tu naprej se začne ustvarjanje in priprava skupnega čezmejnega glavnega projekta, s katerim bi kandidirali za evropska razvojna sredstva.

doline najbolj zanimive, ljudje pa najbolj potrebujejo gospodarsko turistično in kulturno oživitve, za katero se sicer manjšinske organizacije najbolj zanimajo, saj sta skupni kulturni in gospodarski prostor nerazdružljiva celota.

MM

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 7. junija, ob 14. uri.

Nekaj je zelo narobe z nami ...

Saj ni mogoče, ljudje!!!

Novic, ki človeka pretresejo, ne manjka, saj so že vsakodnevne izjave naših politikov take, da se človeku naježijo lasje. Kljub temu pa me je v teh dneh močno pretresla vest o dveh otrocih, ki sta ju oče ta pozabila za več ur v avtu, parkiranem pod žgočim soncem. Otroka, gre za nekaj manj kot dve leti staro deklico in eno leto starega fantka, zgodilo pa se je v Italiji, sta v groznih mukah umrla, pa se zgroženi sprašujemo, kako se lahko kaj takega zgodi. O smrti v avtomobilu z zaprtimi okni žal sama nekaj vem, žal pravim, kajti pred nekaj več kot dvajsetimi leti mi je v avtu, parkiranem pred sejmiščem v Pordenonu, poginil, kako zoprna mi je pravzaprav ta beseda, o Maku bi raje rekla, da je umrl, moj prvi pes. Še sedaj se spominjam odvisov na šipah, bolečine, ki sem jo tipala v zraku, še sedaj slišim svoj krik, še sedaj vidim, kako sem se zagnala proti pazniku, ki so nam povedali, da nam je umrl pes. In slišim, kako kričim, zakaj niste razbili šipe, zakaj niste razbili tega prekletega avta!!! Prekletega simbola naše civilizacije in našega blagostanja. Za ta dogodek nimam opravičila, ne bom se sklicevala na pozabljivost, okoliščine, utrujenost. Tisti ljubitelji živali, ki ste se ob moji pripovedi zgrozili, imate čisto prav: izbršite me s seznama prijateljev, plju-

nite name, zaničujte me in oštujte. Tudi mene je sram in močno sovražim samo sebe zaradi smrti nedolžne živali, ki sem jo zakrivila iz malomarnosti in nečimrnosti. Še vedno me je sram, čeprav me je od takrat življenje močno spremenilo, čeprav se vsak dan spreminjam. Čeprav me vsak dan spreminjajo dogodki in okoliščine. Da, kajti opravičila ni, nobenega, po moji zdravi pameti: ne moreš in predvsem ne smeš pozabiti živega bitja v avtu. Niti psa, še najmanj otroka.

Makova smrt me boli še danes, še danes ne morem gledati, kako ljudje puščajo v avtu živa bitja, še danes si ne morem odpušiti in nikoli si ne bom, da mi je bil velesejem pomembnejši od tistega bitja, ki je zaupalo vame, me čakalo in me po svoje, po pasje, ljubilo. Kaj čutijo v tem trenutku starši, očetje, ki so zakrivila smrt svojih otrok, si skoraj ne morem zamisliti. Ne vem, kako lahko sploh še razmišljajo o prihodnosti, o sebi, svoji družini. Poznam mater, ki ji je pred letom dni umrl štirideset let star sin, pa še sedaj noče zaživet. Pravi, da ga vsak dan znova in znova spremlja na zadnji poti, da je vsak trenutek v njenih mislih, še vedno se bori z njegovo boleznijo, še vedno ga čuti in kliče. Ker taka je prava materin-

ska ljubezen, samo taka in nič drugačna. Oprostite mi, vem, da je kruto, ampak mislim, da na otroka, na bitje, ki ga ljubiš nad vse, enostav-

no ne moreš pozabiti. Če se to dogaja, če kar dva otroka umrta v enem tednu pod žgočim soncem, zaprta v avtomobilu lastnih staršev, potem je z nami, z našo družbo in z našim življenjem nekaj narobe, hudo narobe. Psihologom, ki govorijo o stresu, o utrujenosti, ki naj bi izbrisala vse, tudi čustveno navezanost, jaz enostavno ne verjamem, nočem verjeti. Vem, kako je, ko imaš nekoga rad, vem, kako bi moralo biti med starši in otroki. Na otroka ne moreš pozabiti, ker ga

imaš rad, ker je vedno v tvojih mislih, ker delaš in živiš zanj. Saj ne moreš pozabiti na nekoga, ki je popolnoma odvisen od tebe, na nekoga, čigar življenje in prihodnost je popolnoma v tvojih rokah. Zaradi otrok se odrekamo, delamo, se trudimo, ne moremo pa nanje pozabiti. Če pozabimo, se moramo globoko zamisliti nad našim življenjem,

vih glav, ki so se naslanjale name, in tistih oči, ki so me gledale. Vsi tisti otroci, ki sem jih le bežno srečala v vrtcih in kolo-nijah, so še vedno moji otroci, še vedno jih imam rada in še vedno vem, kaj za otroka narediš. Vsaj tako je bilo v tistih časih, ko sem bila sama vzgojiteljica.

Sedaj je drugače. Sedaj so vrednote druge. Pred dnevi sem opazovala elegantno oblečeno in naličeno gospo srednjih let, ki je skrbno zaklepala svoj cabrio, ki je imel seveda popolnoma odprto streho. Gospa seveda tega ni še opazila, temveč je večkrat pritisnila na kljuko, da je preverila, ali je njeno bogastvo dobro zaklenjeno. Kaj ima to opraviti z nesrečnima otrokoma, boste vprašali. Ima, veliko ima, ima, ker je to brezglavo zaklepanje simbol družbe, kjer so avto, ugledna služba, obleka in denar postali dobrine, za katere smo pripravljeni žrtvovati vse. Ima, veliko ima, kajti, ko bi avtomobile ne zaklepali, kot jih nismo zaklepali

nekoč, bi morda otroka še živel. Ima, ker dandanes vse preveč časa namenjam materialnim dobrinam in stremljenju po njih, vse premalo pa našim dragim in samim sebi. Mislim, da ni slučaj, da je vsako poletje vse več otrok, ki umrejo pozabljeni v avtomo-

bilih. Elena in Jacopo namreč nista osamljena primera, pred letom ali dvema letoma je dojenček umrl podobne smrti čisto blizu nas, v Trzinu, dogodilo pa se je tudi v Nemčiji in drugod po Evropi.

Psihologi dogodek opravičujejo s stresom. Seveda čisto možno je, da pozabiš ugasniti luč, ko si izčrpan in utrujen, nemogoče pa je, po mojem, zaradi stresa pozabiti na tisto, kar imaš najraje, na svojega otroka, in celo na svojega edinega otroka. Naši dedki in babice so imeli celo kopico otrok, ne pomnim pa, da bi katerega pozabili v snegu ali na njivi pod žgočim soncem. Nekaj hudega se po mojem dogaja. Vzeli so nam čas, vzeli so nam misli, vzeli so nam čustva in ljubezen ter nas vknili v verige norega hitenja in potrošništva. Tako da ne znamo več ljubiti niti svojih otrok.

Upam, da bo smrt Elene in Jacopa povod za razmislek o našem življenju, predvsem za vse tiste starše, ki zaradi dela, utrujenosti ali samo iz brezbriznosti namenjajo vse premalo časa svojim otrokom. Morda bo ravno danes zvečer kak oče ali mati nekoliko prej ugasnil računalnik in se poslovil od prijateljev na Facebooku, prisedel k sinu in mu povedal pravljico. Tako kot so to počeli nekoč naši starši ...

Suzi Pertot

Pogled na športne uspehe 'čez mejo' Zgodovinski grand slam koprskih rokometashev

Kdor občasno spremlja športno rubriko v našem tedniku, je najbrž opazil, da želi biti njena razsežnost že od nekdaj "primorska", zaustavljam se torej pri dogajanju na skupnem slovenskem obmejnem prostoru. Večkrat smo preko teh stolpcev tudi ugotavljali, da je v naših medijih, pa tudi v naših glavah, razdalja od slovenske Primorske nesorazmerna s tem, kar je v resnici – po kilometrih in vsebini. In končno, v tem okvirčku smo v zadnjih letih pogosto navdušeno poročali o prelestih koprskih rokometashev, ki že vrsto sezon krojijo sam vrh državnega in evropskega dogajanja. Letos pa je Rokometni klub Cimos Koper, kot znano, prekosil samega sebe. Osvojil je vse tri razpoložljive lovorike, in sicer državni pokal, evropski pokal Challenge in nazadnje, pred desetimi dnevi, še naslov slovenskih državnih prvakov!

Čeprav bodo prihodnje leto na Obali najbrž želeli prednjačiti še v evroli-

tekm finala po kakovosti druge evropske lige na Bonifiki proti ugledni libizonski Benfici. RK Koper deluje že skoraj šestdeset let, zgodba o uspehu na najvišji ravni pa se je začela v novem tisočletju najprej z gorenjskim strokovnjakom Matjažem To-

Fredi Radojkovič

mincem, v letih, ko je nekaj kilometrov stran, med Hrpeljami in Kozino, pisal svojo (kratko) epopejo tudi zdaj že propadli brkinski Gold Club pod vodstvom trenerja Vojka Lazarja. Letošnje zmagovalstvo pa je podpisal domači strateg, nam dobro pozna-

ni Fredi Radojkovič, ki je odličen vtis zapustil pred nekaj leti tudi na čelu tržaškega prvotigaša Palamano Trieste, kamor je prišel (in se izkazal z lovorikami) v družbi nadarjenega sina Jana. Letos je marsikdo na Primorskem dvomil o Radojkovičevih prijemih in skeptično pričakoval odgovore z igrišča. Vendar vrhunška koprška celota je naposled stopnjevala svoj učinek, bila je vse bolj homogena in pometla je z vso konkurenco. Društvo ima tudi zelo močan mladinski pogon in kar nekaj doma vzgojenih rokometashev v članski ekipi, v kateri so sicer tudi nekateri odlični tujci in preverjeni slovenski reprezentanti. Obala in Kras ostajata, tudi po zaslugi dobrega dela v šolah, prvovrsten rezervoar mladih talentov za ta šport, čeprav je Cimos danes na primer edini prvotigaš s tega območja, ostali klubi so tudi zaradi finančne stike neprepoznalni. So pa v Kopru v letih znali postaviti na noge gibanje, ki piše neverjetno, sijajno pravljico, h kateri prispevajo mo-žje, ki se spoznajo na stroko, glavni in manjši pokrovitelji, trenerji, motivirani igralci, prostovoljci, ki pomagajo v klubu, in publika. Občinstvo, torej mesto, ob izjemnih dosežkih diha z ekipo, polna dvorana nori in ob letošnjem "grand slamu" tudi ne bi moglo biti drugače. Ne smemo pozabiti, da je rokomet v Sloveniji v bistvu še naprej športna panoga številka ena, tako da lahko za tak uspeh tudi iz našega uredništva iskreno čestitamo koprski rokometni srenji. Le tako naprej!

HC

TENIS

Ženska B liga - Play-off: Eur Rim - Gaia neodigrano.

Gaia se je zaradi visokih stroškov odpovedala gostovanju, tako da se je v finale za napredovanje brez boja uvrstil nasprotnik iz Rima. Pot gajevk pa se je tako končala s potrditvijo statusa drugoligaša in prebojem v končnico za

napredovanje v A2 ligo.

ODBOJKA

Olympia - Sloga 3:1
Po dodatnih tekmah je Olympia napredovala v moško C ligo, Sloga pa je izpadla v D.

KOŠARKA

C2 liga - Play-off: Breg - Arita 71:62, Bor - Alba 50:62

JURIJ PALJK

Pred časom sem na svoji strani socialnega omrežja Facebook objavil fotografijo, ki jo je našla žena, na njej sem fotografiral kot devetnajstleten fant, ki služi vojaški rok v Zrenjaninu. Bil sem "oktobarska klasa", kot se je reklo takrat vojakom, ki so šli odslužiti vojaško obvezo meseca oktobra, po navadi smo odšli Slovenci vedno na jug takratne Jugoslavije. Sam sem imel srečo, da sem najprej odšel v Beograd, na Banjico v kadetsko šolo, kjer sem zaradi poznavanja latinščine in dejstva, da sem bil Slovenec, da tega dejstva!!!, Srbi so nas namreč imeli radi in nas imeli predvsem za urejene, čiste, reda navajene ljudi. Dobrohotno so nas nazivali za janeze, nam včasih poočitati dejstvo, da smo skupuh, česar sam na svoji koži nisem nikdar doživel predvsem zaradi preprostega dejstva, da mi je oče pred odhodom zabil, naj paket, ki ga dobim od doma, pred vsemi v kasarni razdelim. Tega nasveta nekdanjega vojaka, ki je sedem let služil različnim vojskam, kot večina Primorcev, sem se držal in mi ni bilo nikdar žal. In res je, kar so me učili doma: Če daš, ti bo prej ali slej vrnjeno. Drugi nasvet, ki mi ga je dal oče pred odhodom, je bil, naj ne prihajam domov z nikakršnim znakom podčastnika na epoleti uniforme. Nasveta sem se držal, sam pa ne bi danes tega nasveta dal svojemu sinu, če bi se odločil služiti v slovenski vojski. Dejstvo, da je Slovenija postala samostojna država, je spremenilo tudi moj, in ne samo moj!, pogled na policijo, vojsko.

Na fotografiji, ki mi jo je kot stotinam drugim fantom naredil fotograf v Zrenjaninu, črna-bela je, z belo in narezano obrobo, je mlad, nasmejan fant, ki služi v Jugoslovanski ljudski armadi, JLA torej, oblečen v takratno uniformo, ki je bila res zastarela, podobna nemški in ruski iz druge svetovne vojne, a je imela tudi svoj čar. Na fotografiji sem oblečen v dolg plašč, ki smo mu rekli "šinjel", kravato imam in na glavi seveda kapo, ki se ji je reklo "titovka", predvsem zaradi rdeče zvezde na njej. Fotografijo sem objavil predvsem zato, ker sem navezan nanjo, čeprav jo hrani žena, je namreč ena mojih redkih fotografij iz JLA, objavil pa sem jo predvsem zaradi spomina na mladost.

Da tega raje ne bi storil! Pod fotografijo se je usulo neverjetnih in tudi skrajno žaljivih komentarjev, da je joj, najbolj pa me je presenetilo, da so nekateri pisci žaljivo pisali o meni, ki da na ta način, ko objavljam fotografijo s "titovko", propagiram komunizem, le-ta pa da je enak nacizmu, fašizmu itd. Nekajkrat sem poskusil poseči v debato in medsebojno zmerjanje, ki se je razvilo pod fotografijo mladega fanta, nato sem fotografijo preprosto snel. Boli me predvsem dejstvo, da je v Sloveniji tako razbolelo stanje duha, da zares še ne morejo gledati na preteklost sproščeno, če žal še ne morejo s potrebno distanco. Želel bi si seveda, da bi bili Slovenci

KAJ SPOLOH POČNEM TUKAJ?

sposobni ozreti se nazaj vsaj neobremenjeno, brez predsodkov in navlak sedanje dneve politike, a kaže, da temu ni tako. Kar je seveda najbolj žalostno, je dejstvo, da se obnašajo mladi še slabše kot starejši ljudje. To je tisto današnje pogubno stanje slovenskega duha, ki ga bomo morali čim prej preseči, če bomo hoteli kot narod s polnimi pljuči zaživeti demokracijo in svobodo. Zelo grobo lahko povem to takole: Slovenci smo sinovi in hčere v drugi svetovni vojni in po njej poklanih in klavcev, s tem se moramo sprijazniti, s tem moramo živeti, četudi je težko. Zaman so namreč vsa zunanja pravna dejanja, če notranje, iskrene sprave ni, zaman je trkanje na prsi in zaman je obsojanje drugega, zaman je vse to!

Sovražstvo namreč ne prinaša nikdar nič dobrega. Iskrena sprava, ki sloni na iskrenem odpuščanju in prošnji po odpustitvi, prinaša svobodo in samo notranje svobodni ljudje lahko gradimo svobodno, demokratično državo!

Mislim, da sem te misli v taki ali drugačni obliki napisal že ničlikokrat, gotovo vedno, ko trčim na to pogubno stanje duha v Sloveniji, ki onemogoča vsak normalen razvoj slovenske družbe. Nočem poenostavljati, a samo še enkrat napišem: Smo sinovi pobitih in ubijalcev, s tem

moramo živeti! Dokler resnične, notranje in zunanje sprave ne bo, ne bo notranje in ne zunanje svobode, ampak se bo ta uničevalni srd, to pogubno sovražstvo nadaljevalo in nam onemogočalo razvoj, pogubno pogojevalo prihodnost.

Ko se vedno ob takih priložnostih sprašujem, kaj sploh počnem tukaj, sem tudi uvidel preprosto dejstvo, ki si ga moramo javno priznati, če hočemo naprej. Iz komentarjev je bilo razvidno, kako različni so namreč pogledi na lik nekdanjega predsednika Jugoslavije in maršala JLA Josipa Broza Tita. Kako njegov lik še danes deli ljudi, kako je Stari še danes vir žolčnih obrekovanj, razhajanj, da, tudi sovraštev in nerazumnega malikovanja.

Tudi zato sem bil iskreno vesel knjige tržaškega zgodovinarja Jožeta Pirjevca, ki mu moramo priznati, da zna pisati dopadljive zgodovinske knjige. Mladinska knjiga je pred kratkim izdala njegovo zajetno knjigo Tito in tovariši, ki bo gotovo postala bestseller, zaradi same tematike seveda in dejstva, da Tito še danes buri duhove, in tudi zaradi odličnega peresa tržaškega zgodovinarja. Že "incipit" sam, začetek knjige, je naravnost genialen. Gadjé Titove oči!

Knjigo sem seveda v nekaj večerih prebral. Iz radovednosti in dolžnosti do svojega otroštva in mladosti, ki mi ju je Stari dobera zaznamoval. Kot ju je označil večini Slovencev.

Že ko si bomo to brez nepotrebnih predsodkov priznali, nam bo lažje in bomo lažje govorili tudi o preteklosti. Tudi o Titu, trinogu, da, a tudi edinem, ki mu je uspelo tisto, česar nikomur za njim na Balkanu ni več, združiti narode namreč in imeti besedo v mednarodnem prostoru.

Jože Pirjavec

Slovensko pastoralno središče v Gorici

Dvodnevni izlet na Dunaj

Vsi tisti, ki se v Slovenskem pastoralnem središču v Gorici trudijo za tamkajšnje občestvo, so si tudi letos zaslužili izlet, tokrat celo dvodnevni v samo avstrijsko prestolnico. Na Dunaj se je v soboto, 28. maja, odpravil poln avtobus prostovoljnih svetoivanskih delavcev (katehistin, bralcev beril, strežnikov, pevcev, krasilk in čistilk), njihovih družin in prijateljev. Prednost pa je seveda imel otroško-mladinski zbor, ki pri sv. Ivanu sodeluje pri bogoslužju. Namen izleta je bil predvsem ta, da se svetoivanska skupnost iz Gorice sreča s slovensko skupnostjo na Dunaju, ki se ob nedeljah zbira v Slovenskem pastoralnem središču v Einsiedlergassejvi ulici. Izlet si je zamislila naša iznajdljiva gospa Ani Saksida Zorzut in ga s pomočjo zvestih sodelavcev odlično izpeljala. Avtobus je v zgodnjih jutranjih urah odpeljal iz Gorice. Dež je izletnike spremljal do Dunaja, vendar je v avtobusu sijalo sonce navdušenja in dobre volje. Med potjo je Mirjam Bratina Pahor udeležence seznanila z dolgo zgodovino prestolnice, od rimske Vindobone do razpada avstro-ogrskega cesarstva. Ob prihodu je Simon Peter Leban

podrobneje poročal o zanimivostih Dunaja in izletnike vodil po mestu, ki ga dobro pozna, saj je tu študiral leto dni. Na Ringu smo tako z avtobusa občudovali palače Umetnostnozgodovinskega in Naravoslovnega muzeja, Mestno hišo, Parlament, Univerzo, Votivno cerkev, nato smo se peš odpravili do znamenite stavbe v secesijskem slogu, mimo Operne hiše do Hofburga. Tu smo si v muzeju ogledali cesarjevo srebrnino in porcelan ter apartmaje cesarja Franca Jožefa in njegove žene Sisi. Medtem so si nekateri ogledali Naravoslovni muzej. Za tem smo se odpravili po dunajskih ulicah do cerkve sv. Štefana, kjer je ravno tedaj bila slovesna sveta maša. Ob krasnem petju in posebnih luči, ki je svetila v cerkvi, je mnogim zastal dih. Sledil je prosti sprehod po dunajskih ulicah in kavarnah, saj Dunaj brez sachertorte ne gre! V večernih urah smo se 'svetoivanci' namestili v hotelu Korotan, kjer so po okusni večerji sledile še pevske vaje za nedeljsko mašo.

V nedeljo, 29. maja, je bila cerkev Srca Jezusovega nabito polna. Na povabilo domačega župnika Umeka je mašo daroval

grič. Domači župnik se je na koncu vsem zahvalil, posebno še zboru, saj je bilo to prvič, ko so v gosteh imeli otroško-mladinski pevski zbor. Občestvo je pevce po še dodatnih treh pesmih nagradilo s toplim aplavzom. Sledila je prijetna družabnost v spodnjih prostorih doma. Domačini so pripravili okusne

si narodno-zabavne pesmi, ki so jih z navdušenjem prepevali vsi, mladi in stari, Goričani in Dunajčani. Prijetno vzdušje, ki se je ustvarilo in vsakega posebej obogatilo, bo nedvomno vsem ostalo v prijetnem spominu. Gospod Zvone, ki je bil deset let župnik na Opčinah in je na Teološko pastoralni šoli v Novi Go-

rici vodil predavanja o ekumenizmu, zato ga naše katehistinje tudi dobro poznajo, je predlagal, da bi naslednje leto obiskali slovensko skupnost v Stuttgartu, kjer tudi sam živi in dela. Po pozdravih in zahvalah smo se izletniki peljali do veličastne letne rezidence Habsburžanov, do Schönbrunn, kjer smo si po skupni sliki ogledali park in baročni dvorec. Mladi so tokrat šli v labirint parka, kjer so se zelo zabavali, in do paviljona Gloriette, kjer so uživali ob pogledu na Dunaj. Prijetno toplo sonce nas je spremljalo cel dan, tudi na poti domov, ko smo se ob avtocesti ustavili in pripravili pravi piknik. Na mize smo postavili vse dobrote, ki smo jih prinesli z doma, od salame, sira, mortadele do izvrstnih sladk, ki so jih pri-

dr. Zvone Štrubelj, ki se je slučajno mudil na Dunaju. Mladi (Kristina, Živa, Sanja, Marta, Ivana, Veronika W., Alessia, Chiara, Katja, Veronika O., Tadej, Mitja, Manuel, Aleksander, Ferdinand) so med mašo odlično zapeli ob spremljavi Tanje Zorzut (harmonij in kitara), Marte Lombardi (flavta), Tadeja Pahorja (kitara) in Žive Srebrnič (trobenta) pod vodstvom Katerine Ferletič Vo-

klobase s krompirjem in slastno pecivo ob dunajski kapljici in pivu. Mladi so se na majhnem odru na koncu dvorane razžive- li in predstavili delček igrice Štirje fantje muzikantje. Predstavo so improvizirali, saj so bili brez lutk. Sodeč po navdušenju občinstva, pa so bili vseeno uspešni in iznajdljivi. Nato je sam gospod Zvone Štrubelj prijel za kitaro in sledile so

kolebnicami ter D skupina (od 7 leta dalje) vajo z žogami.

(KF)

AŠZ Olympia

Interno tekmovanje orodnih telovadcev

Kot smo že poročali, so meseca aprila letos "Gymplay-jevci" - najmlajši telovadci in telovadke, pripadniki skupine predšolske telovadbe in ritmičarke ter orodni telovadci

zoni, sodelujejo. V ponedeljek, 23. maja, pa je v telovadnici AŠZ Olympia potekalo še interno tekmovanje v orodni telovadbi, ki omogoča vstop na državno prvenstvo Sokolček 2011. Sokolska

plomo pa je dobil vsak posameznik-ca, ki je dosegel 90% ali več od vseh možnih točk v kategoriji, v kateri je nastopil.

Rezultati
Bronasti Sokolček: 1. mesto Luca Marras (63,9 točk), 2. mesto Luka Paljk (63,3), 3. mesto Ivan Devetak (62,6), 4. mesto Ivan Boškin (61,2), 5. mesto Manuel Peršolja (61,0), 6. mesto Gregor Devetak (60,8), 7. mesto Andy Rustja (59,6).

Srebrni Sokolček (Bronastega so že osvojili v sezoni 2009/2010): 1. mesto Mitja Pahor (63,50 točk), 2. mesto Volodymyr Karpuk (60,60), 3. mesto Marta Fajt (59,60). Tekmovalce sta pripravila po programu Sokolske zveze Slovenije društvena trenerja

Miha Vogrinčič in Matija Komel, sodil je vodja programa NSSS Dragotin Arčon iz Renč. Medalje in diplome je prispevala Sokolska zveza Slovenije.

Damijana Češcut

goriškega društva AŠZ Olympia izpeljali program Sokolske zveze Slovenije "Miša Eli" Nacionalne Sokolske športne šole, v katerem Olympia tudi letos, tako kot že zadnji dve se-

zveza Slovenije ga bo organizirala v septembru v Ljubljani. Dečki in deklice, rojeni 1998 - 2002, so tekmovali v parterju, v preskoku, na bradlji, na drogu in na krogih. Medaljo in di-

AŠZ Olympia - Gorica

Zaključna telovadna akademija

Šolsko leto 2010/2011 se bliža h koncu in AŠZ Olympia je v soboto, 28. maja, končala tudi to pestro sezono.

Ritmičarke, orodni telovadci, deklice športne plesne skupine in najmlajši predšolski otroci so staršem in prijateljem pripravili še tretjo ter zadnjo telovadno akademijo v letošnji sezoni "W Počitnice", enourni program - v popolni izvedbi izključno pripadnikov društva - ki je obsegal kar 20 točk.

Uvod večeru so dali najmlajši, dečki in deklice predšolske "Gymplay" skupine. Pripravili so prikaz dela, ki je vseboval poligon in štafeto.

Ritmične skupine so za ta večer pripravile štiri točke: A skupina (5 let stare deklice) je prikazala vajo s trakovi, B skupina (6 let stare deklice) vajo z obroči, C skupina (od 7 leta dalje) vajo s

kolebnicami ter D skupina (od 7 leta dalje) vajo z žogami.

Starejša skupina orodnih telovadcev je pripravila vaje na bradlji, vaje na drogu, na krogih, preskok kože ter kanwas in parter, mlajša skupina pa akrobatiko, parter in kanwas. Skupini sta v letošnji sezoni pokazali velik korak naprej v

delu, zahvala pa gre društvu, ki je kljub finančnim težavam letos nabavilo novo telovadno orodje (drobno za ritmičarke, drog, kroge, nove blazine za akrobatiko in doskoke, dodaten kanwas in še dodatno bradljo za orodne telovadce).

Plesne skupine so se predstavile s petimi točkami (točka na kockah, s palicami in točka s klobuki za mlajšo skupino, dve Hip hop točki za starejšo skupino).

Program, ki je trud trenerjev in vadiateljev Damijane Češcut, Mihe Vogrinčiča, Mije Ušaja Češcut, Matije Komela, Marije Jussa, Maje Devetak in Gioie Innocenti, so zaključile vse skupine, ki pri AŠZ Olympia gojijo gimnastično in plesno dejavnost: vsi skupaj - od najmlajših do trenerjev - so namreč zaplesali plesno točko "Capitan Uncino" in

tako zaželeli staršem in vsem prisotnim vesele počitnice. Za konec so vsi nastopajoči bili nagrajeni z društvenimi kapami, večer pa se je končal z zakusko, ki so jo pripravili starši.

Damy

Spomini na koncentracijsko taborišče Gonars (2)

Skrb za pomoč taboriščnikom

Dr. Kralj je stanoval na Drevoredu 20. septembra v hiši poleg stavbe današnjega Kulturnega centra L. Bratuž. V isti hiši je stanoval tudi neki policijski komisar in tako je verjetno dr. Kralj mogel od njega zvedeti vse važne novice! Med v marcu interniranimi je bil tudi brat duhovnika Franceta Dolinarja, ki je študiral v Rimu. "Dolinar" je bila znana pekarna, ki je imela kot odjemalca tudi gospodinjstvo ljubljanske škofije. Po Kraljevem sporočilu o kraju internacije se je novica razširila po vsem mestu. Dolinarjeva mati je novico sporočila sinu v Rim. Ta je takoj odšel v Gorico do mag. Žabkarja, ki je kot begunec z Jesenice

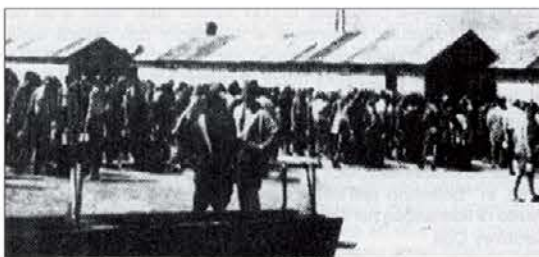
živel v Gorici pri družini Abuja: njegova žena je bila Abujeva po rodu; Žabkarjev sin Jože pa je skupaj z Dolinarjem študiral v Rimu. Žabkar je Dolinarja napotil do Kralja, ta ga je peljal k nadškofu Margottiju, ki mu je napisal priporočilo za poveljstvo taborišča v Gonarsu. S tem priporočilom je Dolinar mogel obiskati brata v taborišču! To je bil prvi obisk kakega Slovenca v taborišču že po nekaj tednih internacije!

Ko je škof Rožman zvedel za Kraljevo sporočilo in od Dolinarjeve matere še o Margottijevem posredovanju, je takoj ukrepal, ker je hotel internirancem na kak način pomagati. Najprej

je poskusil doseči, da bi taborišče obiskal duhovnik lazarist Jože Godina, pa se ni posrečilo. Spomnil se je, da imam podpisani prepustnico za prehod meje z Italijo in me je poznal kot člana Dijaške KA. Poklical me je in me prosil, da bi šel v Gorico k nadškofu Margottiju in izročil pismo, v katerem ga naproša, da bi posredoval pri videmskem nadškofu Nogari, da bi mi dal priporočilo za poveljnika taborišča za obisk taborišča.

Avdienco pri Margottiju mi je izposloval dr. Kralj, v škofijsko palačo pa me je spremljal Polde Kem-

perle. Rožmanovo pismo sem izročil tajniku, ki ga je oddal. Na začudenje čakajočih v sprejemnici sem bil takoj sprejet. Nadškof mi je dejal - govoril je z menoj nekoliko po slovensko, v glavnem pa je tolmačil tajnik -, da me ne bo poslal k Nogari, ampak da bo priporočilo za poveljstvo taborišča napisal on. Počakal sem

v sprejemnici in čez nekaj časa mi je tajnik pismo izročil. V Gonars sem se peljal z vlakom. Pri izhodu sem začel spraševati,

kje se nahaja taborišče. Zadelo me je, ker sem naletel na neprijeten odziv in pripombe: "... ah, quei banditi... quegli assassini..." (tisti banditi, tisti morilci...), vendar so mi le pokazali smer. Ko sem prišel do taborišča, sem obstal, ko sem zagledal visoko ograjo iz bodeče žice in stražni stolp. Stražarju v stražarnici sem dopovedal, da imam pismo za poveljstvo. Ker sem omenil in pokazal pismo z nadškofovim grbom, me je stražar peljal naprej v pisarno. Poveljnika ni bilo, bil pa je njegov namestnik neki stotnik. Ko je ta prebral Margottijevo priporočilo za obisk me in videl nadškofijski grb, me je spremljal v pisarno v notranjosti taborišča. Stotniku sem dejal, da bi rad govoril z Vinkom Rakom -

doma je bil iz Vevč in član Dijaške KA -, da bi od njega zvedel za imena interniranih znancev in članov Marijine kongregacije in KA. Stotnik mi je tudi dovolil, medtem ko sem čakal, da sem pogledal v seznam internirancev. Stražar je pripeljal v pisarno interniranca, ki pa ni bil Rak Vinko iz Vevč, zato se nisem dosti zmenil zanj. Pripeljani pa mi je takoj hitro začel pripovedovati, da imajo seznam pripravljeno. Jaz sem začuden gledal, ker nisem razumel, za kaj gre. Pripeljani je opazil mojo začudenost in je umolknil, jaz pa sem razumel, da niso pripeljali Vinka, pač pa nekega drugega z istim priimkom; stotniku sem dejal, da gre za pomoč. Verjetno je bil nekdo od simpatizerjev OF, ki so v taborišču že organizirali in napravili ali pripravljali seznam svojih!

Martin Kranner